

การจัดการความรู้ ส่องค์กรแห่งการเรียนรู้
KM for Learning Organization
ปีการศึกษา 2563

"พันธกิจการผลิตบัณฑิต"

คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก
กระทรวงสาธารณสุข

การจัดการความรู้ สู่องค์กรแห่งการเรียนรู้

KM for Learning Organization

ปีการศึกษา 2563

"พันธกิจการผลิตบัณฑิต"

จัดทำโดย

คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก

ที่ปรึกษา

ดร.นิชดา สารถวัลย์แพศย์

ดร.จิราพร วรวงศ์

บรรณาธิการ

ดร.อมาวลี อัมพันธ์ศิริรัตน์

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

อ.สายฝน สฤษติกุล

อ.วิริศา วรวงศ์

คณะทำงาน

1.ดร.พรฤดี นิธิรัตน์

2.ดร.พเยาว์ พงษ์ศักดิ์ชาติ

3.อ.ประไพพิศ สิงห์เสม

4.ดร.จุฬารัตน์ หัวหาญ

5.อ.อภิรดี เจริญนุกูล

6.ดร.ภาวดี เขมทานนท์

7.อ.สุรียา ฟองเกิด

รวบรวม/จัดพิมพ์

น.ส.ภัทรีปรียา บุญช่วย

น.ส.อุไรวรรณ ทวยจันทร์

ออกแบบ

น.ส.ยุภาพร ไชยวุฒิ

เนื้อหา/ภาพประกอบ

วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก

ปีที่พิมพ์/จำนวน

มิถุนายน 2564 / 70 เล่ม

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

สำนักหอสมุดแห่งชาติ ISBN : 978-616-11-4632-0

คำนิยม

คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก เป็นสถาบันระดับอุดมศึกษาที่มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์ที่เชี่ยวชาญในด้านการศึกษามาเกือบศตวรรษ เวทีการนำเสนอผลการดำเนินการจัดการความรู้ที่คณะฯ จัดขึ้นเป็นเวทีที่เปิดโอกาสให้วิทยาลัยพยาบาล ทั้ง 30 แห่ง ได้นำเสนอผลการดำเนินงานการจัดการความรู้ โดยผ่านการกลั่นกรองจากคณะอนุกรรมการด้านการจัดการความรู้ และคัดเลือกผลงานที่โดดเด่นมาจัดเก็บอย่างเป็นระบบในหนังสือเล่มนี้ เพื่อให้ง่ายสะดวกในการเข้าถึงความรู้ ถือว่าผลงานแต่ละเรื่องเป็นผลงานที่มีคุณค่ายิ่ง ที่ผู้เขียนได้ “ถอด” หรือ “กลั่น” ความรู้ความเข้าใจ ถ่ายทอดประสบการณ์ ผสมผสานกับแนวคิด ทฤษฎี ที่ผู้อ่านสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง เพื่อพัฒนางานทั้งพันธกิจการผลิตบัณฑิต พันธกิจการวิจัย และพันธกิจการบริหารจัดการองค์กรอื่น ๆ

ดิฉันเชื่อว่า ผู้บริหารวิทยาลัยฯ ทุกท่าน ยินดีให้การส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาองค์กรผ่านการจัดการความรู้ และรวบรวมความรู้เป็นลายลักษณ์อักษร และยินดีในการจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่องทั้งในหน่วยงาน และระหว่างหน่วยงาน เพื่อช่วยเพิ่มพลังของบุคลากรในองค์กรให้สามารถพัฒนางานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อคุณภาพผลผลิต ลดขั้นตอนการทำงาน และลดความผิดพลาด อันจะส่งผลต่อการพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

ดิฉันขอขอบคุณผู้เขียนจากทุกวิทยาลัยฯ ของคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก ที่ได้ร่วมสร้างองค์ความรู้ เพื่อเกิดประโยชน์ต่อสถาบันต่อไป ขอคุณทีมบรรณาธิการของคณะอนุกรรมการด้านการจัดการความรู้ คณะพยาบาลศาสตร์ ในการกำกับติดตามการจัดการความรู้และได้รวบรวม เรียบเรียงสาระที่เป็นประโยชน์และจัดพิมพ์หนังสือเล่มนี้ขึ้น เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการเป็นสังคมเรียนรู้ที่จะพัฒนาก้าวหน้าต่อไป

ดร.นิชดา สารตวิทย์แพศย์
คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์

สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข

บทสรุปผู้บริหาร

คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก โดยคณะอนุกรรมการด้านการจัดการความรู้ มีหน้าที่ในการกำหนดขอบเขตและเป้าหมายการจัดการความรู้ของคณะพยาบาลศาสตร์ จัดทำแผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan) และกระบวนการจัดการความรู้ (KM Process) เพื่อสนับสนุนประเด็นยุทธศาสตร์ของคณะพยาบาลศาสตร์ รวมถึงการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการนำองค์ความรู้จากการจัดการความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาเอกสาร คู่มือ แนวปฏิบัติที่ดี และสนับสนุนการดำเนินการในการเผยแพร่องค์ความรู้ โดยใช้ระบบฐานข้อมูลเทคโนโลยีช่องทางต่าง ๆ โดยได้ออกแบบกระบวนการจัดการความรู้ 7 ขั้นตอน เพื่อให้หน่วยงานได้ดำเนินการตามระบบ รวมทั้งออกแบบระบบและกลไกการกำกับติดตามการดำเนินงานในปีการศึกษา 2563 ของหน่วยงานในสังกัด คือ วิทยาลัยพยาบาล สังกัดคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก 30 แห่ง

ผลการดำเนินงานการจัดการความรู้ในปีการศึกษา 2563 ทุกวิทยาลัยฯ มีประเด็นการบ่งชี้ความรู้ที่จำเป็นรวมทั้งสิ้น 64 เรื่อง ที่เกี่ยวเนื่องกับพันธกิจต่าง ๆ ได้แก่ พันธกิจการผลิตบัณฑิต พันธกิจการวิจัย และพันธกิจการบริหารจัดการองค์กร มีหัวข้อประเด็นที่โดดเด่นและเป็นประโยชน์ที่นำมาจัดการความรู้และดำเนินการไปได้จนถึงการเผยแพร่องค์ความรู้ ที่ได้จากการจัดการความรู้อย่างเป็นลายลักษณ์อักษร จำนวน 17 เรื่อง

หนังสือ **การจัดการความรู้ สู่องค์กรแห่งการเรียนรู้** ปีการศึกษา 2563 ได้แบ่งเป็น 3 เล่มย่อย คือ 1) การจัดการความรู้ สู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ พันธกิจการผลิตบัณฑิต 2) การจัดการความรู้ สู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ พันธกิจการวิจัย และ 3) การจัดการความรู้ สู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ พันธกิจการบริหารจัดการองค์กร จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้จากการจัดการความรู้ ที่เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้เกิดการเรียนรู้สู่การพัฒนาองค์กร

ดร.อมาวลี อัมพันศิริรัตน์

ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี เชียงใหม่
และประธานอนุกรรมการการจัดการความรู้
คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก

สารบัญ

➤ คำนิยม	
➤ บทสรุปผู้บริหาร	
➤ สารบัญ	
➤ สารบัญตาราง	
➤ การจัดการความรู้ ศูนย์ฯแห่งการเรียนรู้	8
➤ แนวคิดการพัฒนาทักษะการเขียนผลงานการจัดการความรู้	20
➤ การจัดการความรู้ ศูนย์ฯแห่งการเรียนรู้ KM for Learning Organization	
ปีการศึกษา 2563 “พันธกิจการผลิตบัณฑิต”	
- การพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ขอนแก่น	26
- การจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุพรรณบุรี	46
- การออกแบบการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้บริการด้วยหัวใจ ความเป็นมนุษย์ของนักศึกษาพยาบาล โดยใช้บันทึกการสะท้อนคิด วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์	66
- แนวทางปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ที่ใช้หลักฐานเชิงประจักษ์เป็นฐาน วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์	84
- วิธีการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ ที่เน้นการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี	102
- รูปแบบการสอนภาคปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนเกิด Transformative Learning เพื่อพัฒนาพฤติกรรมการบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของผู้เรียน วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา	118
- การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนนวัตกรรมทางการพยาบาล ด้วย Design Thinking และ Transprofessional Education Approach วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรดิตถ์	136

ขอความกรุณาผู้อ่านลงข้อมูลการใช้ประโยชน์
จากบทความหรือร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้ที่

สารบัญตาราง

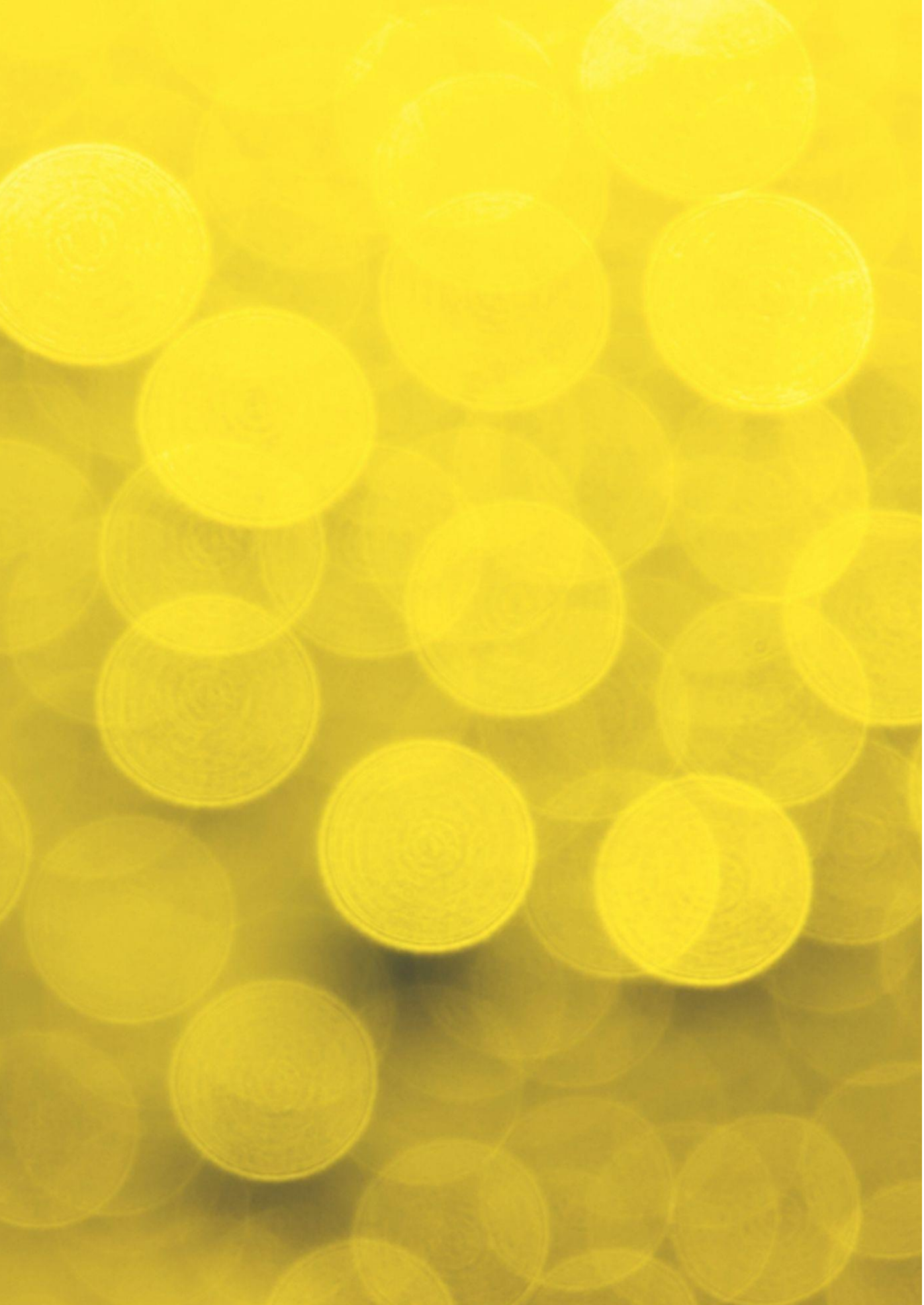
ตารางที่ 1	ระบบและกลไกการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง	28
ตารางที่ 2	ตัวอย่างรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดา ทารก และการผดุงครรภ์	35
ตารางที่ 3	โครงการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน โดยใช้สถานการณ์จำลอง ปี พ.ศ.2557-ปัจจุบัน	49
ตารางที่ 4	โครงการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง ในสถาบันการศึกษาต่างประเทศ ปี พ.ศ.2556-ปัจจุบัน	50
ตารางที่ 5	การจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองในรายวิชาต่าง ๆ	53
ตารางที่ 6	ร้อยละของอาจารย์ได้รับการพัฒนาด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ สถานการณ์จำลอง ปีงบประมาณ 2558 – 2563	59
ตารางที่ 7	จำนวนรายวิชาที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง ปีการศึกษา 2558 – 2563	59
ตารางที่ 8	จำนวนงานวิจัยเกี่ยวกับที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง ปีงบประมาณ 2558 – 2563	59
ตารางที่ 9	จำนวนหลักสูตรการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์ จำลอง ปีงบประมาณ 2558 – 2563	60
ตารางที่ 10	ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษามีผลประเมินการสอบในสถานการณ์จำลองขั้นสูง ผ่านในครั้งแรก ปีการศึกษา 2561 – 2563	60
ตารางที่ 11	แนวทางการสะท้อนคิดของอาจารย์ต่อบันทึกการสะท้อนคิดของนักศึกษาเพื่อ พัฒนาการบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของนักศึกษา	75
ตารางที่ 12	แสดงกระบวนการพัฒนาพัฒนาทักษะการใช้ EBP	90
ตารางที่ 13	แนวทางการมอบหมายงานเมื่อใช้ EBP เพื่อการเรียนรู้	95
ตารางที่ 14	การจัดการเรียนการสอนด้วยการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์โดยเน้นทักษะ 5A	109
ตารางที่ 15	แสดงแผนการดำเนินงานการจัดการความรู้พันธกิจผลิตบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา	122
ตารางที่ 16	สรุปผลการบรรลุตัวชี้วัดของการดำเนินงานของชุมชนนักปฏิบัติ	130

**การจัดการความรู้
สู่องค์กรแห่งการเรียนรู้**

KM for Learning Organization

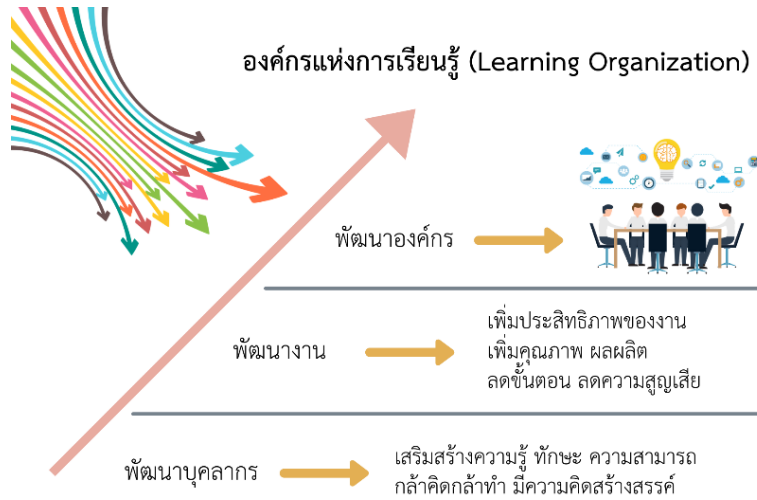
ดร.อมาวสี อัมพันศิริรัตน์
ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี เชียงใหม่
และประธานอนุกรรมการจัดการความรู้
คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก

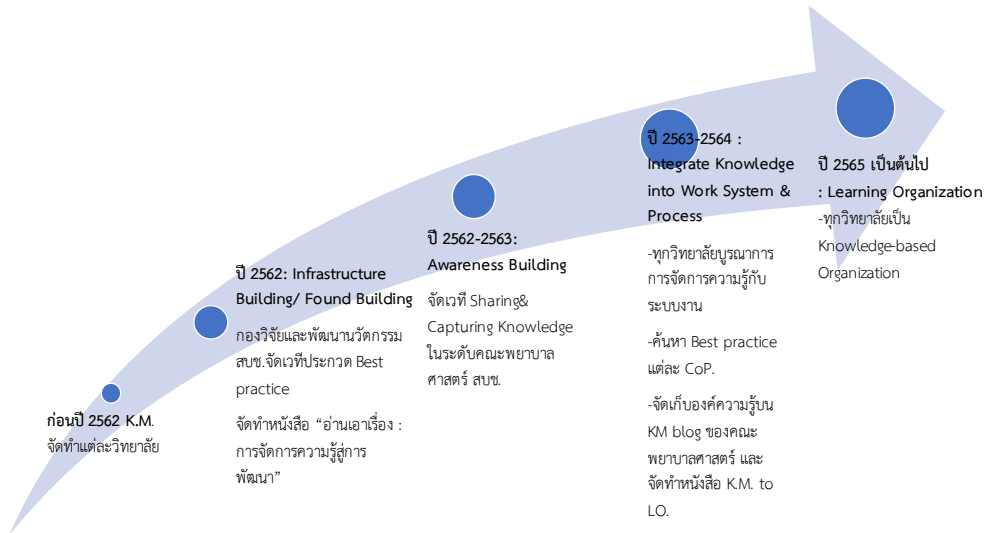
แนวคิดการดำเนินการจัดการความรู้ขององค์กร

คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก มีแนวคิดการดำเนินการจัดการความรู้ คือ การพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถเพิ่มขึ้น เพื่อสามารถพัฒนาผลงานให้มีประสิทธิภาพ และสุดท้ายสามารถพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) อันจะช่วยผลักดันการบรรลุวิสัยทัศน์ เป็นสถาบันการศึกษาพยาบาลชั้นนำของอาเซียน สร้างกำลังคนทางการพยาบาลเพื่อชุมชนสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

ภาพที่ 1 เป้าหมายของการจัดการความรู้

คณะพยาบาลศาสตร์ ฯ ได้มีการวางแผนการจัดการความรู้ (Knowledge Management Plan) ขององค์กรทั้งระยะสั้นและระยะยาว เพื่อให้บุคลากรเกิดการเรียนรู้ในสมรรถนะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาตนเองและองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ ดังแผนที่การจัดการความรู้ (KM. Roadmap)

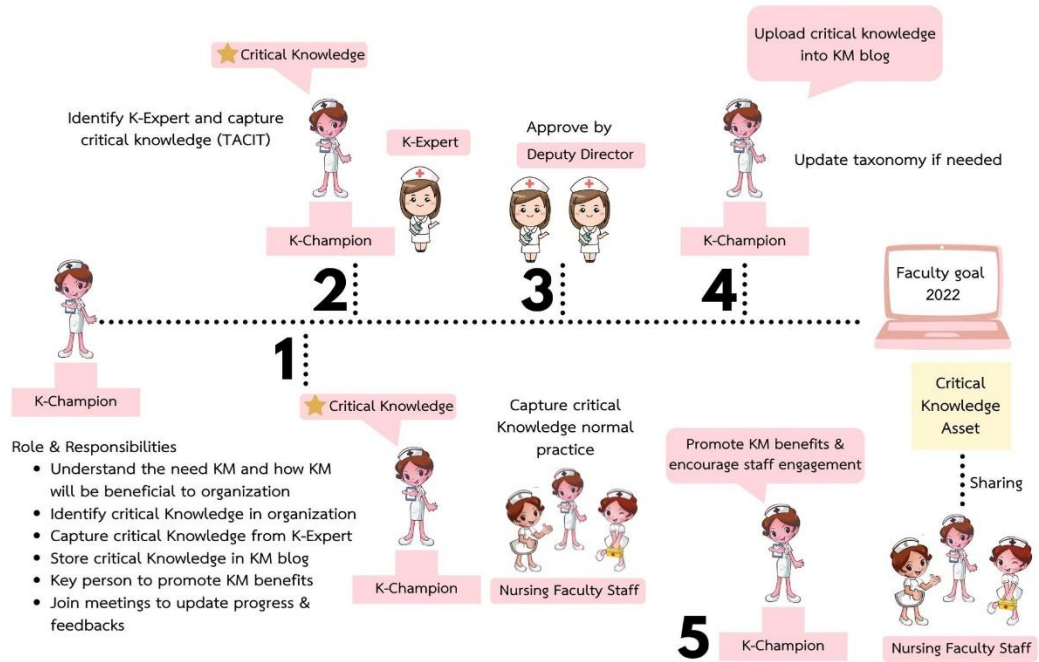

ภาพที่ 2 K.M. Roadmap

การขับเคลื่อนกระบวนการจัดการความรู้ (Knowledge Management Process) ทั้ง 30 วิทยาลัย ทำอย่างไร ?

คณะพยาบาลศาสตร์ได้แต่งตั้งอนุกรรมการจัดการความรู้ และกำหนดให้แต่ละวิทยาลัยฯ มีผู้ขับเคลื่อนการจัดการความรู้ขององค์กร (Knowledge Champion) ซึ่งเป็นผู้ประสานงานและช่วยส่งเสริมให้เกิดความมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการจัดการความรู้ จากระดับผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการกลุ่มต่าง ๆ ลงไปยังผู้ปฏิบัติงานแต่ละพันธกิจ ทั้งสายอาจารย์และบุคลากรสายสนับสนุน โดยกำหนดให้มีบทบาทหน้าที่ของ Knowledge Champion เพื่อให้การดำเนินการประยุกต์ใช้ การจัดการความรู้ ในองค์กรมีประสิทธิภาพ ดังต่อไปนี้

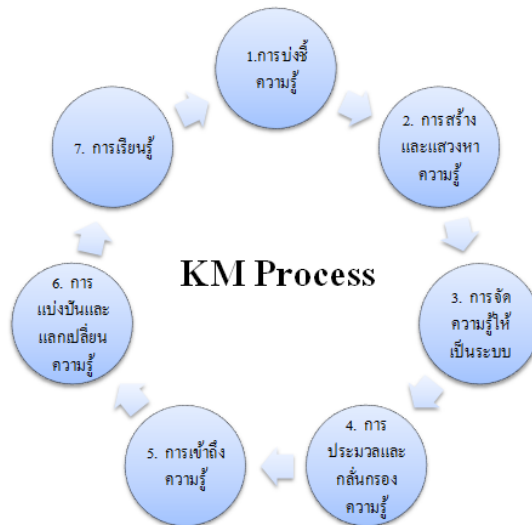
- มีความเข้าใจและเห็นความสำคัญของการประยุกต์การจัดการความรู้ขององค์กร
- สามารถกำหนดองค์ความรู้ที่สำคัญของแต่ละกระบวนการในองค์กร
- สามารถสกัดความรู้และบันทึกความรู้ (Capture knowledge) ที่สำคัญจากผู้เชี่ยวชาญในแต่ละกระบวนการขององค์กร
- สามารถจัดเก็บความรู้ที่สำคัญขององค์กรไว้ในคลังความรู้ขององค์กร
- ส่งเสริมและยกย่องชมเชยบุคลากรที่สำคัญกับการจัดการความรู้
- มีส่วนร่วมและให้ข้อเสนอแนะเพื่อการจัดการความรู้ที่มีประสิทธิภาพขององค์กร

ภาพที่ 3 บทบาทและความรับผิดชอบของผู้ขับเคลื่อนการจัดการความรู้ในองค์กร
(Knowledge Champion Roles & Responsibilities)

กระบวนการบริหารจัดการความรู้ขององค์กร

คณะกรรมการจัดการความรู้ คณะพยาบาลศาสตร์ ได้มีกระบวนการจัดการความรู้ (Knowledge Management Process) 7 ขั้นตอน ดังนี้

ภาพที่ 4 กระบวนการจัดการความรู้

1. การบ่งชี้ความรู้ (Knowledge Identification)

คณะกรรมการการจัดการความรู้ ได้ร่วมกันพิจารณาว่า ประเด็นความรู้ที่สำคัญยิ่ง (Critical Knowledge) ในการจะช่วยให้ยุทธศาสตร์ และวิสัยทัศน์ของคณะพยาบาลศาสตร์ บรรลุเป้าหมายเราจำเป็นต้องรู้อะไร ขณะนี้เรามีความรู้อะไรบ้าง จึงได้ตัดสินใจเลือกประเด็นการจัดการความรู้ที่ครอบคลุมพันธกิจการผลิตบัณฑิต พันธกิจการวิจัย และพันธกิจการบริหารจัดการองค์กร ดังนี้

ด้านพันธกิจการผลิตบัณฑิต: การออกแบบการเรียนรู้การสอนเพื่อให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้โดยการเปลี่ยนแปลงจากภายใน (Transformative Learning) และนำไปสู่สมรรถนะเชิงวิชาชีพบนพื้นฐานการดูแลผู้ป่วยด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ ซึ่งประกอบด้วยประเด็นย่อย ๆ เช่น 1) การจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation based learning) 2) การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้บริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์โดยใช้เทคนิคการสะท้อนคิด (Reflective thinking) 3) การพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง (Critical thinking) 4) การจัดการเรียนรู้ที่ใช้หลักฐานเชิงประจักษ์เป็นฐาน (Evidence-based Practice)

ด้านพันธกิจการวิจัย : การพัฒนาศักยภาพนักวิจัย ประกอบด้วย 2 ประเด็น คือ 1) การเขียนโครงการวิจัยเพื่อขอทุนภายนอก และ 2) การเขียนผลงานวิจัยเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ระดับนานาชาติ

ด้านพันธกิจการบริหารจัดการองค์กร : ประกอบด้วย 2 ประเด็น คือ 1) การเป็นเลขานุการอย่างมืออาชีพ 2) การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตบัณฑิต

2. การสร้างและแสวงหาความรู้ (knowledge Creation and Acquisition)

ดำเนินการสร้างและแสวงหาความรู้ใหม่ แสวงหาความรู้จากภายนอก และรักษาความรู้เก่าที่ยังคงทันสมัย ดังนี้

1) การเตรียมการก่อนการประชุม เพื่อพิจารณารูปแบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และติดต่อวิทยากรหรือผู้มีประสบการณ์ ทั้งภายในและภายนอกคณะพยาบาลศาสตร์ เพื่อมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้

2) ดำเนินการจัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในคณะพยาบาลศาสตร์ ในกิจกรรม KM sharing ครั้งที่ 1 วันที่ 8 มกราคม 2564 และ กิจกรรม KM sharing ครั้งที่ 2 วันที่ 12 มีนาคม 2564

3) วิทยาลัยในสังกัดคณะพยาบาลศาสตร์ ทั้ง 30 แห่ง ดำเนินการสร้างองค์ความรู้ใหม่ หรือรักษาความรู้เก่า ภายในหน่วยงานของตนเอง และกำจัดความรู้ที่ไม่ได้ใช้แล้ว

3. การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ (Knowledge Organization)

คณะอนุกรรมการจัดการความรู้ ดำเนินการวิเคราะห์และคัดแยกองค์ความรู้ ทั้ง 3 ประเด็นความรู้ ที่ครอบคลุมทั้ง 3 พันธกิจ (พันธกิจการผลิตบัณฑิต พันธกิจการวิจัย และพันธกิจการบริหารจัดการองค์กร) จากรายงานการดำเนินงานจัดการความรู้ ระดับวิทยาลัย ทั้ง 30 แห่ง ซึ่งได้ส่งเข้าประกวด ผลการดำเนินการจัดการความรู้ คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก ประจำปีการศึกษา 2563 เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการเก็บความรู้ อย่างเป็นระบบในอนาคต

4. การประมวลและกลั่นกรองความรู้ (Knowledge Codification and Refinement)

คณะอนุกรรมการจัดการความรู้ ดำเนินการประมวลและกลั่นกรองความรู้ จากองค์ความรู้ที่ได้รับมาจากรายงานการดำเนินงานจัดการความรู้ จากวิทยาลัยพยาบาล ทั้ง 30 แห่ง ดังนี้

- 1) แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาผลงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของคณะฯ
- 2) กำหนดเกณฑ์ การพิจารณาผลงานจากหลักเกณฑ์การพิจารณาจาก สถาบันพระบรมราชชนก
- 3) พิจารณาผลการดำเนินการจัดการความรู้ และให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาปรับปรุง
- 4) จัดเวทีประชุมเชิงปฏิบัติให้คำแนะนำการพัฒนาทักษะการเขียนสาระการดำเนินงานจัดการความรู้ ส่งคืนชิ้นงานเพื่อปรับปรุง และกำหนดส่งชิ้นงานฉบับสมบูรณ์

5. การเข้าถึงความรู้ (Knowledge Access)

ดำเนินการจัดการการอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงองค์ความรู้ โดยการนำแนวปฏิบัติที่ดีไปไว้ในคลังความรู้ เว็บไซต์ KM blog ของคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก

6. การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ (Knowledge Sharing)

ดำเนินการแบ่งปันองค์ความรู้ที่ชัดเจน (Explicit Knowledge) คือ รายงานผลดำเนินการจัดการความรู้ รวบรวมเนื้อหาที่ผ่านการคัดเลือกสู่ประเด็นต่าง ๆ ใน หนังสือ

เรื่อง การจัดการความรู้ ศูนย์ฯ แห่งการเรียนรู้ ปีการศึกษา 2563 “พันธกิจการผลิตบัณฑิต
พันธกิจการวิจัย และพันธกิจการบริหารจัดการองค์กร”

ดำเนินการแบ่งปันความรู้ที่ฝังลึก (Tacit Know ledge) ถ่ายทอดประสบการณ์ การ
ทำงาน ผ่านเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้

7. การเรียนรู้ (Learning)

ทุกวิทยาลัยฯ นำกระบวนการจัดการความรู้เป็นส่วนหนึ่งของงานประจำ การนำ
ความรู้ไปใช้ เกิดการเรียนรู้และประสบการณ์ใหม่ และหมุนเวียนต่อไปอย่างต่อเนื่อง

แนวทางการจัดการความรู้

คณะอนุกรรมการจัดการความรู้ มีการสร้างบรรยากาศของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
(Knowledge Sharing) ขึ้นทั่วทั้งองค์กร ทั้ง 30 วิทยาลัยฯ โดยใช้แนวทางเชิญผู้สนใจเรื่อง
เดียวกันมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เรียกว่า CoP (Community of Practice) ซึ่งเป็นหนึ่งใน
เครื่องมือของการขับเคลื่อน การจัดการความรู้ ให้เกิดขึ้นในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ
โดยเริ่มตั้งแต่การสร้าง KM Champion แต่ละวิทยาลัยฯ เพื่อเป็นกลุ่มคนที่ขับเคลื่อนการ
ดำเนินงานการจัดการความรู้ของแต่ละวิทยาลัยฯ มีการวางแผนการจัดกิจกรรม CoP ที่เป็น
รูปธรรมภายในวิทยาลัยฯ และระหว่างวิทยาลัยฯ

เมื่อมีการวางแผนการจัดกิจกรรม CoP แต่ละ CoP ระดับคณะ มีการจัดกิจกรรม
ระดับคณะ เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้และมีการจัดเก็บความรู้ในระบบการจัดการความรู้
ขององค์กรต่อไป

CoP

COMMUNITIES OF PRACTICE

กลุ่มคนที่มีความ สนใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ร่วมกันมา รวมตัวกัน และ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้วยความสมัครใจเพื่อสร้างความเข้าใจหรือพัฒนาแนวปฏิบัติในเรื่องนั้นๆ

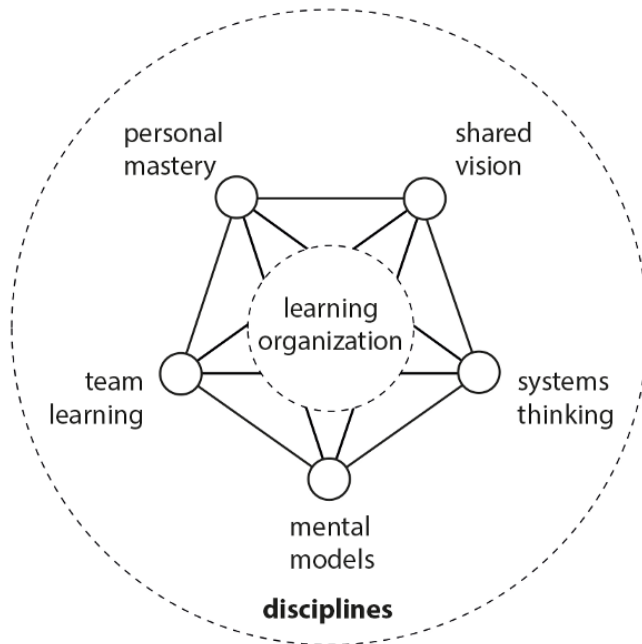

ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจาก CoP

- 1.** การเรียนรู้ร่วมกัน การต่อยอดความรู้เพราะทุกคนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันตลอดเวลา
- 2.** องค์กรเกิดการพัฒนาเพราะความไม่หยุดนิ่งกลายเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้
- 3.** มีการดึงศักยภาพที่มีในตัวบุคคลมาใช้เต็มความสามารถและสร้างความปรารถนาร่วมกัน

ภาพที่ 5 ชุมชนนักปฏิบัติ (Community of Practice/ CoP)

องค์กรแห่งการเรียนรู้ มีลักษณะเป็นอย่างไร มีองค์ประกอบสำคัญอย่างไร

ภาพที่ 6 องค์ประกอบขององค์กรแห่งการเรียนรู้

Peter Senge (1990) กล่าวว่า องค์กรแห่งการเรียนรู้ คือ องค์กรที่ซึ่งทุกคนสามารถขยายศักยภาพของตนเองได้อย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างสรรค์ผลงานในอนาคต แต่แต่ละคนมีอิสระที่จะสร้างแรงบันดาลใจ และเป็นที่ยอมรับที่ซึ่งทุกคนต่างเรียนรู้วิธีการเรียนรู้ร่วมกัน มีการขยายขอบเขตความสามารถของตนเองอย่างต่อเนื่องทั้งในระดับบุคคล ระดับกลุ่ม และระดับองค์กร เพื่อนำไปสู่เป้าหมาย องค์กรที่เรียนรู้มีองค์ประกอบ 5 ประการ (The Fifth Discipline: The Art and The Learning Organization) คือ 1) การมุ่งสู่ความเป็นเลิศ (Personal Mastery) 2) รูปแบบวิธีคิดและมุมมองที่เปิดกว้าง (Mental Model) 3) การสร้างและสานวิสัยทัศน์ (Shared Vision) 4) การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม (Team Learning) 5) ความคิดความเข้าใจเชิงระบบ (System Thinking)

1) การมุ่งสู่ความเป็นเลิศ (Personal Mastery) Senge ระบุว่า การเรียนรู้ของบุคลากรจะเป็นจุดเริ่มต้น คนในองค์กรจะต้องให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ ปฏิบัติ และเรียนรู้อย่างต่อเนื่องไปตลอดชีวิต (Life-long Learning) เพื่อเพิ่มศักยภาพของตนเองอยู่เสมอ การเรียนรู้จะเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยสนับสนุนให้ปัจเจกบุคคลบรรลุถึงซึ่งความเป็นเลิศ

2) รูปแบบวิธีคิดและมุมมองที่เปิดกว้าง (Mental Model) ผลลัพธ์อันเกิดจาก Mental Model มี 3 ลักษณะ คือ เจตคติ ทักษะ และกระบวนการทัศน์ และผลลัพธ์ดังกล่าวเป็นปัจจัยสำคัญต่อความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความคิดในการเปลี่ยนแปลง และความคิดในการบริหารโอกาส ซึ่ง Senge กล่าวว่า ผู้นำยุคใหม่ต้องเป็นผู้นำที่มีบทบาทเป็นนักออกแบบ รู้และเข้าใจอย่างถ่องแท้ว่าสิ่งใดควรเปลี่ยน สิ่งใดควรพัฒนาขึ้นมาใหม่เป็นพลังความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) การบริหารโอกาส คือ การมีรูปแบบวิธีคิดที่จะมองเห็นโอกาสนั้น ๆ และเปลี่ยนวิกฤติเป็นโอกาส

3) การสร้างและสานวิสัยทัศน์ (Shared Vision) หมายถึง การสร้างทัศนคติร่วมของคนในองค์กรให้สามารถมองเห็นภาพและมีความต้องการที่จะมุ่งไปในทิศทางเดียวกัน เปรียบเสมือนหางเสือของเรือที่ขับเคลื่อนให้เรื่อนั้นมุ่งสู่เป้าหมาย องค์กรที่เรียนรู้จะต้องมีการกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน ซึ่งจะเป็นกรอบความคิดเกี่ยวกับภาพในอนาคตขององค์กร ที่ทุกคนมีความปรารถนาาร่วมกัน

4) การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม (Team Learning) หมายถึง การเรียนรู้ร่วมกันของสมาชิกในลักษณะกลุ่ม หรือทีมงาน เป็นเป้าหมายสำคัญที่จะต้องทำให้เกิดขึ้นเพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนถ่ายทอดความรู้ และประสบการณ์กันอย่างสม่ำเสมอ รูปธรรมของการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมมีวิธีการที่สำคัญ 4 วิธี ได้แก่ ใช้การเสวนา (Dialogue) แลกเปลี่ยนความคิดเห็น การอภิปราย (Discussion) การใช้เทคนิคของการบริหารงานเป็นทีม (Team Management) ซึ่งต้องใช้ความสามารถของหัวหน้าทีม และความเข้าใจในจิตวิทยาของการบริหารทีมงาน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากผลสำคัญหรือความผิดพลาดร่วมกัน และใช้การเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Action Learning)

5) ความคิดความเข้าใจเชิงระบบ (System Thinking) วินัยที่มีความสำคัญสูงสุด คือ มีความคิดเชิงระบบ Senge เน้นว่า องค์กรจะต้องมองให้ออกว่าระบบใหญ่คืออะไร และมีระบบย่อยเชื่อมสัมพันธ์กันอย่างไร วิธีคิดเชิงระบบเป็นการคิดแบบเป็นวงจากเหตุไปสู่อุผล และผลกลายเป็นเหตุ มองเห็นความสัมพันธ์ผูกโยงกันด้วยสภาวะการพึ่งพาอาศัยกัน สามารถมองปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นวัฏจักร โดยนำมาบูรณาการเป็นความรู้ใหม่

แก่นแท้ของการพัฒนางานในองค์กรแห่งการเรียนรู้ จึงต้องดำเนินการโดยพัฒนาสายโซ่แห่งคุณค่า ให้เกิดความสมบูรณ์ในการผลิตและการให้บริการ รวมทั้งพัฒนาภาวะผู้นำให้เป็นที่ผู้ออกแบบ ครูผู้สอน และผู้ช่วยเหลือ ใช้พลังสร้างสรรค์จากบุคคลสู่องค์กร มีระบบการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม มุ่งเน้นการพัฒนาและให้มีบรรยากาศเปิด และองค์กรทำงานเชิงรุก

บรรณานุกรม

- เดชา ทำดี ธนารักษ์ สุวรรณประไพศ และ วิลาวัณย์ เสนารัตน์. (2556). การถอดบทเรียน : การจัดการความรู้และการสร้างองค์ความรู้การจัดการสุขภาวะชุมชนในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง. พยาบาลสาร ปีที่ 40(4), 100– 113.
- ดวงสุดา เตโชติรส. (2555). การจัดการความรู้ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. วารสารวิชาการและวิจัย มทร.พระนคร ปีที่ 6(2), 1–9.
- พลิศร วุฒาพาณิชย์ สมบูรณ์ สุขสำราญ และ จิราภรณ์ ศรีศิลป์. (2562). การจัดการความรู้เพื่อเสริมสร้างกองทัพอากาศให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้. Journal of Administrative and Management. ปีที่ 6(3), 28–42.
- Argyris, C., & Schon, D. (1978). Organization learning: a theory of action perspective. Reading, MA: Addison Wesley.
- Senge, P. M. (1990). The fifth disciplines: the art and practice of learning organization. London: Century Business.

แนวคิดการพัฒนาทักษะ การเขียนผลงานการจัดการความรู้

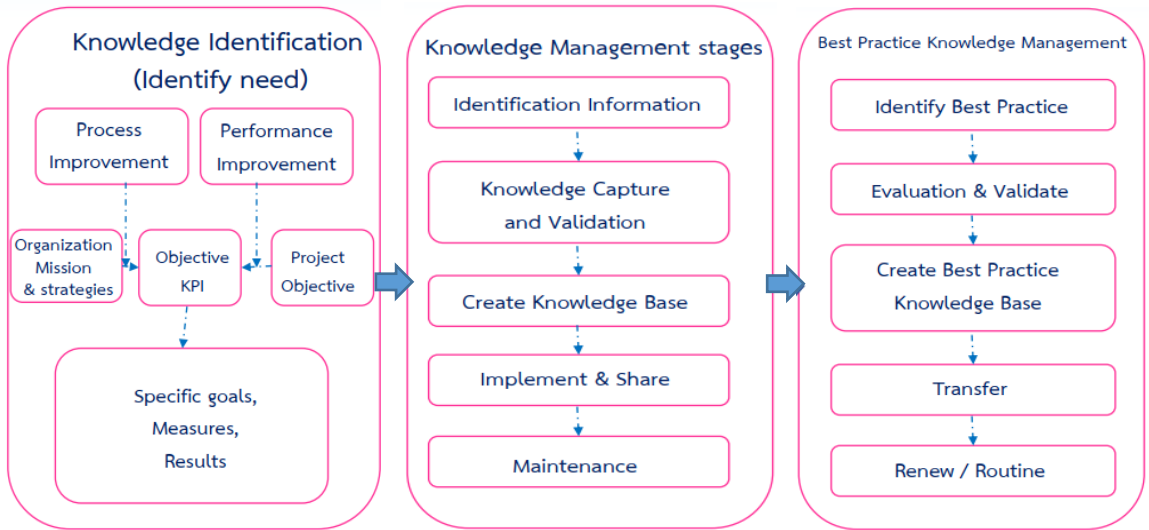
ความรู้คือพลัง
Knowledge is Power

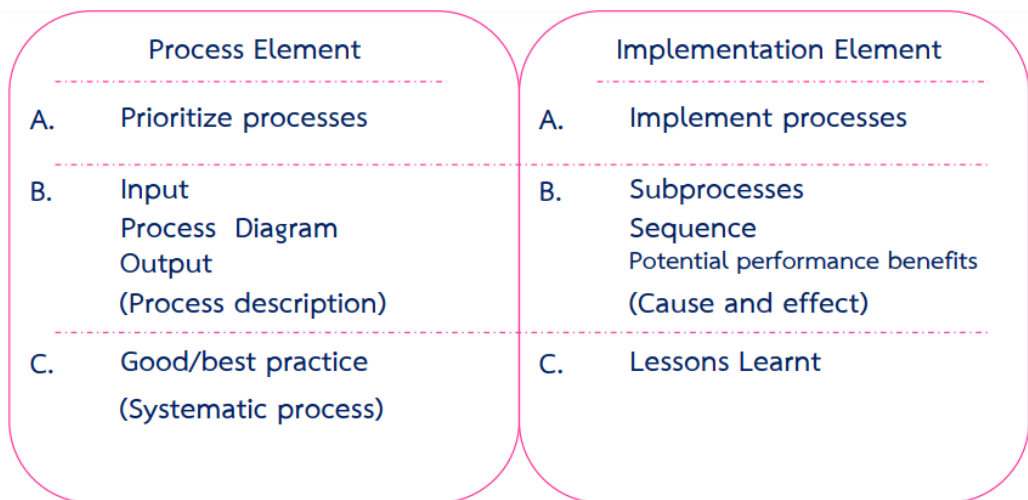
ดร.จิราพร วรวงศ์
ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรดิตถ์

ความรู้คือพลัง
Knowledge is Power

ภาพที่ 7 Knowledge Management : Best Practice Knowledge

ภาพที่ 8 Best Practice Knowledge Base : Identification and formation of Best Practice

ขั้นตอนการจัดการความรู้

1. การค้นหา/บ่งชี้ความรู้ (knowledge Identification)
2. การสร้างและแสวงหาความรู้ (Knowledge Creation & Acquisition)
3. การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ (Knowledge Organization)
4. การประมวลและกลั่นกรองความรู้ (Knowledge Codification and Refinement)
5. การเข้าถึงความรู้ (Knowledge Access)
6. การแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Knowledge Sharing)
7. การเรียนรู้ (Learning)

วงจรการจัดการความรู้

1. การสร้างองค์ความรู้ (Create knowledge)
2. การคัดเลือกองค์ความรู้ (Capture Knowledge)
3. การสกัดองค์ความรู้ (Refine Knowledge)
4. การจัดเก็บความรู้ (Store Knowledge)
5. การจัดการองค์ความรู้ (Manage Knowledge)
6. การเผยแพร่องค์ความรู้ (Disseminate knowledge)

ภาพที่ 9 กระบวนการจัดการความรู้ (Knowledge Management Processes) (Data >>> Information >>> Knowledge >>> Intellectual capital)

ภาพที่ 10 Knowledge Management : Valuable Productivity & Competitiveness

แนวปฏิบัติที่ดี/ที่เป็นเลิศ (Good/Best Practice)

1. ชื่อผลงาน (วิธี/แนวทางปฏิบัติ/นวัตกรรมในการแก้ปัญหาหรือพัฒนา)
2. ชื่อเจ้าของผลงาน.....สังกัด.....
เบอร์โทรEmail.....
3. ความเป็นมาและความสำคัญของวิธีหรือแนวทางปฏิบัติที่ดี/ที่เป็นเลิศ (บริบทองค์กร ความจำเป็น/ความท้าทาย/สภาพปัญหาของการดำเนินการ/สิ่งที่จะพัฒนาตอบสนองหรือสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย องค์กรและชุมชน)
4. วัตถุประสงค์ (จุดมุ่งหมายของการดำเนินการ ควรกำหนดให้เป็นข้อ ต้องเป็นสิ่งที่ปฏิบัติได้จริง วัดและประเมินได้)
5. เป้าหมาย (ตัวชี้วัดเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ)
6. แนวคิด/โมเดลที่นำมาใช้ในการพัฒนาวิธี/แนวปฏิบัติที่ดี/ที่เป็นเลิศ
7. ขอบเขตและระยะเวลาดำเนินการ
8. กระบวนการที่ทำให้เกิดวิธี/แนวปฏิบัติที่ดี/ที่เป็นเลิศ (KM 7 ขั้นตอน)
9. กระบวนการ/ขั้นตอนการดำเนินการวิธีการ/นวัตกรรมที่เป็นแนวปฏิบัติที่ดี/ที่เป็นเลิศ (เขียน Flow แผนภูมิของระบบ โดยใช้ System approach ประกอบด้วย Input Process Output Feedback ซึ่งควบคุมโดยวงจรคุณภาพ)
10. อธิบายกระบวนการ/ขั้นตอนการดำเนินการวิธีการ/ นวัตกรรมที่เป็นแนวปฏิบัติที่ดี/ที่เป็นเลิศ
11. ผลการดำเนินการตามตัวชี้วัด/ผลสัมฤทธิ์/ประโยชน์ที่ได้รับ (ผลผลิต ผลลัพธ์ ผลกระทบ)
12. ปัจจัยความสำเร็จ (สิ่งที่จะช่วยให้งานประสบความสำเร็จ)
13. บทเรียนที่ได้รับ (การผลิตและนำผลงานไปใช้ ข้อสังเกต/ข้อเสนอแนะ ข้อควรระวังในการนำผลงานไปประยุกต์ใช้ แนวทางการพัฒนาเพิ่มเติมให้ประสบความสำเร็จมากขึ้น)
14. การเผยแพร่ (ร่องรอยหลักฐานการเผยแพร่ที่มีการนำไปใช้ ผลงานที่ได้รับการยอมรับ)

การจัดการความรู้ สู่องค์กรแห่งการเรียนรู้
KM for Learning Organization

ปีการศึกษา 2563
"พันธกิจการผลิตบัณฑิต"

การพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง

ผู้นำเสนอ

ดร.เอมอร บุตรอุดม

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ขอนแก่น

การพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง

1. ความเป็นมาและความสำคัญของวิธีหรือแนวทางปฏิบัติที่ดี / ที่เป็นเลิศ

การจัดการศึกษาพยาบาลเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาพยาบาลให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพที่กำหนดมีความสามารถในการให้บริการอย่างมีคุณภาพตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการทุกกลุ่มเป้าหมายและตอบสนองต่อการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาระดับปริญญาตรี และพัฒนาให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การพัฒนาตามอัตลักษณ์ของสถาบันคือการพัฒนาให้บัณฑิตมีจิตบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ การผลิตบัณฑิตพยาบาลให้มีสมรรถนะดังกล่าว เป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญในการดำเนินชีวิตอยู่ในยุคที่มีความผันผวนและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาจากการสำรวจความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียพบว่า บัณฑิตพยาบาลควรมีสมรรถนะด้านทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์เพิ่มมากขึ้นซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาพบว่าทักษะทางปัญญามีระดับความคิดเห็นน้อยกว่าทักษะด้านอื่น ๆ อีกทั้งการเรียนในศตวรรษที่ 21 ทักษะ 3Rs 8Cs จำเป็นต้องเน้นการพัฒนาทักษะผู้เรียนในด้านการเปลี่ยนแปลงจากการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาระดับปริญญาตรีในผลลัพธ์การเรียนรู้ด้านที่ 3 ด้านทักษะทางปัญญา มีผลการประเมินน้อยกว่าทุกด้าน วิทยาลัยฯจำเป็นต้องมีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ (Knowledge Management) เป็นเครื่องมือในการพัฒนาแนวทางการเพิ่มระดับความคิดของนักศึกษาโดยเน้นรูปแบบ “กระบวนการคิดขั้นสูงของผู้เรียน” เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงของผู้เรียน ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมและเป็นเอกลักษณ์ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ขอนแก่น นำไปสู่การผลิตบัณฑิตพยาบาลที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของสังคม

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อพัฒนาให้นักศึกษามีทักษะการคิดขั้นสูง
- 2.2 เพื่อให้นักศึกษานำกระบวนการคิดขั้นสูงไปประยุกต์ใช้และต่อยอดนวัตกรรมด้านวิชาการ การวิจัย ในการให้บริการสุขภาพ

3. เป้าหมาย

3.1 นักศึกษามีทักษะการคิดขั้นสูง ระดับมากขึ้นไป ร้อยละ 80

3.2 นักศึกษานำกระบวนการคิดขั้นสูงไปประยุกต์ใช้ และต่อยอดนวัตกรรมด้านวิชาการ การวิจัย ในการให้บริการสุขภาพได้

4. แนวคิด/โมเดลที่นำมาใช้ในการพัฒนาวิธี/แนวปฏิบัติที่ดี/ที่เป็นเลิศ

4.1 แนวคิดในการพัฒนากระบวนการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง

- 1) การจัดการความรู้ (Knowledge Management)
- 2) วงจรคุณภาพ PDCA (Deming Cycle)

4.2 แนวคิดเชิงการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง

- 1) กระบวนการพัฒนาทักษะการคิดในศตวรรษที่ 21 (2C) : C1: Critical Thinking / Problem Solving, C2 : Creative Thinking)
- 2) กระบวนการสะท้อนคิด (Reflective Thinking)
- 3) รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนมีส่วนร่วม (Active Learning) เช่น Problem base, Case base Learning , Evidence Base Nursing , Simulation base Learning เป็นต้น

5. ขอบเขตและระยะเวลาดำเนินการ

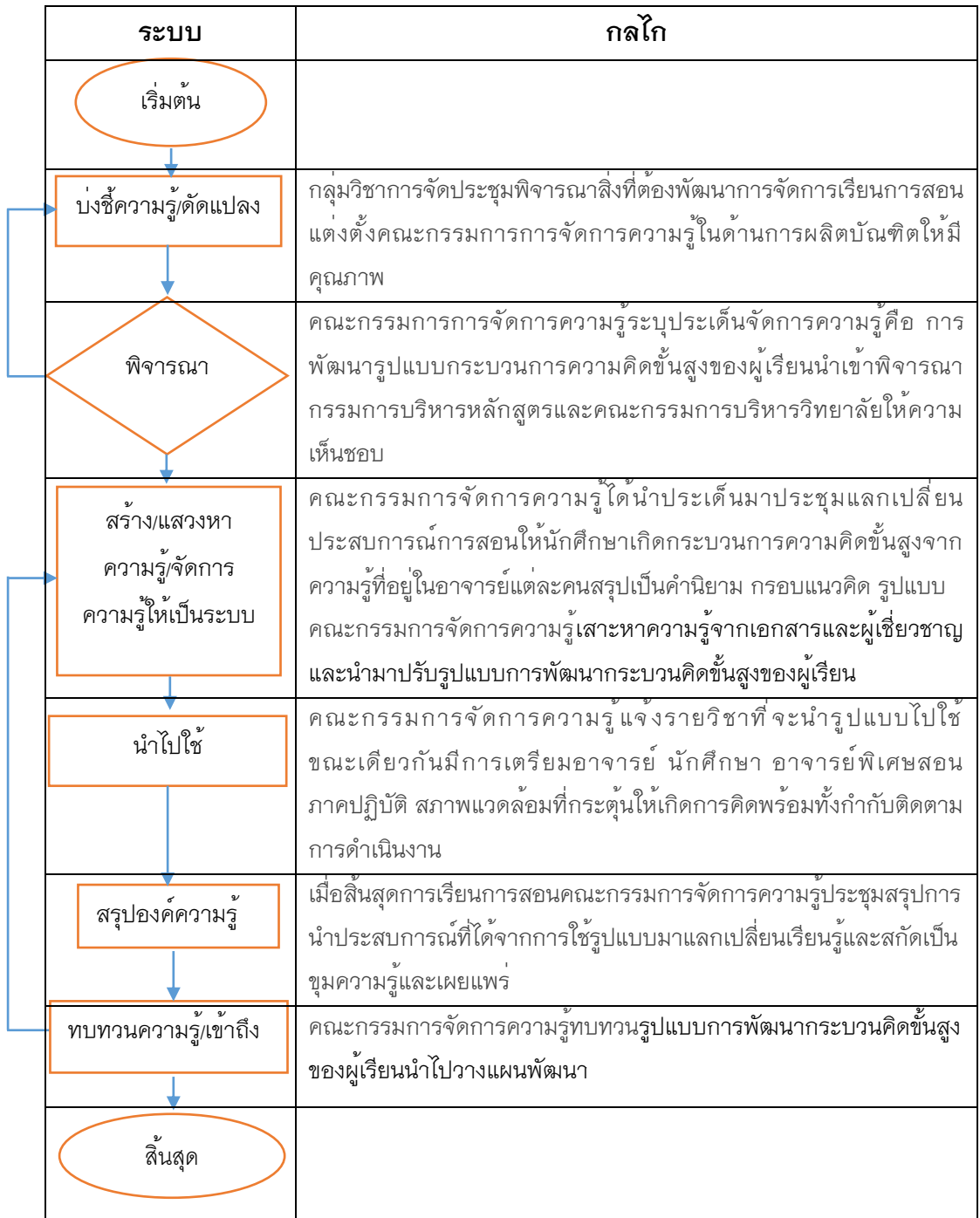
ระยะที่ 1 ปีการศึกษา 2561 พัฒนาโมเดล

ระยะที่ 2 ปีการศึกษา 2562 ทบทวนและนำโมเดลไปใช้ประโยชน์

ระยะที่ 3 ปีการศึกษา 2563 ทบทวนและนำใช้โมเดลอย่างต่อเนื่อง

6. กระบวนการที่ทำให้เกิดวิธี/แนวปฏิบัติที่ดี/ที่เป็นเลิศ

ตารางที่ 1 ระบบและกลไกการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง

1. การสร้างและแสวงหาความรู้และการจัดระบบขององค์ความรู้

ปีการศึกษา 2561 ถึง 2563 วิทยาลัยฯ ได้ มีการดำเนินการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง โดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ และวงจรคุณภาพ PDCA รวมระยะการเข้าร่วมแลกเปลี่ยน จำนวน 8 ครั้ง มีรายละเอียดดังนี้

ปีการศึกษา 2561

1) การบ่งชี้ความรู้ โดยคณาจารย์ประชุมกำหนดประเด็นการจัดการความรู้ เรื่องการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง นำเสนอต่อคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและคณะกรรมการบริหารวิทยาลัย เพื่อพิจารณาเห็นชอบให้ดำเนินการจัดการความรู้ในประเด็นดังกล่าว

2) คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและคณะกรรมการบริหารวิทยาลัย เห็นชอบให้ดำเนินการจัดการความรู้ในประเด็น การพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง

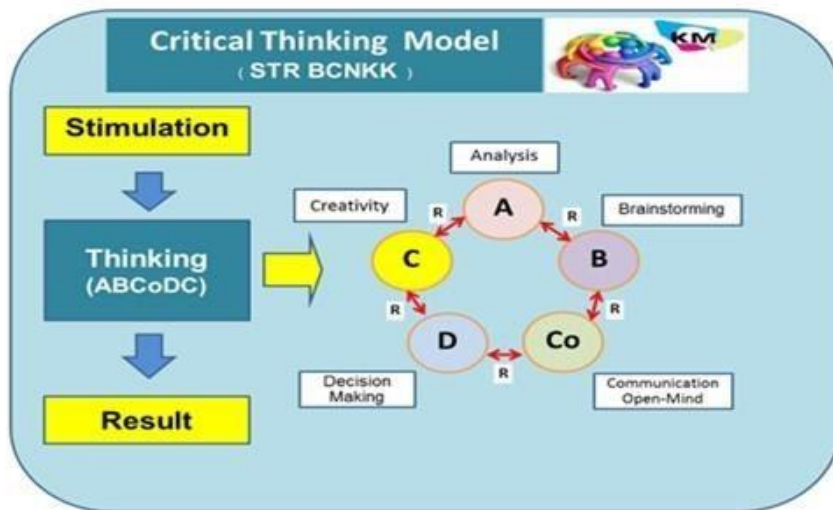
3) กลุ่มชุมชนนักปฏิบัติวิชาการจัดการความรู้ระดมความคิดเพื่อพัฒนาโมเดลให้เป็นรูปธรรม และกำหนดคำจำกัดความของกระบวนการคิดขั้นสูง ดังนี้

ขั้นที่ 1 Stimulation หมายถึง สิ่งเร้าหรือสิ่งกระตุ้นที่ทำให้เกิดการเรียนรู้

ขั้นที่ 2 Thinking หมายถึง กระบวนการคิดไตร่ตรองอย่างเป็นเหตุเป็นผล ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนย่อยที่เป็นพลวัตร ดังนี้ (1) การคิดวิเคราะห์ (Analysis) (2) การระดมสมอง (Brain storming) (3) การสื่อสาร (Communication) และการเปิดใจ (Open-Mind) (4) ตัดสินใจเลือกแนวทางการพัฒนาปรับปรุง หรือแก้ปัญหา (Decision Making) (5) การคิดสร้างสรรค์ (Creativity)

ขั้นที่ 3 Result หมายถึง ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น

4) กลุ่มชุมชนนักปฏิบัติ กลุ่มวิชาการ Cop_s ระบุรูปแบบการพัฒนาทักษะการคิด ขั้นสูง โดยใช้ชื่อว่า STR BCNKK Model

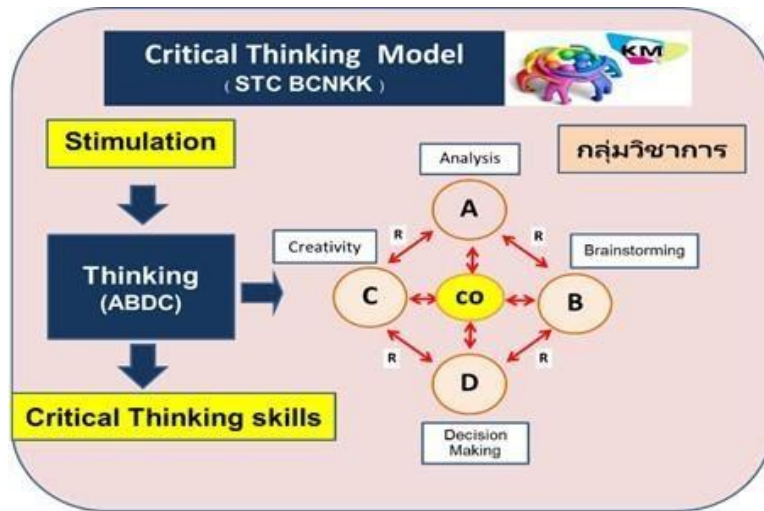

ภาพที่ 11 Critical Thinking Model (STR BCNKK)

ปีการศึกษา 2562 กลุ่มชุมชนนักปฏิบัติ กลุ่มวิชาการ Cop_s ได้ทบทวนโมเดลและนำไปใช้

5) นำ STR BCNKK Model ไปใช้ใน 6 รายวิชาดังนี้ (1) ปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 (2) ปฏิบัติการพยาบาลผู้สูงอายุ ชั้นปี 2 สอนโดย Authentic : Case conference (3) ปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช ชั้นปี 3 (4) ปฏิบัติการพยาบาลเด็กและวัยรุ่น 2 ชั้นปี 3 สอนโดย Authentic: Pre-Post conference (5) ปฏิบัติการพยาบาลมารดาทารก 2 ชั้นปี 4 สอนโดย Evidence base learning และ (6) ปฏิบัติการพยาบาลครอบครัวและชุมชน 1 ชั้นปี 3 สอนโดย Project base learning

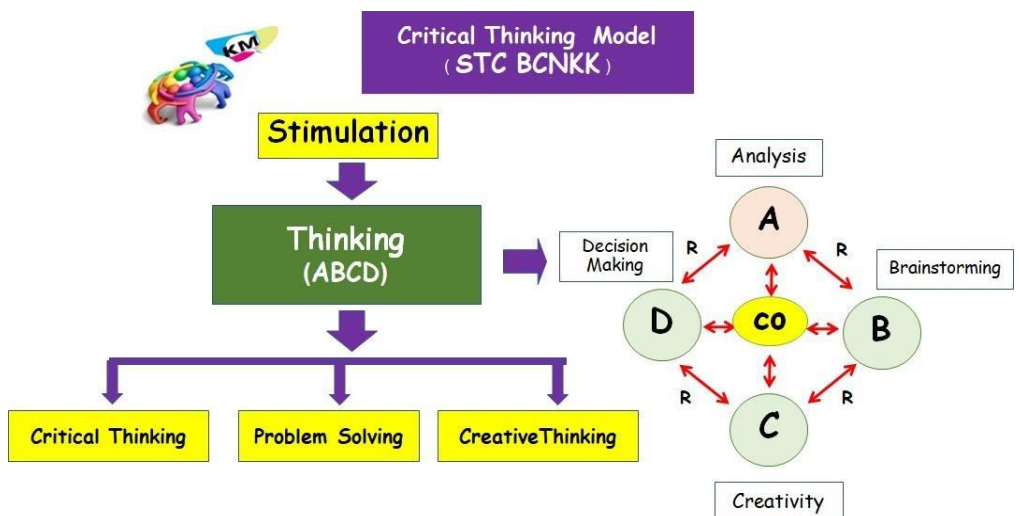
6) กลุ่มชุมชนนักปฏิบัติวิชาการนำเสนอผลการนำ STR BCNKK Model ต่อผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ผลลัพธ์ สามารถนำ โมเดล STR BCNKK ไปใช้ได้จริง ทั้ง 3 ชั้นตอน แต่ควรมีการปรับรูปแบบ เรื่อง การสื่อสารและการเปิดใจและการรับฟัง (Communication และ Open-Mind) และการสะท้อนคิด (Reflection) ต้องมีอยู่ทุก ๆ ชั้น และแต่ละชั้นสามารถย้อนกลับไปได้ มีความสำคัญในทุกขั้นตอนของการคิดที่จะส่งเสริมสนับสนุนให้นักศึกษาคิด อีกทั้ง Result น่าจะเป็นในเรื่องของการคิดแบบ Critical Thinking Skills จึงปรับเปลี่ยนจาก STR BCNKK Model เป็น STC BCNKK Model เป็นรูปแบบใหม่ ดังนี้

ภาพที่ 12 Critical Thinking Model (STC BCNKK)

ปีการศึกษา 2563 กลุ่มชุมชนนักปฏิบัติ กลุ่มวิชาการ Cop_s ได้ทบทวนและพัฒนาโมเดล

7) ทบทวน STC BCNKK Model โดยระดมความคิดของอาจารย์ทุกสาขาวิชาในการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงให้เข้าใจตรงกันของวิทยาลัยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องทางด้านพัฒนาการคิดวิพากษ์ได้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม Critical Thinking Skills เป็นรูปแบบใหม่ ดังนี้

ภาพที่ 13 Critical Thinking Model (STC BCNKK)

8) นำ STC BCNKK Model ไปใช้อย่างเป็นรูปธรรม 7 รายวิชา ดังนี้ ชั้นปีที่ 4 จำนวน 3 รายวิชา คือ (1) ปฏิบัติการบริหารทางการพยาบาล (2) ปฏิบัติการพยาบาลมารดา และทารก 2 และ (3) ปฏิบัติการพยาบาลการรักษาระบบเบื้องต้น ชั้นปีที่ 3 จำนวน 3 รายวิชา คือ (1) ปฏิบัติการพยาบาลครอบครัวและชุมชน 1 (2) ปฏิบัติสุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวช และ (3) ปฏิบัติการพยาบาลเด็กและวัยรุ่น 2 ชั้นปีที่ 2 จำนวน 1 รายวิชา คือ ปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1

2. การประมวลกลั่นกรองตรวจสอบองค์ความรู้

ปีการศึกษา 2561 ได้ STR BCNKK Model

ปีการศึกษา 2562 ได้ประมวลและกลั่นกรองผลการใช้โมเดล STR BCNKK พบว่า สามารถนำโมเดล STR BCNKK ไปใช้ได้จริง ทั้ง 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 Stimulation : สิ่งเร้า/สิ่งกระตุ้นที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ พบว่า มีการกำหนดสิ่งกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้เหมือนกัน ทั้ง 6 วิชา เช่น การใช้กรณีศึกษาตามสภาพจริง การใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ (EBN) การใช้โครงงาน (PBL) Pre-Post conference และ Case-conference

ขั้นที่ 2 Thinking : กระบวนการคิดไตร่ตรองอย่างเป็นเหตุเป็นผล พบว่าทุกรายวิชาสามารถนำ นำโมเดลไปใช้ได้ ทั้งกระบวนการ ABDC ประกอบด้วย 1) A: Analysis 2) B: Brain storming 3) D: Decision Making 4) C: Creativity ทั้ง 4 กระบวนการเป็นพลวัต ส่วนขั้น Co : Communication and Open-Mind สื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ เปิดใจรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และ R : Reflective การสะท้อนคิด อยู่ระหว่างขั้นตอนของ A B D C ทุกขั้น

ขั้นที่ 3 Result : ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น

1) ผลการเรียนรู้ของนักศึกษาจากการสอบวัดความรู้ (MEQ) เพิ่มขึ้นทุกรายวิชา

2) ผลการสอบทักษะปฏิบัติ (OSCE) ทุกคนได้คะแนนผลสอบอย่างน้อยร้อยละ 70

3) ผลการจากการสะท้อนคิด (AAR) พบว่า นักศึกษามีทักษะการคิดวิเคราะห์ในการปฏิบัติการพยาบาล เกิดแนวทางปฏิบัติที่ดีเพื่อให้การพยาบาลที่มีคุณภาพ เช่น แนวทางการประเมิน ปัญหาของ ผู้รับบริการได้ครอบคลุม มีทักษะในการสืบค้นและการสื่อสารเพิ่มขึ้น และเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง เป็นต้น

อย่างไรก็ตามมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่าเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม สอดคล้อง กับผลการประเมินหลักสูตรและสัมมนาหลักสูตร ประจำปีการศึกษา 2562 ที่ต้องพัฒนาให้บัณฑิตมีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งเป็นทักษะการเรียนรู้ใน ศตวรรษที่ 21 ที่จำเป็นและสำคัญในการดำเนินชีวิตอยู่ในยุคที่มีความผันผวนเปลี่ยนแปลง ตลอดเวลา สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้ จึงปรับโมเดลใหม่ที่ได้จากการวิพากษ์ จากผู้ทรงคุณวุฒิภายในและภายนอกได้ปรับเปลี่ยน R: Result ผลลัพธ์ เป็น C: Critical Thinking ประกอบด้วย Critical Thinking/ Problem Solving และ Creative Thinking (C21)

ปีการศึกษา 2563 จึงได้พัฒนาเป็น STC BCNKK Model และสร้างเครื่องมือการ ประเมินทักษะการคิดขั้นสูงให้มีคุณภาพ

3. การดำเนินการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่

ในปีการศึกษา 2562 คณะกรรมการการจัดการจัดการความรู้ มีการวางแผนและ ดำเนินการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในวิทยาลัยฯ ของอาจารย์ทุกคนในสัปดาห์ที่ 1 ของทุกเดือน และมีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในวิทยาลัยฯ และสรุปข้อเสนอแนะมา พัฒนาเป็นรูปแบบการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง (STR BCNKK Model) และมีการเผยแพร่ใน website ของวิทยาลัยฯ www.bcnkk.ac.th ที่บุคคลภายนอกเข้าถึงได้ และต่อมาในปีการศึกษา 2563 ได้มีการดำเนินการตามแผนของวงรอบที่ 2 โดยอาจารย์มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็น ระยะเวลาและเชิญผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมาร่วมวิพากษ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพิจารณาได้รูปแบบ การพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง (STC BCNKK Model) หลังจากนั้นอาจารย์นิเทศวิชาภาคปฏิบัติ นำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนในภาคปฏิบัติ เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนแต่ละวิชา สรุปผลการนำรูปแบบไปใช้รวมถึงการสรุปผลลัพธ์ที่สะท้อนให้เป็นรูปธรรมและนำไปเผยแพร่ ในเวทีการประชุมการจัดการจัดการความรู้ของคณะพยาบาลศาสตร์ แบบ online และเผยแพร่กับชุด ความรู้และประชาสัมพันธ์ทาง website ของวิทยาลัยฯ www.bcnkk.ac.th ที่บุคคลภายนอก เข้าถึงได้

4. การเรียนรู้และการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ภายในหน่วยงาน

คณะกรรมการจัดการความรู้เมื่อได้รูปแบบทั้งในปีการศึกษา 2562 และ ปีการศึกษา 2563 ได้ดำเนินการให้เกิดการเรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์โดยดำเนินการ ดังนี้

การเรียนรู้และนำความรู้ของรูปแบบไปใช้ในอาจารย์และนักศึกษา

1) **อาจารย์** เตรียมอาจารย์ผู้สอนก่อนนำ STR BCNKK Model ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในเรื่อง ความสำคัญ ความหมาย คำจำกัดความ กระบวนการ การจัดการเรียนการสอนตาม STR BCNKK Model และอาจารย์นำชุดความรู้ไปใช้พร้อมสรุปผลการนำความรู้ไปใช้และนำมาปรับปรุงเป็น STC BCNKK Model จากนั้นปีการศึกษา 2563 ได้ประชุมชี้แจง STC BCNKK Model ในประเด็นที่มีการปรับเปลี่ยนจากรูปแบบของปีการศึกษา 2562 และเน้นย้ำการประเมินผลลัพธ์สะท้อนให้เป็นรูปธรรม

2) **นักศึกษา** เตรียมนักศึกษาที่ต้องเรียนในรายวิชานำร่องการประยุกต์ใช้ STR BCNKK Model ในเรื่อง ความสำคัญ ความหมาย คำจำกัดความ กระบวนการ การจัดการเรียนการสอน บทบาทของนักศึกษาและการประเมินผลลัพธ์ตาม STR BCNKK Model จากนั้นปีการศึกษา 2563 คณะกรรมการจัดการความรู้ได้ประชุมชี้แจงกับนักศึกษาที่ต้องเรียนในรายวิชานำร่องการประยุกต์ใช้ STC BCNKK Model ในเรื่อง ความสำคัญ ความหมาย คำจำกัดความ กระบวนการ การจัดการเรียนการสอน บทบาทของนักศึกษาและการประเมินผลลัพธ์ที่สะท้อนให้เป็นรูปธรรมตาม STC BCNKK Model ก่อนการจัดการเรียนการสอนตาม STC BCNKK Model มีการให้นักศึกษาประเมินตนเองและอาจารย์ประเมินตามแบบประเมินกระบวนการคิดขั้นสูง โดยใช้ Google Form และเมื่อสิ้นสุดการจัดการเรียนการสอนได้ให้นักศึกษาประเมินตนเองและอาจารย์ประเมินตามแบบประเมินกระบวนการคิดขั้นสูง โดยใช้ Google Form และนำมาเปรียบเทียบผลการพัฒนาก่อนและหลังการใช้รูปแบบ นอกจากนี้ยังมีการประเมินผลลัพธ์จาก ผลงาน ชิ้นงานนวัตกรรม การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การสะท้อนการคิดขั้นสูง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมีส่วนร่วมของนักศึกษาจากการประเมินโดย นักศึกษา อาจารย์ อาจารย์พิเศษสอนภาคปฏิบัติ ผู้รับบริการ และผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ 3 ด้านทักษะทางปัญญามีค่าคะแนนสูงกว่าปีการศึกษา 2562

3) แนวทางสำหรับอาจารย์ในการนำ STC BCNKK Model ไปใช้

ตารางที่ 2 ตัวอย่างรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดา ทารก และการผดุงครรภ์

ขั้นตอน	วิธีการ	อาจารย์	ผู้เรียน
สถานการณ์ (Stimulation)	เลือกสถานการณ์ เหตุการณ์ เพื่อกระตุ้นให้เกิด การคิด	คัดเลือกกรณีศึกษาหญิง ตั้งครรภ์ หรือผู้คลอด หรือ มารดาหลังคลอดและทารก ที่มีภาวะแทรกซ้อน น่าสนใจ และรับการรักษ อยุ่	ร่วมแสดงความ คิดเห็นในการ คัดเลือกกรณีศึกษา หรือสถานการณ์ที่ น่าสนใจ
คิดและรวมคิด (Thinking)	การคิดอย่างมี เหตุผลบนพื้นฐาน หลักฐานเชิง ประจักษ์	มอบหมายกรณีศึกษาให้ ผู้เรียนได้ศึกษาล่วงหน้า ศึกษาชาร์ต ชักประวัติ ตรวจร่างกาย	รวบรวมข้อมูล กรณีศึกษา ชัก ประวัติ ตรวจ ร่างกาย ฯลฯ ให้ ครอบคูลม
Analytical	วิเคราะห์ สถานการณ์	กระตุ้นให้ผู้เรียนคิด โดย อาจารย์กระตุ้นด้วยคำถาม เช่น เมื่อสักครู่เกิดอะไรขึ้น รู้สึกอย่างไร	แสดงความคิดเห็น อย่างตั้งใจ รับฟัง เปิดโอกาสให้เพื่อน ได้ร่วมแสดงความ คิดเห็น ร่วมสร้าง บรรยายภาคการ เรียนรู้
Brainstorming	รวมคิด รวม ค้นคว้า	รับฟังอย่างตั้งใจ รอและ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ แลกเปลี่ยน เสริมสร้าง บรรยายภาคให้ผู้เรียนอยาก แสวงความคิดเห็น อาจารย์เป็นกัลยาณมิตร ไม่ต่อว่า แต่ชื่นชมสิ่งที่ ผู้เรียนได้นำเสนอ	สืบค้นข้อมูลอย่าง หลากหลาย เลือก หลักฐานหรือ งานวิจัยที่มีคุณภาพ ทันทสมัยสรุป

ขั้นตอน	วิธีการ	อาจารย์	ผู้เรียน
creative	ออกแบบโดยการค้นหาวิธีการแก้ปัญหาที่ดี และปลอดภัย	กระตุ้นด้วยคำถาม วิธีการแก้ปัญหานี้ดีที่สุดแล้วหรือยัง มีวิธีการแก้ปัญหาลักษณะอื่นอีกหรือไม่	แสดงความคิดเห็น นำเสนอการสืบค้นสั้น กระชับ
Decision	ตัดสินใจเลือก	กระตุ้นด้วยคำถาม จะเลือกวิธีการแก้ปัญหาคือให้กับผู้รับบริการ	รวมตัดสินใจ วิเคราะห์ ด้วยเหตุและผล
Critical thinking	การคิดขั้นสูง (การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การแก้ปัญหา การคิดสร้างสรรค์)	นำสู่การปฏิบัติ จากนั้นกระตุ้นด้วยคำถาม หากได้มีโอกาสดูแลเคสนี้ หรือเจอสถานการณ์อีกครั้ง จะแก้ปัญหานี้อย่างไร	ประเมินตนเอง และแสดงความคิดเห็น ระบุเป็นองค์ความรู้ใหม่ที่เกิดจากการเรียนรู้

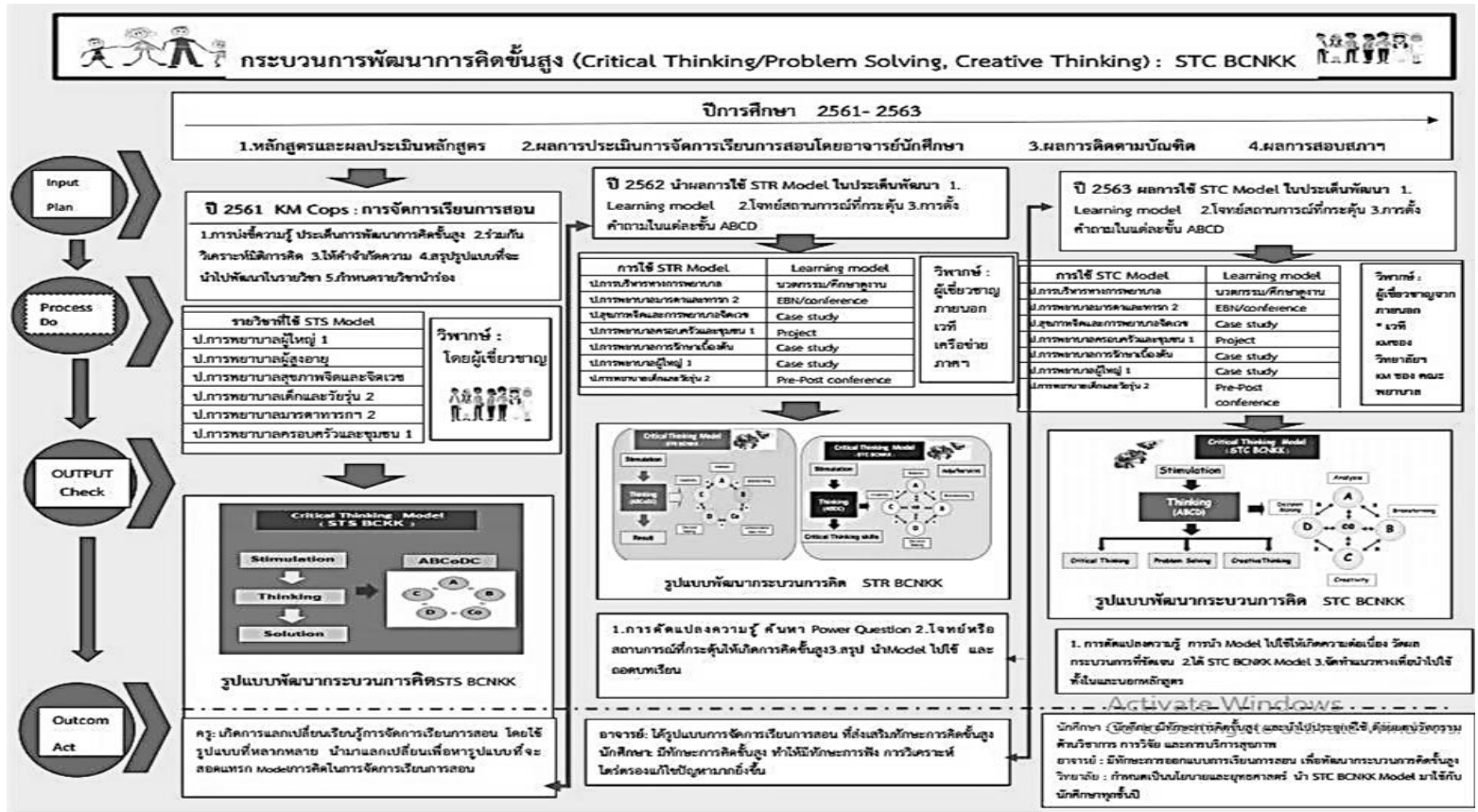
5. การเรียนรู้และการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ภายนอกหน่วยงาน

- 1) ชี้แจง STS – STR – STC BCNKK Model แก่อาจารย์ผู้สอน อาจารย์พิเศษสอน ภาคปฏิบัติ โรงพยาบาล และชุมชน
- 2) อาจารย์และอาจารย์พิเศษสอนภาคปฏิบัติ ออกแบบการเรียนรู้โดยการจัดทำโจทย์สถานการณ์ เพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ให้กับนักศึกษา และออกแบบการเรียนรู้ตามองค์ประกอบ STC BCNKK Model
- 3) นำแผนการสอนไปประยุกต์ในรายวิชาที่รับผิดชอบ
- 4) ประเมินผลการเรียนรู้

6. สรุป

การพัฒนาทักษะกระบวนการคิดขั้นสูงมีวัตถุประสงค์ในการพัฒนากระบวนการคิดขั้นสูงของนักศึกษาพยาบาลโดยใช้กระบวนการพัฒนารูปแบบจากการจัดการความรู้ของอาจารย์ทั้งวิทยาลัย นอกจากนี้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของอาจารย์ทั้งภายในและภายนอกองค์กร โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปีการศึกษา 2561 ถึง 2563 ผลผลิตของการพัฒนาการจัดการความรู้ทำให้ได้รูปแบบ STC BCNKK Model ผลลัพธ์ในการจัดการความรู้ อาจารย์ได้แนวทางในการจัดการเรียนการสอนสามารถออกแบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูง และมีเครื่องมือประเมินทักษะการคิดขั้นสูง นักศึกษามีทักษะการคิดขั้นสูง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ ต่อยอดนวัตกรรมด้านวิชาการ การวิจัย และการบริการสุขภาพ วิทยาลัยฯ ได้กำหนดเป็นนโยบายและยุทธศาสตร์ ในการจัดการเรียนการสอน ชุมชน และสังคม ได้ประโยชน์จากการใช้กระบวนการคิดขั้นสูงในการให้บริการในหน่วยบริการสุขภาพ

7. อธิบายกระบวนการ/ขั้นตอนการดำเนินการวิธีการ/นวัตกรรมที่เป็นแนวทางปฏิบัติที่ดี/ที่เป็นเลิศ

ภาพที่ 14 กระบวนการพัฒนาการคิดขั้นสูง

8. อธิบายคลังความรู้ที่ได้ดำเนินการ

มีคู่มือการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง ภายในเล่มประกอบด้วย นโยบาย กลยุทธ์ ที่มาโมเดล การเตรียมผู้สอน การเตรียมผู้เรียน การเตรียมสื่อ การเตรียมอาจารย์พิเศษสอน ภาควิปฏิบัติ ตัวอย่างการใช้โมเดล ตัวอย่างแผนการสอน รวมทั้งแบบประเมินต่าง ๆ

9. ผลการดำเนินการตามตัวชี้วัด/ผลสัมฤทธิ์/ประโยชน์ที่ได้รับ

ผลผลิต

ปีที่ 1 อาจารย์ : เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการเรียนการสอน โดยใช้รูปแบบที่หลากหลาย สรุปเป็น STS BCNKK Model ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาการคิด

ปีที่ 2 อาจารย์ ได้รูปแบบ STR BCNKK Model ในการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูง นักศึกษามีทักษะการคิดขั้นสูง ทำให้มีทักษะการฟัง การวิเคราะห์ไตร่ตรอง แก้ไขปัญหามากยิ่งขึ้น

ปีที่ 3 อาจารย์ได้รูปแบบ STC BCNKK Model ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนากระบวนการคิดขั้นสูง นักศึกษามีทักษะการคิดขั้นสูง นำไปประยุกต์ใช้ ต่อยอดนวัตกรรมด้านวิชาการ การวิจัย และการบริการสุขภาพ

ผลลัพธ์

- 1) นักศึกษาร้อยละ 86.70 มีทักษะการคิดขั้นสูง ระดับมากขึ้นไป
- 2) นักศึกษานำกระบวนการคิดขั้นสูงไปประยุกต์ใช้ และต่อยอดนวัตกรรมด้านวิชาการ การวิจัย ในการให้บริการสุขภาพได้

ผลกระทบ

- 1) อาจารย์มีการปรับเปลี่ยนแนวคิดในการจัดการเรียนการสอน และเกิดวัฒนธรรมในการจัดการเรียนการสอนในการปลูกฝังให้นักศึกษาเกิดทักษะการคิดขั้นสูง
- 2) วิทยาลัยฯ เกิดชุมชนการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC)
- 3) วิทยาลัยฯ กำหนดเป็นนโยบายและยุทธศาสตร์ มาใช้กับนักศึกษาทุกชั้นปี
- 4) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย : ผู้รับบริการ หน่วยบริการสุขภาพ ได้ประโยชน์จากการใช้กระบวนการคิดขั้นสูง

10. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

1. ผู้บริหารมีนโยบายและสนับสนุนในการพัฒนากระบวนการคิดขั้นสูง
2. การเตรียมผู้สอนและผู้เรียนเกี่ยวกับกระบวนการคิดขั้นสูงอย่างเป็นระบบ
3. ทีมผู้สอนมีความมุ่งมั่นเรียนรู้ที่จะเปลี่ยนแปลง และมีทักษะในการตั้งประเด็นคำถามเพื่อกระตุ้นกระบวนการคิดขั้นสูงครอบคลุมองค์ประกอบย่อย 5 ขั้นตอน ได้แก่ การคิดวิเคราะห์ (Analysis) การระดมสมอง (Brain storming) การสื่อสาร (Communication) และการเปิดใจ (Open-Mind) ตัดสินใจเลือกแนวทางการพัฒนาปรับปรุง หรือแก้ปัญหา (Decision Making) และการคิดสร้างสรรค์ (Creativity)
4. การออกแบบการเรียนการสอนการเลือกสิ่งเร้าหรือสิ่งกระตุ้นที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ จากประสบการณ์ตรง หรือสถานการณ์ที่เป็นประเด็นด้านบวกและลบ เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนากระบวนการคิดขั้นสูง
5. บรรยากาศในการเรียนการสอนที่เอื้อต่อกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อย่างเป็นกัลยาณมิตร
6. แหล่งสนับสนุนการเรียนรู้ เช่น เทคโนโลยีสารสนเทศ แหล่งฝึกภาคปฏิบัติมีความหลากหลายและอาจารย์พิเศษสอนภาคปฏิบัติให้ความร่วมมือ เอื้อต่อการฝึกภาคปฏิบัติ

11. บทเรียนที่ได้รับ

1. การเรียนรู้และการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ภายในหน่วยงาน
ด้านอาจารย์
 - 1) เรียนรู้รูปแบบในการจัดการเรียนการสอนใหม่ เพื่อพัฒนาผู้เรียนกระบวนการคิดขั้นสูง
 - 2) เรียนรู้และออกแบบกระบวนการเรียนการสอนที่แลกเปลี่ยนกับหลากหลายสาขาวิชา
 - 3) พัฒนาวิธีการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาทักษะกระบวนการคิดขั้นสูง
 - 4) เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Learning community)
 - 5) ฝึกการฟัง การคิดไตร่ตรอง สุนทรียสนทนา ลดอัตตราตัวตน รับฟังผู้อื่นมากขึ้น
 - 6) เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ/ศูนย์กลาง
 - 7) การทำงานเป็นทีม (Team work)
 - 8) เกิดวัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลง
 - 9) เกิดองค์กรแห่งความสุขในการทำงาน

ด้านนักศึกษา

- 1) พัฒนาทักษะการคิด โดยการคิดวิเคราะห์ (Analysis) การระดมสมอง (Brain storming) การสื่อสาร (Communication) และการเปิดใจ (Open-Mind) ตัดสินใจเลือกแนวทางการพัฒนาปรับปรุง หรือแก้ปัญหา (Decision Making) และการคิดสร้างสรรค์ (Creativity)
- 2) มีทักษะการสืบค้นและมีทางเลือกข้อมูลหลากหลาย โดยใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ในการอ้างอิง
- 3) ตระหนักรู้ในตนเอง เข้าใจความคิด ความต้องการของตนเองมากขึ้น
- 4) นักศึกษามีผลงานนวัตกรรมและสื่อด้านสุขภาพ

ข้อเสนอแนะ

- 1) ควรมีการจัดเตรียมผู้สอนและผู้เรียนให้เข้าใจโมเดลการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง
- 2) การเลือกสถานการณ์กระตุ้น (Stimulation) ให้เหมาะสมกับลักษณะวิชา และผู้เรียน เพื่อกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการพัฒนาทักษะการคิด
- 3) กำหนดเป็นยุทธศาสตร์และนโยบายของวิทยาลัยฯ เพื่อให้เกิดการการดำเนินงานต่อเนื่องและยั่งยืน
- 4) ควรนำไปประยุกต์ใช้ในนักศึกษาทุกชั้นปี อย่างต่อเนื่อง

2. การเรียนรู้และการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ภายนอกหน่วยงาน

- 1) อาจารย์พิเศษสอนภาคปฏิบัติ ได้เรียนรู้โมเดลการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง STC BCNKK Model
- 2) อาจารย์และ อาจารย์พิเศษสอนภาคปฏิบัติ ได้ใช้ STC BCNKK Model ทำให้แหล่งฝึกได้ประโยชน์จากกระบวนการคิดของนักศึกษา เช่น ในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลอนามัยชุมชน 1 มีการประดิษฐ์ชิ้นงานนวัตกรรมของนักศึกษา เรื่อง ฮักไต โดยนำไปประยุกต์ใช้ในคลินิกโรคเรื้อรัง ที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านเปิดและ 14 ชุมชนของศูนย์แพทย์หนองแวง โรงพยาบาลศูนย์ขอนแก่น นอกจากนี้ในรายวิชาปฏิบัติการบริหารทางการพยาบาล ได้อาจารย์พิเศษสอนภาคปฏิบัติ นำนวัตกรรมของนักศึกษา คือถุงมือลูกบิดจัดข้อติด ไปใช้ในการดูแลผู้ป่วยหลังผ่าตัดที่มีอาการข้อนิ้วมือติดแข็งและได้นำไปประกวดผลงานวิจัยในงานประจำ (Routine to Research) ที่โรงพยาบาลศูนย์ขอนแก่น

12. การเผยแพร่วัฒนธรรมและสื่อสร้างสรรค์ของนักศึกษา

ภาพที่ 15 รายวิชาปฏิบัติการบริหารการพยาบาล

ภาพที่ 16 รายวิชาปฏิบัติการพยาบาลอนามัยชุมชน 1

การจัดการความรู้ สู่องค์กรแห่งการเรียนรู้
KM for Learning Organization

ปีการศึกษา 2563

"พันธกิจการผลิตบัณฑิต"

การจัดการเรียนการสอน
โดยใช้สถานการณ์จำลอง

ผู้นำเสนอ

อ.ศิริพร ชูดใจจิ้น

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุพรรณบุรี

การจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง

1. ความเป็นมาและความสำคัญของวิธีหรือแนวทางปฏิบัติที่ดี/ที่เป็นเลิศ

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุพรรณบุรี มีบทบาทหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มีเป้าหมายเพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพตามอัตลักษณ์บัณฑิตที่กำหนดไว้ ผลจากการติดตามประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาพยาบาลศาสตร์ 6 ด้านในช่วงห้าปีการศึกษาที่ผ่านมา พบว่าผลประเมินความพึงพอใจด้านที่มีคะแนนต่ำสุดคือด้านทักษะทางปัญญา วิทยาลัยจึงได้นำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในการส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยได้กำหนดนโยบายและจัดทำแผนงานจัดการความรู้ด้านการผลิตบัณฑิต มีการวิเคราะห์และกำหนดประเด็นในการจัดการความรู้ด้านการผลิตบัณฑิต ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ตั้งแต่ พ.ศ. 2557-ปัจจุบัน ซึ่งวิธีการเรียนการสอนวิธีการหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 คือการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์จำลอง ซึ่งเป็นเป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Student-Centered) เนื่องจากกระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง จะส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ขึ้นเองจากการเรียนรู้ในสถานการณ์จำลอง ซึ่งเป็นความรู้ที่มีความหมายต่อผู้เรียนเพราะสามารถคงอยู่นานและลืมได้ยาก ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติจริงได้มากกว่าการเรียนการสอนในห้องเรียน การจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองก่อให้เกิดประโยชน์ 3 ประการ ประการแรกคือช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้เรียนไปปฏิบัติได้จริงอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะการเรียนรู้ในสถานการณ์จำลองจะช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติแก้ไขปัญหาและสามารถนำประสบการณ์การเรียนรู้ที่ได้รับไปใช้เมื่อพบเจอเหตุการณ์จริงได้ ประการที่สองคือลดความเสี่ยงที่จะเกิดอันตรายต่อผู้ป่วย เพราะผู้เรียนได้รับการฝึกในสถานการณ์จำลองจนมีความชำนาญและมั่นใจแล้ว ประการที่สามคือสามารถพัฒนาทักษะทางการปฏิบัติการพยาบาล (Nursing Procedure) และทักษะด้านอื่น ๆ เช่น การแก้ปัญหา การตัดสินใจในคลินิกและทักษะการสื่อสารได้ดี

ผู้บริหารของวิทยาลัยฯ ได้กำหนดนโยบายและเป้าหมายในการดำเนินงานพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 โดยได้จัดทำแผนงาน โครงการในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองบรรจุในแผนปฏิบัติการประจำปีของวิทยาลัยฯ เป็นประจำทุกปี แผนงานโครงการต่าง ๆ ครอบคลุม

ทั้งในด้านการพัฒนาอาจารย์ให้มีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้
สถานการณ์จำลอง การจัดหาทรัพยากรสนับสนุนการเรียนรู้ และการส่งเสริมให้ภาควิชา
การจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง โดยส่งเสริมให้แต่ละภาควิชาจัดกิจกรรม
แลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการจัดการเรียนการสอนตามประเด็นการจัดการความรู้ที่กำหนด มีการ
นำเสนอแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของแต่ละภาควิชาเมื่อสิ้นสุดการเรียน
การสอนทุกปี การศึกษา ผลจากการดำเนินกิจกรรมการจัดการความรู้มาอย่างต่อเนื่อง
คณะกรรมการจัดการความรู้ของวิทยาลัย ได้วิเคราะห์ผลการดำเนินงานจัดการความรู้ด้าน
การผลิตบัณฑิต พบว่าวิทยาลัย มีแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้
สถานการณ์จำลอง โดยพบว่าวิทยาลัย มีการพัฒนาวิธีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้
สถานการณ์จำลองในหลายรายวิชาและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ในระยะเริ่มแรกมีการจัดการ
เรียนการสอน 1- 2 รายวิชา แต่เมื่อระยะเวลาผ่านไป อาจารย์ของวิทยาลัย มีความรู้ความ
ชำนาญในการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีนี้มากขึ้น จนเกิดองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการ
เรียนโดยใช้สถานการณ์จำลอง ทำให้ปัจจุบันมีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์
จำลองจำนวน 16 รายวิชา ส่งผลให้วิทยาลัยสามารถนำความรู้เกิดขึ้นไปใช้ประโยชน์ใน
หน่วยงาน ทั้งด้านพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ การผลิตผลงานวิชาการ
เช่น การวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง การให้บริการ
วิชาการ เช่น การจัดหลักสูตรอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์
จำลองหรือการเป็นวิทยากรภายนอก รวมทั้งเกิดประโยชน์ต่อหน่วยงานภายนอกในการเป็น
แหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองอีกด้วย

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาอาจารย์ของวิทยาลัย ให้มีความรู้เกี่ยวกับโดยใช้สถานการณ์จำลอง
2. เพื่อพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง
และนำองค์ความรู้ไปพัฒนางานด้านการจัดการเรียนการสอน การวิจัยและการบริการ
วิชาการ

3. เป้าหมาย

1. ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ

ร้อยละของอาจารย์ได้รับการพัฒนาด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้
สถานการณ์จำลอง

2. ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ

2.1 จำนวนรายวิชาที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง

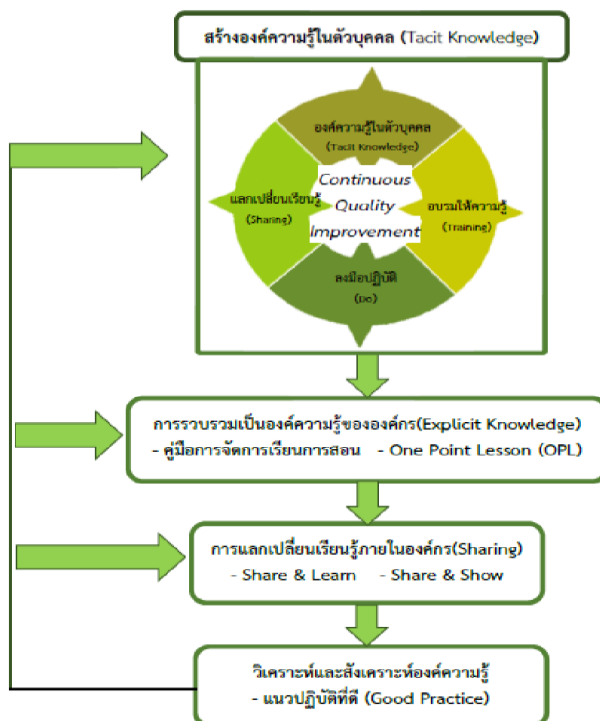
2.2 จำนวนงานวิจัยเกี่ยวกับที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง

2.3 จำนวนหลักสูตรการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง

2.4 ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษามีผลประเมินการสอบในสถานการณ์จำลองขั้นสูงผ่านในครั้งแรก

4. แนวคิด/โมเดลที่นำมาใช้ในการพัฒนาริธี/แนวปฏิบัติที่ดีที่เป็นเลิศ

แนวคิดในการพัฒนาแนวปฏิบัติที่ดี ประกอบด้วยขั้นตอน 4 ขั้นตอน ได้แก่ การสร้างองค์ความรู้ในตัวบุคคล (Tacit Knowledge) การรวบรวมเป็นองค์ความรู้ขององค์กร (Explicit Knowledge) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในองค์กร (Sharing) และการวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ความรู้จนได้แนวปฏิบัติที่ดี (Good Practice) โดยมีเป้าหมายของการดำเนินงานจัดการความรู้ของวิทยาลัยฯ คือ เกิดการพัฒนาคุณภาพงานอย่างต่อเนื่อง (Continuous Quality Improvement) หรือ CQI แนวคิดในการพัฒนาแนวปฏิบัติที่ดี แสดงตามภาพ

ภาพที่ 17 สร้างองค์ความรู้ในตัวบุคคล (Tacit Knowledge)

5. ขอบเขตและระยะเวลาดำเนินการ

การดำเนินงานจัดการความรู้ของวิทยาลัยฯ ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์จำลองมีกลุ่มเป้าหมายของการจัดการความรู้คืออาจารย์พยาบาลทุกคนของวิทยาลัย การจัดการความรู้ในเรื่องนี้ดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2557-ปัจจุบัน

6. กระบวนการที่ทำให้เกิดวิธี/แนวปฏิบัติที่ดี/ที่เป็นเลิศ

1. การสร้างและแสวงหาความรู้

วิทยาลัยฯ มีการสร้างองค์ความรู้ด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองให้เกิดขึ้นในตัวอาจารย์ทุกคน เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ในตัวบุคคล (Tacit knowledge) โดยการจัดอบรมและส่งเสริมให้อาจารย์ได้ไปศึกษาดูงานด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองทั้งในและต่างประเทศ

- **การอบรมให้ความรู้ (Training)** วิทยาลัยฯ มีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2557 จนถึงปัจจุบัน และกำหนดเป็นนโยบายว่าจะต้องมีโครงการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองต่อเนื่องทุกปีและบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี วิทยาลัยฯ มีการจัดอบรมให้ความรู้แก่อาจารย์ผ่านโครงการต่าง ๆ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2557-ปัจจุบัน ดังนี้

ตารางที่ 3 โครงการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง ปี พ.ศ.2557-ปัจจุบัน

พ.ศ.	โครงการ
2557	-โครงการอบรมพัฒนาการจัดการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง
2558	-โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ Simulation Based Learning
	-โครงการพัฒนาอาจารย์ในการจัดการเรียนการสอนวิชาการพยาบาลมารดาทารก และผดุงครรภ์โดยใช้สถานการณ์จำลองขั้นสูง
	-โครงการพัฒนาทีมสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองขั้นสูง
2559	-โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการการจัดการเรียนการสอนแบบ Electronics Simulation Based Learning

พ.ศ.	โครงการ
	-โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ Simulation Based Learning
2560	-โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ Simulation Based Learning
2561	-โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ Simulation Based Learning
2562	-โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ Simulation Based Learning เพื่อพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษา
2563	-โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ Simulation Based Learning เพื่อพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษา

นอกจากนี้วิทยาลัยยังส่งเสริมให้มีอาจารย์ได้มีโอกาสไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองในสถาบันการศึกษาต่างประเทศ เพื่อนำความรู้มาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง ดังนี้

ตารางที่ 4 โครงการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองในสถาบันการศึกษาต่างประเทศ ปี พ.ศ.2556-ปัจจุบัน

พ.ศ.	โครงการ
2556	โครงการพัฒนาอาจารย์ด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ Scenario Simulation School of Health Science (Nursing Nanyang Polytechnic) ประเทศสิงคโปร์ จำนวน 3 คน
	โครงการศึกษาดูงานการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองที่ Jurong Health Hospital ประเทศสิงคโปร์ จำนวน 2 คน
2557	โครงการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดเรียนการสอน Clinical Simulation Northumbria University สหราชอาณาจักร จำนวน 1 คน
	โครงการศึกษาดูงานด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ Simulation Based Learning ที่ Tan Tock Seng Hospital ประเทศสิงคโปร์ จำนวน 5 คน

2559 โครงการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดเรียนการสอน Clinical Simulation
Northumbria University สหราชอาณาจักร จำนวน 2 คน

2560 โครงการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดเรียนการสอน Clinical Simulation
Northumbria University สหราชอาณาจักร จำนวน 1 คน

ผลจากการอบรมให้ความรู้จากการเกี่ยวกับการจัดการการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองอย่างต่อเนื่อง ทำให้อาจารย์ของวิทยาลัยฯ ทุกคน มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง เกิดความรู้ในตัวบุคคล (Tacit Knowledge) ซึ่งเป็นต้นทุนที่จะนำไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองให้เกิดขึ้นในวิทยาลัยฯ ต่อไป

- **การลงมือปฏิบัติ (Do)** เมื่ออาจารย์ของวิทยาลัยมีความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองแล้ว วิทยาลัยฯ ได้ส่งเสริมให้อาจารย์นำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้อาจารย์มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง ส่งเสริมความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองผ่านการลงมือปฏิบัติจริง (Learning by doing) มากกว่าการรู้จากการศึกษาเอกสารหรือการอบรมเพียงอย่างเดียว

2. การจัดระบบองค์ความรู้

วิทยาลัยฯ มีการจัดระบบองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง โดยนำความรู้ที่อยู่ในตัวบุคคลเขียนออกมาเป็นความรู้ที่ชัดเจนในรูปแบบของเอกสาร ได้แก่

- การเขียน One Point Knowledge (OPK) หรือบทความสั้นๆเกิดขึ้นจากการรวบรวมเรื่องราวที่ตนเองน่าสนใจ จะเป็นเคล็ดลับ หรือความรู้ทางเทคนิคต่าง ๆ ที่พบเห็นแล้วนำมารวบรวมขึ้นเป็นผลงาน

- การจัดทำ OPL หรือ One Point Lesson หรือการจัดทำบทเรียนประเด็นเดียวเป็นการเขียนถ่ายทอดความรู้ของอาจารย์เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองลงในเอกสารไม่เกินหนึ่งหน้ากระดาษ A4 ตามแบบฟอร์มที่กำหนด อาจารย์ทุกคนจะเขียน OPL เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองส่งให้งานกันงานจัดการความรู้ เพื่อรวบรวมเผยแพร่บนเว็บไซต์การจัดการความรู้และกลุ่มไลน์ KM ของวิทยาลัยฯ

- การจัดทำเอกสารคู่มือรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน โดยให้อาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองมาร่วมกันถอดบทเรียนและเขียนแนวทางการร่วมกัน

3. การประมวลผลกิจกรรมตรวจสอบองค์ความรู้

คณะกรรมการจัดการความรู้ได้มีการรวบรวมเอกสารเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง และดำเนินการวิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง เพื่อใช้เผยแพร่ให้กับอาจารย์ได้ไปศึกษาและนำไปใช้

4. การดำเนินการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่

เมื่ออาจารย์ได้เริ่มมีการจัดการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลองแล้ว อาจารย์แต่ละคนจะเริ่มมีประสบการณ์และเกิดการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง อาจารย์ที่ได้จัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองจะเป็นผู้ที่นำความรู้และประสบการณ์มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับอาจารย์ท่านอื่นในภาควิชาหรือระหว่างภาควิชา ในลักษณะเป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพื่อให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองให้มากยิ่งขึ้นและเกิดการพัฒนาองค์ความรู้ในตัวอาจารย์อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเป็นการกระตุ้นให้อาจารย์ที่ยังไม่เคยจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง ได้แรงบันดาลใจในการไปออกแบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองในรายวิชาที่ตนเองรับผิดชอบให้มากขึ้น วิทยาลัยฯ มีกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง โดยผ่านกิจกรรมดังนี้

- Share & Learn เป็นกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองร่วมกันในกลุ่มเล็ก ๆ ตามความสนใจระหว่างอาจารย์ในภาควิชาหรืออาจารย์ที่สนใจ

- Share & Show เป็นการนำเสนอการจัดการเรียนการสอนของแต่ละภาควิชาเมื่อสิ้นสุดปีการศึกษาในที่ประชุมอาจารย์ ซึ่งวิทยาลัยฯ มีการจัดกิจกรรม Share & Show อย่างต่อเนื่องทุกปี

ผลจากการดำเนินการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ทำให้อาจารย์ของวิทยาลัยฯ มีการพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองมากยิ่งขึ้น เกิด Tacit Knowledge หลังจากนั้นอาจารย์ก็จะนำความรู้ที่ได้ไปใช้พัฒนางานที่รับผิดชอบ เกิดการคุณภาพงานอย่างต่อเนื่อง (Continuous Quality Improvement) หรือ CQI

5. การเรียนรู้และการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ภายในหน่วยงาน

ผลจากการสร้างองค์ความรู้เรื่องการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเรื่องนี้ โดยนำความรู้ที่เกิดขึ้นในตัวอาจารย์ (Tacit Knowledge) มาจัดทำเป็นความรู้ที่ชัดเจน จับต้องได้ในรูปแบบของเอกสาร งานเขียนต่าง ๆ (Explicit Knowledge) ทำให้อาจารย์ของวิทยาลัยฯ มีการพัฒนาองค์ความรู้ในเรื่องนี้จนสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงาน ดังนี้

5.1 การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนรายวิชา

วิทยาลัยฯ พัฒนาและส่งเสริมให้อาจารย์แต่ละภาควิชาจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองและพบว่าปัจจุบัน มีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองในรายวิชาต่าง ๆ จำนวน 16 รายวิชา ดังนี้

ตารางที่ 5 การจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองในรายวิชาต่าง ๆ

ลำดับ	รายวิชา	การนำไปใช้
1	การพยาบาลมารดาทารกและผดุงครรภ์ 2	การสอน
2	ปฏิบัติการมารดาทารกและผดุงครรภ์ 1	การเตรียมขึ้นฝึก/การประเมินผล
3	ปฏิบัติการมารดาทารกและผดุงครรภ์ 2	การประเมินผล
4	การพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพ 1	การสอน
5	การพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพ 2	การสอน
6	การพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพ 3	การสอน
7	ปฏิบัติการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพ 1	การเตรียมขึ้นฝึก/การประเมินผล
8	ปฏิบัติการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพ 2	การเตรียมขึ้นฝึก/การประเมินผล
9	การพยาบาลผู้ใหญ่ 1	การสอน

ลำดับ	รายวิชา	การนำไปใช้
10	การพยาบาลผู้ใหญ่ 2	การสอน
11	ปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ 1	การเตรียมชั้นฝึก/การประเมินผล
12	ปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ 2	การเตรียมชั้นฝึก/การประเมินผล
13	ปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ 3	การเตรียมชั้นฝึก/การประเมินผล
14	เวชปริบาลเบื้องต้นร่วมกับบริหารทางการพยาบาล	การสอน
15	การพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางจิต	การสอน
16	ปฏิบัติการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางจิต	การประเมิน

5.2 การใช้สถานการณ์จำลองชั้นสูงในการประเมินทักษะการปฏิบัติการพยาบาล
ในนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 4 ก่อนสำเร็จการศึกษา

นักศึกษาพยาบาลชั้น ปีที่ 4 ก่อนสำเร็จการศึกษา จะได้รับการประเมินทักษะการปฏิบัติการพยาบาลผ่านสถานการณ์จำลองชั้นสูงทุกคน เพื่อประเมินความรู้และทักษะการปฏิบัติการพยาบาลก่อนสำเร็จการศึกษา ผลการประเมินที่ได้จะถูกนำไปวิเคราะห์และใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาวิธีการเรียนการสอนและพัฒนานักศึกษาต่อไป

5.3 ผลงานทางวิชาการ วิทยาลัยฯ มีงานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง 5 เรื่อง ดังนี้

- ผลการใช้สถานการณ์จำลองเสมือนจริงในการเตรียมความพร้อมก่อนฝึกปฏิบัติงานต่อความรู้ ความพึงพอใจและความมั่นใจในตนเองของนักศึกษาพยาบาล
- การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลองด้วยผู้ช่วยมาตรฐานที่ส่งเสริมความรู้ ความมั่นใจในความสามารถของตนเองและทักษะการสื่อสารเพื่อการบำบัด
- การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลองเสมือนจริงในรายวิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพ

- การศึกษานำร่องรูปแบบการเตรียมความพร้อมด้วยการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับการใช้สถานการณ์จำลองเสมือนจริงต่อผลการสอบความรู้รอบยอดทางการพยาบาลรายวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ของสถาบันพระบรมราชชนก

- ผลการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองเสมือนจริงในรายวิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพ 2 ต่อสมรรถนะทางการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์

5.4 บทความวิชาการ 2 เรื่อง

- การเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลองเสมือนจริง
- การเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลองเสมือนจริงสูง

5.5 คู่มือการจัดการเรียนการสอน 2 เรื่อง

- คู่มือการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองจากหุ่นมนุษย์เสมือนจริง

- คู่มือการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองขั้นสูง: กรณีศึกษาการพยาบาลผู้คลอดที่มีภาวะความดันโลหิตสูง

6. การเรียนรู้และการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ภายนอกหน่วยงาน

ผลจากการจัดการความรู้เรื่องการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง ทำให้วิทยาลัยพัฒนาหลักสูตรการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองให้กับอาจารย์ทั้งในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกและนอกสังกัด จำนวน 2 โครงการ

- โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการการออกแบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองขั้นสูง พ.ศ. 2561

- โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองเสมือนจริง พ.ศ. 2563

นอกจากนี้อาจารย์ของวิทยาลัยฯ ได้รับเชิญเป็นวิทยากรเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองให้กับหน่วยงานภายนอก ได้แก่ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชลบุรี คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

7. สรุป

การจัดการความรู้ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุพรรณบุรี อย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกิดแนวปฏิบัติที่ดีในเรื่องการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง กระบวนการที่ส่งเสริมให้การจัดการความรู้ในเรื่องนี้ประสบความสำเร็จ ได้แก่ การสร้างองค์ความรู้ให้เกิดขึ้นในตัวบุคคล (Tacit knowledge) การเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ (Do) การนำความรู้ที่ได้จากการลงมือปฏิบัติมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในองค์กร (Sharing) และการสร้างองค์ความรู้ให้อยู่ในรูปที่จับต้องได้ (Explicit knowledge) กระบวนการขั้นตอนต่าง ๆ เหล่านี้ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องเป็นวงจรย้อนกลับไปมา จึงจะเกิดการสังมองค์ความรู้ในตัวบุคคล จนกระทั่งบุคคลสามารถนำความรู้ที่เกิดขึ้นและสังมออกมาใช้ในการปฏิบัติงานและการพัฒนางานอย่างต่อเนื่องได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาการดำเนินงานอีกประการหนึ่งของวิทยาลัยที่ต่อยอดมาจากการจัดการความรู้ด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองคือการจัดตั้งศูนย์ความเป็นเลิศด้านการใช้สถานการณ์จำลองเสมือนจริง ซึ่งเป็นโครงการต่อไปที่วิทยาลัยมีแผนการจัดตั้งศูนย์ความเป็นเลิศนี้ในอนาคต

7. อธิบายกระบวนการ/ขั้นตอนการดำเนินการวิธีการ/นวัตกรรมที่เป็นแนวที่ปฏิบัติที่ดี/ที่เป็นเลิศ

ผลจากการจัดการความรู้เรื่องการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง วิทยาลัยได้รวบรวมองค์ความรู้ วิเคราะห์และสังเคราะห์จนได้แนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง ดังนี้

1. ผู้บริหาร ผู้บริหารมีส่วนสำคัญมากในการส่งเสริมและสนับสนุนให้การจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองประสบผลสำเร็จ โดยผู้บริหารต้องกำหนดนโยบายที่ชัดเจน กำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดในการดำเนินงาน ถ่ายทอดเป้าหมายและตัวชี้วัดลงสู่แผนปฏิบัติการประจำปี และจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานอย่างเพียงพอทั้งในด้านการพัฒนาอาจารย์ ด้านการจัดหาทรัพยากรและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

2. การพัฒนาอาจารย์ การพัฒนาอาจารย์ทุกคนให้มีความรู้ในด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองอย่างต่อเนื่อง จะช่วยให้อาจารย์มีความมั่นใจในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง สามารถออกแบบการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาอาจารย์สามารถทำได้โดยการจัดอบรมและการลงมือปฏิบัติ โดยเฉพาะการส่งเสริมให้อาจารย์ลงมือปฏิบัติโดยการจัดการเรียนการสอนจริง จะช่วยพัฒนา

ความรู้และสร้างเสริมประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองได้เป็นอย่างดี

3. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เมื่ออาจารย์เกิดองค์ความรู้ในเรื่องการจัดการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลองแล้ว ต้องส่งเสริมให้อาจารย์ได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันทั้งในรูปแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยใช้เครื่องมือในการจัดการความรู้มาใช้ประโยชน์ ได้แก่ การจัดกลุ่มแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Share & Learn, CoP) การจัดเวทีนำเสนอความรู้ (Share & Show) การใช้ OPL, OPK

4. ADDIE Model เป็นรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนรูปแบบหนึ่ง ที่ผู้สอนจะนำไปใช้ในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองประกอบด้วย

4.1 Analyze (การวิเคราะห์)

- ผู้สอนจะต้องวิเคราะห์หลักสูตรที่จัดการเรียนการสอน เพื่อเลือกรายวิชา และหัวข้อการสอนที่เหมาะสม สำหรับนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง

- กำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน โดยพิจารณาจากรายวิชาและหัวข้อการสอนที่จะจัดการเรียนการสอน การกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญที่จะเชื่อมโยงไปสู่การออกแบบหรือ Design ในขั้นตอนต่อไป เพื่อให้ผู้เรียนเกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ต้องการ

4.2 Design (ออกแบบ) ผู้สอนต้องสร้างสถานการณ์จำลองหรือการเขียน Scenario ที่เหมาะสมและสามารถกระตุ้นให้เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ต้องการ หลังจากสร้างสถานการณ์จำลองแล้ว ก็จะต้องเตรียมสถานที่และอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้พร้อมสำหรับการเรียนรู้ในสถานการณ์จำลอง

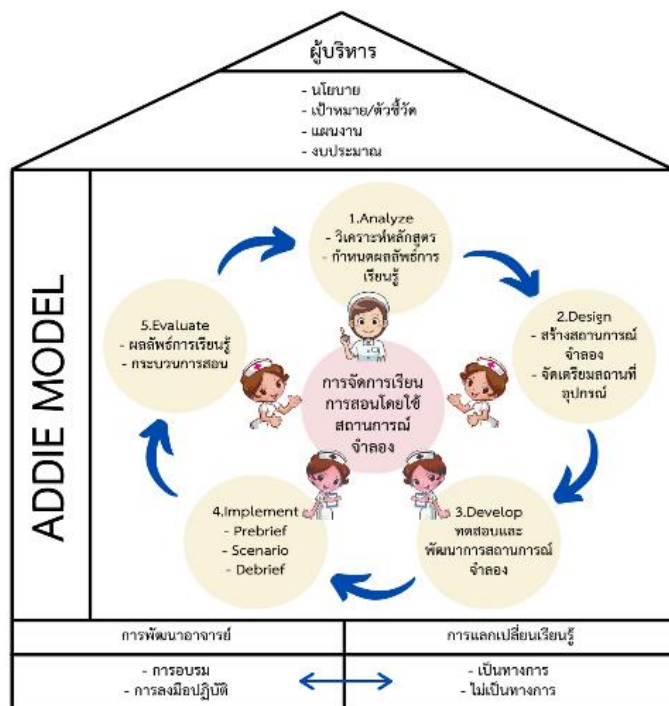
4.3 Develop (การพัฒนา) ภายหลังจากผู้สอนได้สร้างสถานการณ์จำลองเรียบร้อยแล้ว ผู้สอนควรได้ทดสอบสถานการณ์จำลองที่ผู้สอนสร้างขึ้น โดยนำสถานการณ์จำลองไปทดลองใช้ก่อนนำไปสอนจริง เพื่อให้สถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสมและถูกต้องเสมือนจริง ในขั้นตอนนี้หากพบว่าสถานการณ์จำลองยังไม่เหมาะสม ก็จะได้ปรับปรุงสถานการณ์จำลองให้มีความเหมาะสมและถูกต้องมากยิ่งขึ้น

4.4 Implement (การนำไปใช้) ขั้นตอนนี้คือการนำสถานการณ์จำลองที่ออกแบบไปใช้สอนจริง ซึ่งกระบวนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองจะประกอบไปด้วยการ Prebrief, Scenario, Debrief

4.5 การประเมินผล การประเมินผลการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง มี 2 ด้าน ด้านแรกคือการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนตามที่คุณสอนได้กำหนดไว้ ผลประเมินที่ได้จะเป็นข้อมูลในการ Debrief ให้กับผู้เรียนและใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน ด้านที่สองคือการประเมินกระบวนการสอน เป็นการประเมินกระบวนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองทั้งหมดเพื่อค้นหาจุดดี จุดที่ต้องปรับปรุงของกระบวนการเรียนการสอน และนำข้อมูลมาใช้ในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

8. อธิบายคลังความรู้ที่ได้ดำเนินการ

แนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง แสดงตามโมเดลจำลอง ดังนี้

ภาพที่ 18 แนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง

9. ผลการดำเนินการตามตัวชี้วัด/ผลสัมฤทธิ์/ประโยชน์ที่ได้รับ

ผลการดำเนินการตามตัวชี้วัด มีดังนี้

1. ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ

ร้อยละของอาจารย์ได้รับการพัฒนาด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้
สถานการณ์จำลอง

ตารางที่ 6 ร้อยละของอาจารย์ได้รับการพัฒนาด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้
สถานการณ์จำลอง ปีงบประมาณ 2558 – 2563

เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน(ปีงบประมาณ)					
ร้อยละ/ปี	2558	2559	2560	2561	2562	2563
80	100	92.68	95.00	92.30	94.73	89.74

2. ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ

2.1 จำนวนรายวิชาที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง

ตารางที่ 7 จำนวนรายวิชาที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง ปีการศึกษา
2558 – 2563

เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน(ปีการศึกษา)					
รายวิชา/ปี	2558	2559	2560	2561	2562	2563
5	2	6	9	11	13	16

2.2 จำนวนงานวิจัยเกี่ยวกับที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง

ตารางที่ 8 จำนวนงานวิจัยเกี่ยวกับที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์
จำลอง ปีงบประมาณ 2558 – 2563

เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน(ปีงบประมาณ)					
เรื่อง/ปี	2558	2559	2560	2561	2562	2563
1	-	-	1	1	1	2

2.3 จำนวนหลักสูตรการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง

ตารางที่ 9 จำนวนหลักสูตรการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง ปีงบประมาณ 2558 – 2563

เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน(ปีงบประมาณ)					
หลักสูตร	2558	2559	2560	2561	2562	2563
1 (ปีเว้นปี)	-	-	-	1	-	1

* เริ่มดำเนินการในปีงบประมาณ 2561

2.4 ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษามีผลประเมินการสอบในสถานการณ์จำลองขั้นสูงผ่านในครั้งแรก

ตารางที่ 10 ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษามีผลประเมินการสอบในสถานการณ์จำลองขั้นสูงผ่านในครั้งแรก ปีการศึกษา 2561 – 2563

เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน(ปีการศึกษา)		
ร้อยละ/ปี	2561	2562	2563
70	54.54	NA	75.39

* NA เนื่องจากติดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19

10. ปัจจัยความสำเร็จ

ปัจจัยที่ส่งเสริมให้การจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองประสบความสำเร็จ ได้แก่

1. ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง มีการกำหนดนโยบาย เป้าหมายและแผนงานในการสนับสนุนให้อาจารย์มีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองเกิดขึ้นในองค์กรอย่างชัดเจนในแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการประจำปี รวมทั้งการจัดหาทรัพยากรสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ เช่น งบประมาณในการพัฒนาอาจารย์ งบประมาณในการจัดซื้อวัสดุครุภัณฑ์ในห้องปฏิบัติการ งบประมาณในการพัฒนาห้องปฏิบัติการ

2. การพัฒนาอาจารย์ทุกคนให้มั่งคั่งความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง จะช่วยให้อาจารย์มีความมั่นใจในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองและนำความรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของคณาจารย์เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดการพัฒนาคณาจารย์ด้านนี้ในตัวอย่างมากมากขึ้น เกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติระหว่างเพื่อนร่วมงาน เกิดแรงจูงใจให้อาจารย์ริเริ่มและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง

11. บทเรียนที่ได้รับ

การจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองเป็นวิธีการสอนวิธีหนึ่งในหลายวิธี ซึ่งมีทั้งจุดดีและจุดด้อย จากประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองสามารถถอดบทเรียนได้ดังนี้

1. สร้างทีม การจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองให้ประสบผลสำเร็จต้องสร้างทีมการสอน การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองไม่สามารถสอนเพียงคนเดียวได้ ต้องใช้ทีมอย่างน้อย 2-3 คน เพื่อช่วยกันคิดและออกแบบการเรียนการสอน รวมทั้งการดำเนินการสอน

2. พัฒนาบุคลากรสายสนับสนุนในการช่วยสอน บุคลากรสายสนับสนุน เช่น เจ้าหน้าที่ห้องปฏิบัติการ นักวิชาการโสตหรือนักวิชาการคอมพิวเตอร์ สามารถช่วยอาจารย์ผู้สอนในการเตรียมอุปกรณ์ สถานที่และโปรแกรมการควบคุมหุ่นได้เป็นอย่างดีและลดภาระของอาจารย์ในการเตรียมสอนได้

3. เตรียมสถานที่และอุปกรณ์ให้เสมือนจริงมากที่สุด จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และแสดงทักษะหรือพฤติกรรมที่ต้องการได้ดียิ่งขึ้น

4. งบประมาณ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองจำเป็นต้องใช้สถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ หุ่นจำลองที่มีประสิทธิภาพและมีจำนวนเพียงพอ ดังนั้นจึงต้องใช้งบประมาณในการจัดหาทรัพยากรต่าง ๆ ค่อนข้างสูง รวมทั้งการบำรุงรักษาหุ่นจำลองชั้นสูงให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. การใช้สถานการณ์จำลองเสมือนจริงไปใช้ในการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อาจารย์ผู้สอนจะต้องมีความรู้และทักษะในการสะท้อนคิดและให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการคิดเชื่อมโยงความรู้ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

6. การใช้สถานการณ์จำลองเสมือนจริงในการจัดการเรียนการสอน จำเป็นต้องใช้ หุ่นจำลองที่มีความเสมือนจริงสูงและโปรแกรมควบคุม อาจารย์ผู้สอนต้องเรียนรู้การใช้งาน หุ่นและโปรแกรมควบคุมอย่างดี เพื่อให้สามารถใช้งานหุ่นและโปรแกรมควบคุมได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือสามารถแก้ไขปัญหาได้เมื่อเกิดปัญหาในการใช้งาน

12. การเผยแพร่

วิทยาลัยฯ เป็นแหล่งศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองให้กับหน่วยงานต่าง ๆ 8 แห่ง ดังนี้ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี เชียงใหม่ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สวรรค์ประชารักษ์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชลบุรี วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียว คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต

การจัดการความรู้ สู่องค์กรแห่งการเรียนรู้

KM for Learning Organization

ปีการศึกษา 2563

"พันธกิจการผลิตบัณฑิต"

การออกแบบการจัดการเรียนการสอน
เพื่อให้บริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์
ของนักศึกษาพยาบาล โดยใช้บันทึก
การสะท้อนคิด

ผู้นำเสนอ

1.อ.ภาวิณี	แพงสุข	5.ดร.อติพร	ทองหล่อ
2.อ.เยาวรัตน์	เอมโอรุ	6.อ.ศีตรา	มยุขโชติ
3.อ.เอื้อจิต	สุขพูล	7.อ.ศรินยา	พลสิงห์ชาญ
4.อ.ธิดารัตน์	คณิงเพียร	8.อ.รัตนา	คำศรี

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์

การออกแบบการจัดการเรียนการสอน เพื่อการให้บริการ ด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของนักศึกษาพยาบาล โดยใช้บันทึกการสะท้อนคิด

1. ความเป็นมาและความสำคัญของวิธีหรือแนวทางปฏิบัติที่ดี / ที่เป็นเลิศ

สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข เป็นสถาบันที่มีภารกิจหลักในการผลิตและพัฒนากำลังคนด้านสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ การที่จะบรรลุภารกิจดังกล่าว สถาบันการศึกษาทุกแห่งภายใต้สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก จึงต้องตระหนักและให้ความสำคัญในการพัฒนาบัณฑิตให้มีการบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ร่วมกับ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสรรพบุรี เป็นส่วนหนึ่งของสถาบันพระบรมราชชนก ที่มียุทธศาสตร์สอดคล้องกับพันธกิจสถาบันหลัก คือ การผลิตบัณฑิตพยาบาลที่มีคุณภาพสู่ระบบสุขภาพของประเทศ และได้ตระหนักถึงเป้าหมายดังกล่าว จึงได้ให้ความสำคัญในการผลิตบัณฑิตพยาบาลให้มีการบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ โดยกำหนดเป็นบ่งตัวชี้การดำเนินงานของหลักสูตรที่สอดคล้องกับตัวชี้วัดกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ที่ต้องการให้บัณฑิตพยาบาลมีการบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ในระดับดีมากขึ้นไป และออกแบบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานักศึกษาให้เกิดการบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ ซึ่งในปีการศึกษา 2560 ที่ผ่านมา พบว่า บัณฑิตพยาบาลของวิทยาลัยฯ มีผลการประเมินจากผู้ใ้บัณฑิตเกี่ยวกับพฤติกรรมการให้บริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ระดับดีเท่านั้น ($\bar{x} = 4.14$, $SD=0.72$) และพบว่า กิจกรรมการเรียนการสอนที่ออกแบบที่ผ่านมานั้น มีรูปแบบที่หลากหลาย ไม่ชัดเจน มีความแตกต่างกันในแต่ละรายวิชา และมีการประเมินผลที่แตกต่างกัน อีกทั้งยังไม่ครอบคลุมการพัฒนาผู้เรียนในทุกชั้นปี ไม่สามารถตอบได้อย่างตรงไปตรงมาว่าผลการประเมินการให้บริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของบัณฑิตพยาบาลนั้นมาจากการจัดการเรียนการสอนรูปแบบใด จากปัญหาดังกล่าว การออกแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการให้บริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของนักศึกษาพยาบาล จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการพัฒนารูปแบบให้ชัดเจน โดยวิเคราะห์จากกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผ่านมา ซึ่งพบว่า การสะท้อนคิด (Reflective thinking) โดยการบันทึกสะท้อนคิด สามารถพัฒนานักศึกษาให้เกิดการบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ได้ ดังนั้น ฝ่ายวิชาการและพัฒนานักศึกษา จึงได้จัดให้มีการจัดการความรู้เรื่องการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการให้บริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของนักศึกษาพยาบาลโดยใช้บันทึกการสะท้อน

คิดขึ้น ผ่านกระบวนการจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ โดยคาดหวังถึงผลลัพธ์ที่ดีที่จะเกิดขึ้นกับนักศึกษา อาจารย์และผู้รับบริการต่อไป

2. วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาการออกแบบการเรียนการสอนเพื่อให้บริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของนักศึกษาพยาบาลโดยใช้บันทึกการสะท้อนคิด

3. เป้าหมาย

1. เป้าหมายเชิงปริมาณ

1.1 ด้านบันทึกการสะท้อนคิด ได้แก่ 1) มีแบบบันทึกการสะท้อนคิดกลางของวิทยาลัยฯ จำนวน 1 ฉบับ 2) มีแบบประเมินบันทึกการสะท้อนคิดกลางของวิทยาลัยฯ จำนวน 1 ฉบับ 3) มีแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้บันทึกการสะท้อนคิด จำนวน 1 ฉบับ และ 4) มีแนวทางการสะท้อนคิดของอาจารย์ต่อการเขียนบันทึกการสะท้อนคิดของนักศึกษา จำนวน 1 ฉบับ

1.2 ด้านนักศึกษา ได้แก่ 1) ร้อยละ 100 ของผู้สำเร็จการศึกษามีผลการประเมินด้านการบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ในระดับดีมากขึ้นไป

1.3 ด้านอาจารย์ผู้สอน ได้แก่ 1) ร้อยละ 100 ของอาจารย์มีทัศนคติที่ดีต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้บันทึกการสะท้อนคิด 2) ร้อยละ 100 ของอาจารย์มีการสะท้อนผู้เรียนในการบันทึกการสะท้อนคิดตามแนวปฏิบัติ และ 3) ร้อยละ 100 ของอาจารย์มีทักษะในการสะท้อนผู้เรียนในการบันทึกการสะท้อนคิดเพิ่มขึ้น

2. เป้าหมายเชิงคุณภาพ

2.1 มีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การสะท้อนคิด

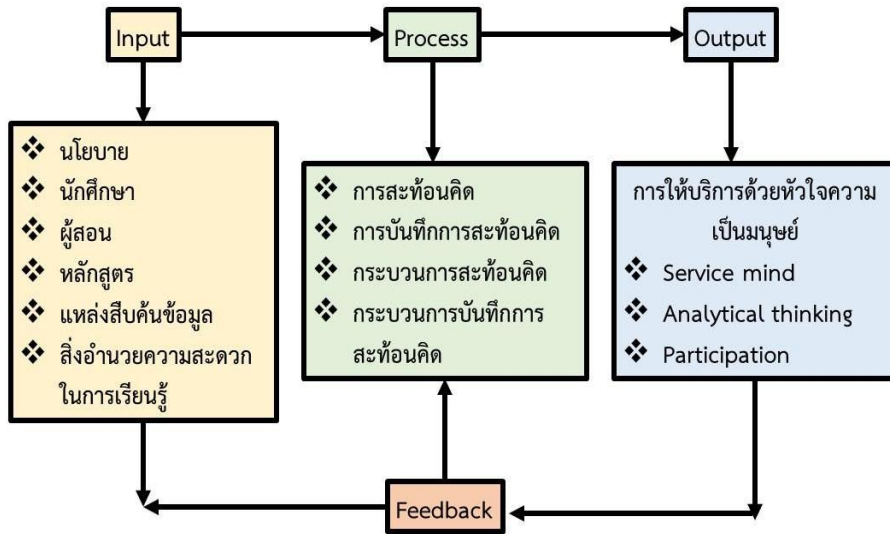
2.2 อาจารย์มีทัศนคติที่ดีต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้บันทึกการสะท้อนคิด

2.3 นักศึกษาเกิดจิตบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์

2.4 อาจารย์สามารถสะท้อนคินักศึกษาในการบันทึกการสะท้อนคิดได้ถูกต้อง

4. แนวคิด/โมเดลที่นำมาใช้ในการพัฒนาริธี/แนวปฏิบัติที่ดี/ที่เป็นเลิศ

ในการพัฒนาครั้งนี้ ใช้แนวคิด System approach มาเป็นกรอบในการพัฒนา ดังภาพ

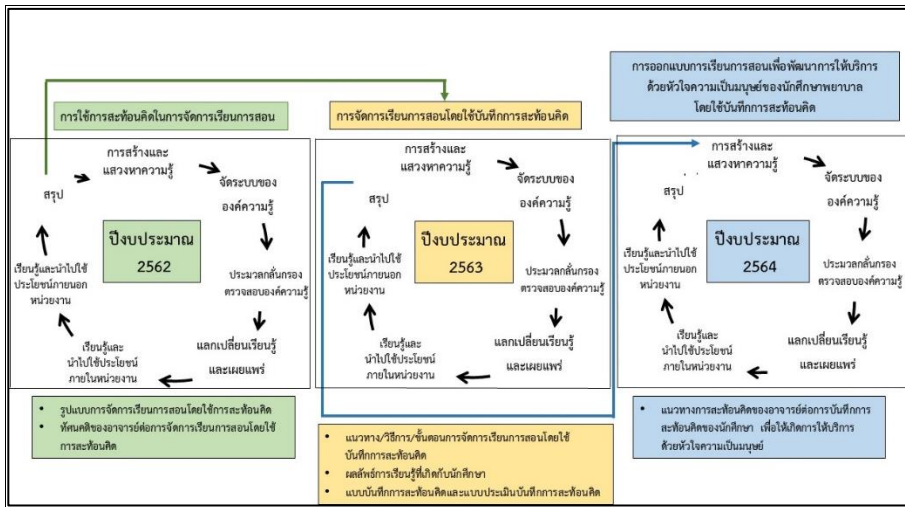
ภาพที่ 19 แนวคิดในการพัฒนา

5. ขอบเขตและระยะเวลาดำเนินการ

ดำเนินการโดยชุมชนนักปฏิบัติ ฝ่ายวิชาการและพัฒนานักศึกษา กลุ่มเป้าหมายคือ อาจารย์และนักศึกษา ระยะเวลาดำเนินการระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2561 – 30 พฤษภาคม 2564

6. กระบวนการที่ทำให้เกิดวิธี/แนวปฏิบัติที่ดี/ที่เป็นเลิศ

ในการจัดการความรู้ในครั้งนี้ ชุมชนนักปฏิบัติฝ่ายวิชาการและพัฒนานักศึกษา ได้ดำเนินการตามขั้นตอนการจัดการความรู้ทั้ง 7 ขั้นตอน โดยมีกระบวนการจัดการความรู้อย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปีงบประมาณ 2562 จนถึง ปีงบประมาณ 2564 ดังภาพ

ภาพที่ 20 ขั้นตอนการจัดการความรู้และผลลัพธ์

จากภาพที่ 20 จะพบว่า ในปีงบประมาณ 2562 ได้กำหนดองค์ความรู้ในการจัดการความรู้ เรื่องการใช้การสะท้อนคิดในการจัดการเรียนการสอน จากนั้นดำเนินการจัดระบบขององค์ความรู้ การประมวลค้นกรองตรวจสอบองค์ความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเวที KM-Café's ของวิทยาลัย มีการเรียนรู้และนำไปใช้ภายในวิทยาลัย และภายนอกหน่วยงานในเวทีนำเสนอการจัดการความรู้ของวิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก และมีการสรุปการจัดการความรู้ โดยพบว่าผลการจัดการความรู้บรรลุเป้าหมาย ได้แก่ 1) การมีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การสะท้อนคิด และ 2) อาจารย์ร้อยละ 100 มีทัศนคติที่ดีต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้บันทึกการสะท้อนคิด

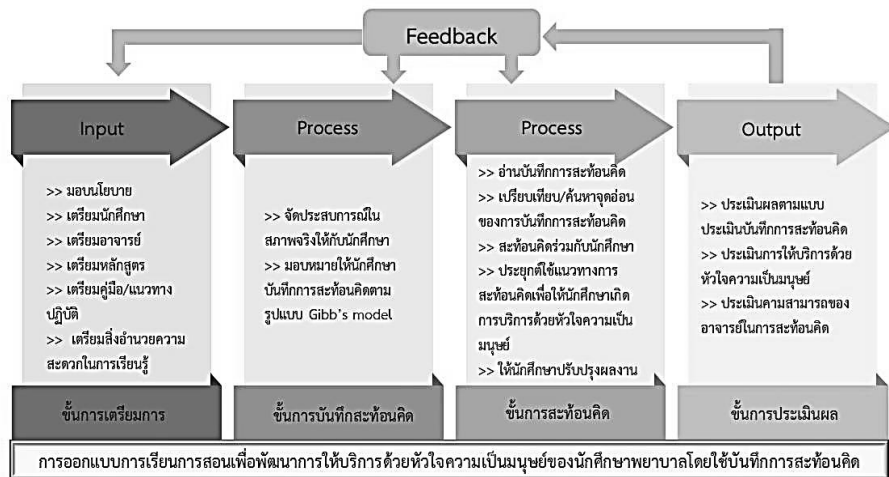
ในปีงบประมาณ 2563 ได้กำหนดองค์ความรู้ในการจัดการความรู้ที่สอดคล้องกับผลการจัดการความรู้ที่ผ่านมา ซึ่งพบว่า การสะท้อนคิดช่วยให้นักศึกษาเกิดการให้บริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ได้ จึงได้บ่งชี้องค์ความรู้สำหรับการจัดการความรู้ คือ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้บันทึกการสะท้อนคิด จากนั้นดำเนินการจัดระบบขององค์ความรู้ การประมวลค้นกรองตรวจสอบองค์ความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเวที KM-Café's ของวิทยาลัย มีการเรียนรู้และนำไปใช้ภายในวิทยาลัย และรับข้อเสนอแนะจากวิทยากรภายนอกวิทยาลัยและมีการสรุปการจัดการความรู้ โดยพบว่าผลการจัดการความรู้บรรลุเป้าหมาย ได้แก่ 1) มีแบบบันทึกการสะท้อนคิดกลางของวิทยาลัย จำนวน 1 ฉบับ 2) มีแบบประเมินบันทึกการสะท้อนคิดกลางของวิทยาลัย จำนวน 1 ฉบับ และ 3) มีแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้บันทึกการสะท้อนคิด จำนวน 1 ฉบับ

และจากผลการจัดการความรู้ในปีงบประมาณ 2563 พบว่า หากต้องการให้นักศึกษาเกิดการบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ อาจารย์จะต้องมีแนวทางการสะท้อนคิดนักศึกษาในการบันทึกการสะท้อนคิด เพื่อให้เกิดการบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ ดังนั้นในปีงบประมาณ 2564 จึงบ่งชี้องค์ความรู้ที่จำเป็นในการจัดการความรู้ เรื่อง การออกแบบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการให้บริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของนักศึกษาพยาบาลโดยใช้บันทึกการสะท้อนคิด จากนั้นดำเนินการจัดระบบขององค์ความรู้ การประมวลกลั่นกรองตรวจสอบองค์ความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเวที KM-Cofé's ของวิทยาลัยฯ มีการเรียนรู้และนำไปใช้ภายในวิทยาลัยฯ และภายนอกวิทยาลัยฯ ในเวทีจัดการความรู้ของคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก และมีการสรุปการจัดการความรู้ โดยพบว่าผลการจัดการความรู้บรรลุเป้าหมาย ได้แก่ 1) มีแนวทางการสะท้อนคิดของอาจารย์ต่อการเขียนบันทึกการสะท้อนคิดของนักศึกษา 2) อาจารย์ร้อยละ 100 มีการสะท้อนผู้เรียนในการบันทึกการสะท้อนคิดตามแนวปฏิบัติ 3) อาจารย์ร้อยละ 100 มีทักษะในการสะท้อนผู้เรียนในการบันทึกการสะท้อนคิดเพิ่มขึ้น และ 4) อาจารย์สามารถสะท้อนคิดนักศึกษาในการบันทึกการสะท้อนคิดได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ในส่วนของการเกิดจิตบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของบัณฑิตนั้นพบว่า มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตั้งแต่ปีการศึกษา 2561 – 2562 โดยมีผลการประเมินพฤติกรรมการให้บริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์อยู่ในระดับดี ($\bar{x} = 4.19 - 4.23, SD=0.70 - 0.75$) ส่วนในปีการศึกษา 2563 อยู่ในช่วงการประเมินจากผู้บัณฑิต

7. อธิบายกระบวนการ/ขั้นตอนการดำเนินการวิธีการ/นวัตกรรมที่เป็นแนวปฏิบัติ ที่ดี/ที่เป็นเลิศ

ในการจัดการความรู้อย่างต่อเนื่องใน 3 ปีงบประมาณ ส่งผลให้เกิดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการให้บริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของนักศึกษาพยาบาลโดยใช้บันทึกการสะท้อนคิด โดยมีการดำเนินการใน 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นการเตรียมการ โดยการมอบนโยบาย การเตรียมนักศึกษา การเตรียมอาจารย์ การเตรียมหลักสูตร การเตรียมคู่มือ/แนวทางปฏิบัติ และการเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ 2) ขั้นการบันทึกสะท้อนคิด โดยการจัดประสบการณ์ในสภาพจริงให้กับนักศึกษา และการมอบหมายให้นักศึกษابันทึกการสะท้อนคิดตามรูปแบบ Gibb's model 3) ขั้นการสะท้อนคิด โดยการอ่านบันทึกการสะท้อนคิด การเปรียบเทียบ/ค้นหาจุดอ่อนของการบันทึกสะท้อนคิดของนักศึกษา การสะท้อนคิดร่วมกับนักศึกษา การประยุกต์ใช้แนวทางการสะท้อนคิดเพื่อให้นักศึกษาเกิดการบริการ

ด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์และการมอบหมายให้นักศึกษาปรับปรุงผลงาน และ 4) ขั้นตอนการประเมินผล โดยการประเมินผลตามแบบประเมินบันทึกการสะท้อนคิด ประเมินผลการให้บริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์และการประเมินความสามารถของอาจารย์ในการสะท้อนคิด ซึ่งขั้นตอนทั้ง 4 ขั้นนี้ดำเนินการตามแนวคิด System approach ที่คำนึงถึง input process output และ feedback ดังภาพ

ภาพที่ 21 การออกแบบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการให้บริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของนักศึกษาพยาบาล โดยใช้บันทึกการสะท้อนคิด

8. อธิบายคสังควมรู้ที่ได้ดำเนินการ

ในการออกแบบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการให้บริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของนักศึกษาพยาบาลโดยใช้บันทึกการสะท้อนคิด มีรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. ขั้นการเตรียมการ โดยมีการดำเนินการ ดังนี้

1.1 การมอบนโยบาย โดยผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการและพัฒนานักศึกษามอบนโยบายให้แก่อาจารย์ผู้สอนทุกท่าน ในการร่วมผลิตบัณฑิตพยาบาลที่มีคุณภาพสู่ระบบสุขภาพของประเทศ โดยการพัฒนานักศึกษาของวิทยาลัยฯ ให้เกิดการบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ ผ่านการสะท้อนคิด

1.2 การเตรียมนักศึกษา โดยการชี้แจงนักศึกษาให้ทราบถึงขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนโดยการบันทึกสะท้อนคิด ประโยชน์ที่ได้รับ แนวทางการเขียนบันทึกการสะท้อนคิด การประเมินผลการเขียนบันทึกการสะท้อนคิด การฝึกทดลองเขียนบันทึกการสะท้อนคิด โดยทั้งหมดจัดขึ้นในทุกชั้นปี และจัดเป็นประจำทุกปี ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2563 เป็นต้นมา โดยกำหนดไว้ในตารางการเตรียมความพร้อมของนักศึกษา ก่อนการฝึกภาคปฏิบัติและตารางเตรียมความพร้อมก่อนเปิดภาคการศึกษา และมีอาจารย์ของวิทยาลัยฯ เป็นผู้เตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษา ซึ่งจะช่วยทวนสอบความเข้าใจให้อาจารย์ได้อีกด้วย

1.3 การเตรียมอาจารย์ โดยการอบรมให้ความรู้ ทบทวนความเข้าใจ การฝึกทดลอง การชี้แจงขั้นตอนตามแนวปฏิบัติให้กับอาจารย์ทุกท่าน ในเวทีการประชุมการเรียนการสอนของฝ่ายวิชาการและพัฒนานักศึกษา รวมถึงผ่านช่องทาง E-learning ของกลุ่มงานการจัดการความรู้ และจัดอบรมเกี่ยวกับการสะท้อนโดยวิทยากรภายนอกแก่อาจารย์ทุกท่าน

1.4 การเตรียมหลักสูตร โดยรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ และพัฒนานักศึกษามอบหมายให้ทุกรายวิชาภาคปฏิบัติออกแบบ มคอ. 4 ให้มีการบันทึกการสะท้อนคิดร่วมด้วย โดยกำหนดให้การเขียนบันทึกการสะท้อนคิดเป็นหนึ่งในหัวข้อที่ต้องประเมินผลในรายวิชา และให้คะแนนนักศึกษาในหมวดที่ 3 ทักษะทางปัญญา ซึ่งมีกำหนดส่งบันทึกการสะท้อนคิด สัปดาห์ละ 1 ครั้ง โดยใช้แบบประเมินการสะท้อนคิดที่วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์ ออกแบบตามกรอบแนวคิดของ Gibb's model

1.5 การเตรียมคู่มือ/แนวทางปฏิบัติ โดยการจัดทำคู่มือแนวทางการสะท้อนคิดของอาจารย์ต่อบันทึกการสะท้อนคิดของนักศึกษา เพื่อให้เกิดการบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ และออกแบบแบบบันทึกการสะท้อนคิดและแบบประเมินบันทึกการสะท้อนคิดที่สอดคล้องกับกรอบแนวคิดของ Gibb's model ดังภาพ

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์

บันทึกสะท้อนคิด

ชื่อ-นามสกุล..... นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่.....รุ่นที่.....เลขที่.....
บันทึกสะท้อนคิดสัปดาห์ที่.....วัน/เดือน/ปี.....
ประเด็นการสะท้อนคิด.....
.....
.....
.....
.....
.....

ภาพที่ 22 ตัวอย่างแบบบันทึกสะท้อนคิด วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์

1.6 การเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ เช่น ฐานข้อมูล หนังสือ ตำรา บทความวิจัย บทความวิชาการ e-book ต่าง ๆ เพื่อประกอบการเขียนบันทึกการสะท้อนคิดของนักศึกษา รวมถึงการสะท้อนคิดของอาจารย์ด้วย

2. ขั้นการบันทึกสะท้อนคิด โดยมีการดำเนินการ ดังนี้

2.1 การจัดประสบการณ์ในสภาพจริงให้กับนักศึกษา ในช่วงการขึ้นฝึกภาคปฏิบัติ เพื่อให้นักศึกษาได้เกิดประสบการณ์จริง ได้พบเจอเหตุการณ์จริงด้วยตนเอง ที่จะสามารถนำมาบันทึกการสะท้อนคิดของตนเองได้

2.2 การมอบหมายให้นักศึกษานำบันทึกการสะท้อนคิดตามรูปแบบ Gibb's model โดยมีจำนวน 6 ขั้นตอน ได้แก่ ด้านการอธิบายสถานการณ์ ด้านการอธิบายความรู้สึกต่อสถานการณ์ ด้านการประเมินผลกระทบที่เกิดขึ้น ด้านการตั้งคำถามภายหลังวิเคราะห์ ด้านการสร้างความรู้ หรือความเข้าใจใหม่ และด้านแนวทางการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ที่คล้ายคลึงกับสถานการณ์เดิม และบันทึกตามแบบฟอร์มบันทึกการสะท้อนคิดของวิทยาลัยฯ

3. ขั้นการสะท้อนคิด โดยมีการดำเนินการ ดังนี้

3.1 การอ่านบันทึกการสะท้อนคิดของนักศึกษา และวิเคราะห์ผลการบันทึกของนักศึกษาว่าสอดคล้องกับขั้นตอนการบันทึกทั้ง 6 ขั้นตอนหรือไม่ จากนั้นพิจารณาถึงรายละเอียดของการบันทึกว่าสอดคล้องกับหลักการบันทึกในแต่ละขั้นตอนหรือไม่ รวมถึง

พิจารณาว่าการเขียนบันทึกในแต่ละขั้นตอนนั้น นักศึกษาเกิดการบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์หรือไม่ เพื่อนำไปสู่การสะท้อนคิดร่วมกับนักศึกษา

3.2 การเปรียบเทียบ/ค้นหาจุดอ่อนของการบันทึกสะท้อนคิดของนักศึกษาในช่วงการอ่านบันทึกการสะท้อนคิด และจุดประเด็นการสะท้อนคิดไว้เพื่อเป็นแนวทางในการสะท้อนคิดขั้นต่อไป

3.3 การสะท้อนคิดร่วมกับนักศึกษา โดยอาจารย์ประจำกลุ่มสะท้อนคิดร่วมกับนักศึกษาในกลุ่มของตนเอง ดำเนินการสะท้อนคิดร่วมกับนักศึกษาทีละราย สัปดาห์ละ 1 ครั้ง/คน และต้องดำเนินการสะท้อนคิดร่วมกับนักศึกษาอย่างต่อเนื่องจนจบการฝึกปฏิบัติที่ตนเองรับผิดชอบ

3.4 การประยุกต์ใช้แนวทางการสะท้อนคิดเพื่อให้นักศึกษาเกิดการบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ ตามแนวทางคู่มือที่กำหนดให้ ซึ่งครอบคลุมการสะท้อนคิดใน 3 ด้านของการบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ ได้แก่ ด้านจิตบริการ (Service mind) ด้านการคิดวิเคราะห์ (Analytical thinking) และด้านการมีส่วนร่วมของผู้รับบริการ (Participation) และครอบคลุมตามขั้นตอนการเขียนบันทึกการสะท้อนคิดตามแนวทางของ Gibb's model จำนวน 6 ขั้นตอน ได้แก่ ด้านการอธิบายสถานการณ์ ด้านการอธิบายความรู้สึกต่อสถานการณ์ ด้านการประเมินผลกระทบที่เกิดขึ้น ด้านการตั้งคำถามภายหลังวิเคราะห์ ด้านการสร้างความรู้ หรือความเข้าใจใหม่ และด้านแนวทางการนำ สิ่งที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ที่คล้ายคลึงกับสถานการณ์เดิม โดยมีแนวทางการสะท้อนคิด ดังตาราง

ตารางที่ 11 แนวทางการสะท้อนคิดของอาจารย์ต่อบันทึกการสะท้อนคิดของนักศึกษาเพื่อพัฒนาการบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของนักศึกษา

ขั้นตอนการบันทึกการสะท้อนคิด ตามรูปแบบ Gibbs' Model	คุณลักษณะของการให้บริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์		
	S:Service Mind	A : Analytical Thinking	P : Participation
<p>1. อธิบายสถานการณ์</p> <p>เป้าหมาย: อธิบายสถานการณ์จริงได้ชัดเจน หรือไม่ตีความ หรือไม่แปลความ ซึ่งประเด็นได้ชัดเจน และเล่าเรื่องราวได้ครอบคลุมใคร ทำอะไร ที่ไหน</p>	<p>☒ อาจารย์กระตุ้นให้นักศึกษาอธิบายสถานการณ์เพื่อเกิด Service Mind ได้โดยการชี้แนะ/แนะนำการเลือกหัวข้อที่เป็นพฤติกรรมด้านจิตบริการได้</p>	<p>☒ ให้นักศึกษาวิเคราะห์ว่า ตนเองจะเลือกสถานการณ์ใดมาบันทึกสะท้อนคิด ซึ่งควรเลือกสถานการณ์ที่นักศึกษาเกิดความรู้สึกกับสถานการณ์นั้นจริง ๆ เพราะสถานการณ์ที่เป็นจริงจะทำให้ได้ข้อมูลความจริงที่เพียงพอต่อการคิด (Analytical Thinking) และถ้าเป็นสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับผู้ช่วย จะทำให้นักศึกษามีข้อมูลที่จะสามารถแก้ไขปัญหาของผู้ป่วยได้ตรงประเด็นมากขึ้น</p> <p>☒ ให้นักศึกษาอธิบายสถานการณ์ให้ครอบคลุมเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งจะช่วยให้เกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์ร้อยเรียงสถานการณ์ตั้งแต่ต้นจนจบสถานการณ์ได้</p>	<p>☒ อาจารย์กระตุ้นให้นักศึกษาอธิบายสถานการณ์ เพื่อเกิด Participant ได้โดยการชี้แนะ/แนะนำการเลือกหัวข้อที่เป็นพฤติกรรมด้านการมีส่วนร่วมของผู้รับบริการได้</p>
<p>2. อธิบายความรู้สึกต่อสถานการณ์</p> <p>เป้าหมาย : อธิบายความรู้สึกได้สัมพันธ์กับเหตุการณ์ และเหตุผลประกอบ</p>	<p>☒ อาจารย์กระตุ้นให้นักศึกษابันทึกอธิบายเหตุผลของความรู้สึกของตนเอง</p>	<p>☒ ให้นักศึกษาวิเคราะห์ถึงความรู้สึกของตนเองจริง ๆ</p> <p>☒ ให้นักศึกษาวิเคราะห์ความรู้สึกต่อสถานการณ์/ปัญหาให้ชัดเจนว่านักศึกษาคิดและรู้สึกอย่างไรกับสถานการณ์นั้นหรือสถานการณ์นั้นทำให้นักศึกษาเกิดความรู้สึกอะไรบ้าง ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการเชื่อมโยงความคิดและไปสู่การบันทึกความรู้สึกที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริง</p> <p>☒ ให้นักศึกษาวิเคราะห์เหตุผลของความรู้สึกนั้น</p>	<p>ในขั้นตอนนี้ยังไม่มีองค์ความรู้ที่เด่นชัด แต่ อาจารย์สามารถกระตุ้นให้นักศึกษابันทึกอธิบายเหตุผลของความรู้สึกนั้นเพื่อเกิด Participant ได้</p>

ขั้นตอนการบันทึกการสะท้อนคิด ตามรูปแบบ Gibbs' Model	คุณลักษณะของการให้บริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์		
	S:Service Mind	A : Analytical Thinking	P : Participation
		ว่าเกิดจากสาเหตุใด	
3.ประเมินผลกระทบที่เกิดจากสถานการณ์ เป้าหมาย : ประเมินผลกระทบที่เกิดจากสถานการณ์ได้ชัดเจนสอดคล้องกับสถานการณ์ และมีการวิเคราะห์เชิงวิชาการอย่างเป็นระบบ	ในขั้นตอนนี้ ยังไม่มีองค์ความรู้ที่เด่นชัด แต่ อาจารย์สามารถกระตุ้นให้นักศึกษามบันทึกผลกระทบเพื่อเกิด Service Mind ได้	☒ ให้นักศึกษาวิเคราะห์ก่อนบันทึกว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ส่งผลอย่างไรต่อผู้รับบริการและผู้อื่น โดยวิเคราะห์เชื่อมโยงกับองค์ความรู้ที่เรียนมา หรือองค์ความรู้เดิมที่มีอยู่ ว่ามีอะไรบ้าง โดยสามารถวิเคราะห์และเขียนได้ในหลาย ๆ เรื่อง ที่มีความเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์นั้น ๆ แต่ควรเลือกรื่องที่เกี่ยวข้องมากที่สุด หรือประเด็นที่ชัดเจนที่สุด	ในขั้นตอนนี้ ยังไม่มีองค์ความรู้ที่เด่นชัด แต่ อาจารย์สามารถกระตุ้นให้นักศึกษามบันทึกผลกระทบเพื่อเกิด Participant ได้
4.ตั้งคำถามภายหลังวิเคราะห์สถานการณ์ เป้าหมาย : ตั้งคำถามได้สอดคล้องกับความรู้ลึกหรือสอดคล้องกับสถานการณ์และกระตุ้นการเรียนรู้ที่ลึกซึ้ง หรือการแสวงหาความรู้ใหม่เพิ่ม	ในขั้นตอนนี้ ยังไม่มีองค์ความรู้ที่เด่นชัด แต่ อาจารย์สามารถกระตุ้นให้นักศึกษามบันทึกคำถาม เพื่อเกิด Service Mind ได้	☒ ให้นักศึกษาวิเคราะห์ก่อนบันทึกว่าคำถามนี้จะทำให้เราไปค้นหาคำตอบในเรื่องที่เราต้องกรู้อเพื่อนำมาแก้ปัญหา/ พัฒนาให้ดีขึ้น ☒ ให้นักศึกษาวิเคราะห์ก่อนบันทึกว่าคำถามนี้จะทำให้เราไปค้นหาคำตอบที่จะทำให้เราได้องค์ความรู้ใหม่จริง ๆ เพื่อการแก้ปัญหาที่สอดคล้องกับสถานการณ์และผลกระทบที่เกิด ☒ คำถามที่ นักศึกษาตั้งมาต้องนำไปสู่ การพัฒนาให้ดีขึ้น ลองวิเคราะห์ว่าจะปรับข้อความอย่างไร	ในขั้นตอนนี้ ยังไม่มีองค์ความรู้ที่เด่นชัด แต่ อาจารย์สามารถกระตุ้นให้นักศึกษามบันทึกคำถามเพื่อเกิด Participant ได้

ขั้นตอนการบันทึกการสะท้อนคิด ตามรูปแบบ Gibbs' Model	คุณลักษณะของการให้บริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์		
	S: Service Mind	A : Analytical Thinking	P : Participation
<p>5. สร้างความรู้หรือความเข้าใจใหม่</p> <p>เป้าหมาย : สร้างการสร้างความรู้หรือความเข้าใจใหม่ที่สามารถนำมาใช้ในการแก้ไขประเด็นปัญหาในสถานการณ์ข้างต้นได้ชัดเจน มีการแสดงถึงการวิเคราะห์ที่สมเหตุสมผล มีการเชื่อมโยงระหว่างองค์ความรู้ใหม่กับสถานการณ์ที่ได้รับ และมีการอ้างอิงในเนื้อหา</p>	<p>ในขั้นตอนนี้ ยังไม่มีองค์ความรู้ที่เด่นชัด แต่อาจารย์สามารถกระตุ้นให้นักศึกษาบันทึกองค์ความรู้ใหม่เพื่อเกิด Service Mind ได้</p>	<p>☒ เมื่อนักศึกษาวิเคราะห์ก่อนบันทึกว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น มีผลดีผลเสียอย่างไร ทั้งกับตัวนักศึกษาและผู้อื่นที่เกี่ยวข้อง นักศึกษามีแนวทางอย่างไรในการที่จะการสรุปแนวคิดและวิธีแก้ไขปัญหาโดยใช้เหตุผลประกอบ โดยการศึกษาค้นคว้าความรู้จากแนวคิดทฤษฎี ตำรา หนังสือ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาประกอบด้วย</p>	<p>ในขั้นตอนนี้ยังไม่มีองค์ความรู้ที่เด่นชัด แต่อาจารย์สามารถกระตุ้นให้นักศึกษابันทึกองค์ความรู้ใหม่เพื่อเกิด Participant ได้</p>
<p>6. แนวทางการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ที่คล้ายคลึงสถานการณ์เดิม</p> <p>เป้าหมาย : เชียนแนวทางการนำไปประยุกต์ใช้ได้ชัดเจน เป็นรูปธรรม สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและสถานการณ์อื่นที่คล้ายคลึง</p>	<p>☒ ให้นักศึกษานำสิ่งที่ตนเองจะ นำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้เมื่อเกิดสถานการณ์แบบเดิม/ใกล้เคียงแบบเดิมอย่างไรและบันทึกเน้นในด้านจิตบริการร่วมด้วย</p>	<p>☒ ให้นักศึกษาวิเคราะห์ก่อนบันทึกว่า ตนเองจะนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้เมื่อเกิดสถานการณ์แบบเดิม/ใกล้เคียงแบบเดิมอย่างไร</p> <p>☒ ให้นักศึกษาวิเคราะห์ก่อนบันทึกว่าจะสามารถจัดการกับปัญหาหรือสถานการณ์ที่คล้ายๆกันได้อย่างไร และจะวางแผนการแก้ไขปัญหาได้อย่างไร</p>	<p>☒ ให้นักศึกษานำสิ่งที่ตนเองจะ นำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้กับ ผู้รับบริการ โดยเน้นการมีส่วนร่วมในการบริการของผู้รับบริการร่วมด้วย</p>

ขั้นตอนการบันทึกการสะท้อนคิด ตามรูปแบบ Gibbs' Model	คุณลักษณะของการให้บริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์		
	S: Service Mind	A : Analytical Thinking	P : Participation
	☒ ให้นักศึกษาเน้นการบันทึกที่มีการปฏิบัติงานด้วยจิตใจที่มุ่งมั่นและตั้งใจปฏิบัติงาน อีกทั้งการใส่ใจ สังเกต และไวต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย อารมณ์ ความรู้สึกของผู้รับ บริการ จะทำให้ผู้รับบริการเข้าใจถึงความตั้งใจจริงของผู้เรียนที่จะให้การพยาบาลอย่างดีที่สุด		

3.5 การมอบหมายให้นักศึกษาปรับปรุงผลงาน ตามข้อเสนอแนะและการสะท้อนคิดร่วมกัน

4. ขั้นตอนการประเมินผล โดยมีการดำเนินการ ดังนี้

4.1 การประเมินผลตามแบบประเมินบันทึกการสะท้อนคิด ซึ่งเป็นแบบ numeric scale มีจำนวน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการอธิบายสถานการณ์ ด้านการอธิบายความรู้สึกต่อสถานการณ์ ด้านการประเมินผลกระทบที่เกิดขึ้น ด้านการตั้งคำถามภายหลังวิเคราะห์ ด้านการสร้างความรู้ หรือความเข้าใจใหม่ และด้านแนวทางการนำ สิ่งที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ที่คล้ายคลึงกับสถานการณ์เดิม โดยแบบประเมินแต่ละด้านมีคะแนนมากที่สุดคือ 4 คะแนน และน้อยที่สุดคือ 1 คะแนน คะแนนรวมสูงสุด 24 คะแนน และคะแนนรวมน้อยที่สุดคือ 6 คะแนน และนักศึกษาต้องมีคะแนนรวมเกิน 60 % ขึ้นไปถึงจะผ่านเกณฑ์ในแบบประเมินนี้

4.2 การประเมินผลการให้บริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ ด้วยแบบประเมินการให้บริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ ซึ่งเป็นแบบ Likert scale ครอบคลุม 3 ด้าน ได้แก่ ด้านจิตบริการ (Service mind) ด้านการคิดวิเคราะห์ (Analytical thinking) และด้านการมีส่วนร่วมของผู้รับบริการ (Participation) มีจำนวน 15 ข้อ มีตัวเลือก 5 ระดับ ได้แก่ ดีมาก ดี พอใช้ ต้องปรับปรุง ต้องปรับปรุงเร่งด่วน

4.3 การประเมินความสามารถของอาจารย์ในการสะท้อนคิด โดยการตอบแบบสอบถามและการสนทนากลุ่ม และการประเมินที่สำคัญคือการให้อาจารย์ผู้สอนได้ให้ข้อเสนอแนะในประเด็นการพัฒนาปรับปรุงในครั้งถัดไป

9. ผลการดำเนินการตามตัวชี้วัด/ผลสัมฤทธิ์/ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ผลการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ ซึ่งพบว่า ผลการดำเนินการจัดการความรู้อย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปีการศึกษา 2562 ส่งผลให้วิทยาลัยฯ มีรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการให้บริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของนักศึกษาพยาบาลโดยใช้บันทึกการสะท้อนคิด

2. ผลการดำเนินการตามเป้าหมาย โดยแบ่งเป็นผลการดำเนินการตามเป้าหมายเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ดังนี้

2.1 ด้านเป้าหมายเชิงปริมาณ โดยพบว่า วิทยาลัยฯ มี 1) แบบบันทึกการสะท้อนคิดกลางของวิทยาลัยฯ จำนวน 1 ฉบับ 2) แบบประเมินบันทึกการสะท้อนคิดกลางของวิทยาลัยฯ จำนวน 1 ฉบับ 3) แนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้บันทึกการสะท้อนคิด จำนวน 1 ชุด และ 4) มีแนวทางการสะท้อนคิดของอาจารย์ต่อการเขียนบันทึกการสะท้อนคิดของนักศึกษา จำนวน 1 ชุด

ผลลัพธ์ที่เกิดกับนักศึกษา พบว่า 1) ในปีการศึกษา 2562 บัณฑิตพยาบาลมีผลการประเมินด้านการบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ในระดับดีมากขึ้นไป ร้อยละ 100 และผลลัพธ์ที่เกิดกับอาจารย์ผู้สอน พบว่า 1) อาจารย์มีทัศนคติที่ดีต่อการจัดการเรียนการสอน โดยใช้บันทึกการสะท้อนคิดร้อยละ 100 2) อาจารย์มีการสะท้อนผู้เรียนในการบันทึกการสะท้อนคิดตามแนวปฏิบัติ และ 3) อาจารย์มีทักษะในการสะท้อนผู้เรียนในการบันทึกการสะท้อนคิดเพิ่มขึ้น ร้อยละ 100

2.2 ด้านเป้าหมายเชิงคุณภาพ พบว่า วิทยาลัยฯ 1) มีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การสะท้อนคิด 2) อาจารย์มีทัศนคติที่ดีต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้บันทึกการสะท้อนคิด 3) นักศึกษาเกิดจิตบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ และ 4) อาจารย์สามารถสะท้อนคิดนักศึกษาในการบันทึกการสะท้อนคิดได้ถูกต้อง

3. ประโยชน์ที่ได้รับ บัณฑิตพยาบาลเกิดการบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ หน่วยงานทางสุขภาพมีบุคลากรที่ปฏิบัติงานที่คำนึงถึงผู้รับบริการและให้บริการด้วยหัวใจ เกิดความพึงพอใจในการบริการของผู้รับบริการ และอาจารย์ผู้สอนมีสมรรถนะด้านการเรียนการสอนเพื่อการสะท้อนคิดที่มีคุณภาพ

10. ปัจจัยความสำเร็จ

การจัดการความรู้ในครั้งนี้ประสบความสำเร็จจากการมีผู้อำนวยการและผู้บริหารวิทยาลัยฯ ที่มีนโยบายที่เอื้อต่อการดำเนินการจัดการความรู้ มีการสนับสนุนช่วยเหลือที่เป็นรูปธรรม ผู้เชี่ยวชาญให้ความช่วยเหลือชี้แนะ และมีคณาจารย์ทุกท่านที่เข้าใจกระบวนการจัดการความรู้ มีส่วนร่วมในการชี้แนะ แลกเปลี่ยนและเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพในทุกขั้นตอน

11. บทเรียนที่ได้รับ

1. การให้ผู้เรียนเกิดการให้บริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ผ่านการบันทึกการสะท้อนคิด

2. การมีการจัดการความรู้และแนวปฏิบัติที่ชัดเจน ส่งผลให้อาจารย์สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เกิดผลลัพธ์ตามเป้าหมายที่ต้องการ

3. ในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการให้บริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ เป็นสิ่งที่ท้าทายอย่างมากในการสอนสำหรับอาจารย์ผู้สอน หากอาจารย์ต้องการสอนให้ผู้เรียนเกิดผลลัพธ์ดังกล่าว อาจารย์ผู้สอนต้องมี **“3 ใจ”** ในการสอนผู้เรียน ได้แก่ **“หัวใจ พลังใจและกำลังใจ”**

ที่พร้อมในการสอน จึงจะทำให้ผู้เรียนทุกคนเกิดจิตบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ ซึ่งจะส่งผลดีต่อคุณภาพการให้บริการแก่ผู้รับบริการต่อไป

12. การเผยแพร่

เผยแพร่ผลงานผ่านเว็บไซต์ของวิทยาลัยฯ www.bcnsurin.ac.th

การจัดการความรู้ สู่องค์กรแห่งการเรียนรู้

KM for Learning Organization

ปีการศึกษา 2563

"พันธกิจการผลิตบัณฑิต"

แนวทางปฏิบัติการจัดการเรียนรู้
ที่ใช้หลักฐานเชิงประจักษ์เป็นฐาน

ผู้นำเสนอ

อ.จรรยาศรี มีหนองหว้า

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์

แนวทางปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ที่ใช้หลักฐานเชิงประจักษ์เป็นฐาน

1. ความเป็นมาและความสำคัญของวิธีหรือแนวทางปฏิบัติที่ดี / ที่เป็นเลิศ

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์ เป็นสถาบันการศึกษาที่มุ่งผลิตและพัฒนาบุคลากรด้านสุขภาพให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน พันธกิจที่สำคัญของสถาบันคือการผลิตบัณฑิตและการพัฒนา จึงมีความจำเป็นที่บุคลากรของวิทยาลัยฯ จะต้องนำกระบวนการจัดการความรู้มาใช้เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาวิทยาลัยให้สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์อย่างต่อเนื่อง ครอบคลุม ดังนั้นเพื่อเป็นการนำชุดความรู้ที่สามารถนำมาปรับปรุง พัฒนางาน และเป็นแนวปฏิบัติขององค์กรอย่างต่อเนื่องเป็นรูปธรรม สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รวมทั้งกระตุ้นให้บุคลากรในองค์กรเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการจัดการความรู้ อันจะนำพาวิทยาลัยฯ ไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ตามเป้าหมาย โดยมีระบบและกลไก ดังนี้

ผู้อำนวยการฯ คณะกรรมการจัดการความรู้ และคณาจารย์ร่วมกันวิเคราะห์วิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ แผนกลยุทธ์ของวิทยาลัยฯ และทบทวนผลการดำเนินงานที่ผ่านมา ปัญหา อุปสรรค โดยใช้แผนผังก้างปลา (Fish Bone Diagram) เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์สาเหตุหลัก และสาเหตุย่อยของปัญหา เพื่อค้นหาประเด็นที่ต้องการจัดการความรู้ที่สำคัญขององค์กรตามพันธกิจ โดยผลการทบทวนสาเหตุของปัญหา “การผลิตนักศึกษาให้เป็นผู้มีทักษะการเรียนรู้ทักษะศตวรรษที่ 21” พบว่ามีคณาจารย์เพียงบางส่วนมีความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีทักษะการเรียนรู้ทักษะศตวรรษที่ 21 ที่เน้นการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง (Transformative learning : TL) ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงกระบวนการเรียนรู้ที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงตนเองอย่างลึกซึ้ง โดยมีทักษะที่ต้องเตรียมความพร้อมหลายทักษะ ได้แก่ การค้นคว้า วิเคราะห์ สังเคราะห์ สะท้อนคิด มีความคิด สร้างสรรค์และจินตนาการ ซึ่งมีเครื่องมือในการเรียนรู้จำนวนมากเพื่อทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

ฝ่ายวิชาการของวิทยาลัยฯ ได้ร่วมกันระดมความเห็นเพื่อเลือกและระบุประเด็นที่ต้องการจัดการความรู้ เหตุผลความจำเป็นที่ต้องจัดการความรู้เรื่องดังกล่าว กำหนดขอบเขตเนื้อหา (KM Focus Area) ขององค์ความรู้ที่จำเป็นต้องใช้ตามประเด็นที่เลือก เป้าหมายการจัดการความรู้ (Desired state) กำหนดกลุ่มเป้าหมาย เสนอต่อคณะกรรมการจัดการความรู้ จากนั้นคณะกรรมการจัดการความรู้จัดทำแผนจัดการความรู้ และเสนอต่อคณะกรรมการบริหารวิทยาลัยฯ เพื่อพิจารณาอนุมัติ โดยฝ่ายวิชาการเสนอประเด็นหลักคือการ

เรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย 3 ประเด็นที่ควรเตรียมความพร้อมให้กับคณาจารย์ ได้แก่ 1) การจัดการเรียนรู้ที่ใช้หลักฐานเชิงประจักษ์เป็นฐาน (Evidence-based learning: EBL) 2) การจัดการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์เสมือนจริง (Simulation-based learning : SBL) และ 3) การเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (E-learning)

หลังจากอนุมัติแผนจัดการความรู้ ชุมชนนักปฏิบัติ (Community of practice : CoP) ของฝ่ายวิชาการได้ดำเนินการตามแผนโดยใช้เครื่องมือการจัดการความรู้ที่หลากหลาย (Do D) คณะกรรมการจัดการความรู้ทำหน้าที่กำกับติดตามและสนับสนุนการจัดการความรู้ ทุก 3 เดือน ด้วยขั้นตอนการกำกับติดตามและสนับสนุนการจัดการความรู้ และรายงานผลการติดตามต่อคณะกรรมการบริหารวิทยาลัย และนำเสนอผลการติดตามในที่ประชุมประจำเดือน และในไตรมาสที่ 3 ของปีงบประมาณ คณะกรรมการจัดการความรู้ติดตามในประเด็นการนำข้อค้นพบองค์ความรู้ที่ได้จากการจัดการความรู้ไปใช้ ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการปรับปรุงประเมินผลความสำเร็จของแผนการสนับสนุนการจัดการความรู้เสนอต่อคณะกรรมการบริหารวิทยาลัยเพื่อรับข้อเสนอแนะแนวทางไปปรับปรุงการดำเนินการ (Check: C) จากนั้นชุมชนนักปฏิบัติฝ่ายวิชาการดำเนินการปรับกิจกรรมตามแผนอย่างต่อเนื่อง (Act: A) โดยคณะกรรมการจัดการความรู้ทำหน้าที่กำกับติดตามสนับสนุนการจัดการความรู้และสรุปผลลัพธ์การดำเนินการ นำเสนอภาพรวมในวันจัดกิจกรรม KM Sharing Day ในโครงการ “สปส.สืบสาน บ้านจัดการความรู้” ก่อนปิดงบประมาณ 2564 ตามลำดับต่อไป

การจัดการความรู้นี้เสนอการเรียนรู้โดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์เป็นฐานซึ่งเป็นหนึ่งใน TL โดยการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับ EBL เป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการที่ช่วยเตรียมความพร้อมเพื่อการเปลี่ยนแปลง เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติการพยาบาลโดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ต่อไป (Evidence-based practice : EBP) ซึ่งวิทยาลัยได้เริ่มนำ EBP มาจัดการเรียนรู้ให้กับนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตครั้งแรกในปีการศึกษา 2556 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน เหตุผลที่ยังคงเลือกประเด็น EBP เนื่องจากการชุดองค์ความรู้ที่จะจัดการเรียนรู้โดยใช้ EBP เป็นฐานยังไม่ชัดเจน การมีส่วนร่วมของอาจารย์ยังมีน้อยและความทันสมัยของเทคโนโลยีทางการแพทย์ที่ก้าวหน้าตลอดเวลา ทำให้อาจารย์ลงความเห็นร่วมกันว่าควรมีการปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการใช้ EBP ทุกปีการศึกษา โดยในปีการศึกษา 2563 ได้มีจัดกิจกรรม 2 ลักษณะ คือ กิจกรรมในหลักสูตรเริ่มจากชั้นปีที่ 1 ไปจนถึงปี 4 ซึ่งแต่ละชั้นปีมีการมอบหมายงานที่แตกต่างกันตามสมรรถนะรายชั้นปี และกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยจัดทำโครงการพัฒนาการใช้ EBP ให้กับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 นอกจากนี้ ยังได้นำเอา EBP เป็น

กระบวนการเรียนรู้ในการอบรมเฉพาะทางสาขาการพยาบาลผู้ป่วยวิกฤต นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน และขยายผลกระบวนการเรียนรู้ไปสู่หลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง สาขาต่าง ๆ ของวิทยาลัย

2. วัตถุประสงค์

1. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างอาจารย์พยาบาลเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ใช้หลักฐานเชิงประจักษ์เป็นฐาน
2. สร้างชุดองค์ความรู้ใหม่ ๆ เกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ใช้หลักฐานเชิงประจักษ์เป็นฐาน
3. แสวงหาวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ใช้หลักฐานเชิงประจักษ์เป็นฐานที่เหมาะสมกับสมรรถนะนักศึกษาพยาบาลรายชั้นปี

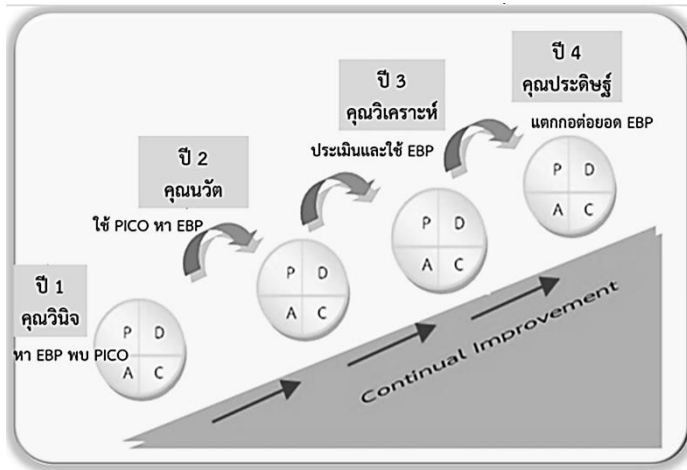
3. เป้าหมาย (ตัวชี้วัดเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ)

กลุ่มเป้าหมาย คือ อาจารย์พยาบาล

1. **ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ** ได้แก่ จำนวนอาจารย์ที่เข้าร่วม CoP-EBP จำนวนผลงาน EBP ของอาจารย์ที่รวมเขียนกับนักศึกษา
 2. **ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ** ได้แก่
 - 1) มีชุดองค์ความรู้เกี่ยวกับการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์เป็นฐานในการปฏิบัติสำหรับอาจารย์เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาพยาบาล
 - 2) รายวิชาที่ใช้ EBP ในการเรียนรู้ 3) กิจกรรมสำหรับอาจารย์ที่จัดเพื่อส่งเสริมการใช้ EBP
- ### 4. แนวคิด/โมเดลที่นำมาใช้ในการพัฒนาวิธี/แนวปฏิบัติที่ดี/ที่เป็นเลิศ

4 Cycles-EBP BCNSP Model

Model นี้ สำหรับใช้พัฒนาทักษะการใช้ EBP ที่เหมาะกับสมรรถนะรายชั้นปี มี 4 วงรอบ (PDCA) ซึ่งหมายถึงในแต่ละปีการศึกษาจะมีการดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาทุกครั้ง ดังภาพ

ภาพที่ 23 4 Cycles-EBP BCNSP Model

5. ขอบเขตและระยะเวลาดำเนินการ

ขอบเขตการใช้ 4 Cycles-EBP BCNSP Model สำหรับนักศึกษาทุกชั้นปี ใน 1 ปี การศึกษาและปรับปรุงทุกปีการศึกษา ได้ดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 เป็นต้นมา ระยะเวลาดำเนินการ ปีการศึกษา 2563 มิถุนายน 2563 พฤษภาคม 2564

6. กระบวนการที่ทำให้เกิดวิธี/แนวปฏิบัติที่ดี/ที่เป็นเลิศ

1. การสร้างและแสวงหาความรู้

กิจกรรมที่ 1 จัดเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ใน CoP Evidence-based practice ตัวชี้วัด คือ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ใน CoP Evidence-based practice จากวิทยากรภายนอกร่วมกับ คณาจารย์ เป้าหมายคือ จำนวนครั้งในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของคณาจารย์ (CoP Evidence-based practice) มากขึ้น

กิจกรรมที่ 2 เปิดฟอรัมสนทนาการจัดการความรู้ 2 เดือน/1 ครั้ง ตัวชี้วัดคือ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่าน CoP Evidence-based practice เป้าหมายคือ CoP Evidence-based practice แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่าน Website/Group line อย่างต่อเนื่อง เดือนละ 1 ครั้ง

2. การจัดระบบขององค์ความรู้

จัดทำรายงานถอดบทเรียนและคู่มือการใช้ Evidence - Based Practice เพื่อการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษาในศตวรรษที่ 21 (ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 2) ตัวชี้วัดคือ รายงานถอดบทเรียนและคู่มือการใช้ Evidence - Based Practice เพื่อการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษาในศตวรรษที่ 21 (ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 2) เป้าหมาย คือ ได้รายงานการถอดบทเรียน

และประเด็นการเสนอแนะคู่มือการใช้ Evidence – Based Practice เพื่อการเรียนการสอน สำหรับนักศึกษาในศตวรรษที่ 21 (ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 3)

3. การประมวลกลั่นกรองตรวจสอบองค์ความรู้

กิจกรรมที่ 1 เสวนา (Dialogue) เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ได้จากการใช้คู่มือการใช้ Evidence – Based Practice เพื่อการเรียนรู้นักศึกษาในศตวรรษที่ 21 (ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 2) ตัวชี้วัดคือ จำนวนครั้งของการจัดเสวนา เป้าหมาย คือ ได้รายงานสรุปประเด็นการเสวนา โดย CoP-EBP ได้เชิญผู้เชี่ยวชาญ ดร.สุเพียร โภคทิพย์ จากโรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ตรวจสอบองค์ความรู้ และคู่มือ รวมทั้งได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้เชี่ยวชาญทุกครั้งที่มีการปรับปรุงคู่มือ นับตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2557 โดยเผยแพร่เล่มที่ 1 เมื่อปี พ.ศ. 2558 ต่อมาได้ปรับปรุงคู่มือครั้งที่ 1 ในปี พ.ศ. 2560 ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 2 ในปี พ.ศ.2563 ซึ่งเป็นฉบับปัจจุบันเป็น โดยได้เชิญผู้เชี่ยวชาญให้ข้อคิดเห็นในการประชุมสรุปชุดของคความรู้วิธีจัดการเรียนรู้ที่ใช้ EBP เป็นฐาน ทุกครั้ง

กิจกรรมที่ 4.2 กลั่นกรองความรู้ ตัวชี้วัดคือ ข้อสรุปประเด็นการกลั่นกรองความรู้ โดยได้ขอเสนอแนะ เกี่ยวกับประเด็นการเพิ่มประเด็นที่ทันสมัยให้มากขึ้น เพิ่มตัวอย่างการทำ EBP ให้มีครอบคลุมสาขาวิชา และตัวอย่างที่ใช้พัฒนาสมรรถนะรายชั้นปีเพื่อเป็นแนวทางในการนำไปใช้และตัวอย่างการหาPICO, PICo จากวิจัยหลายรูปแบบ รวมถึงกระบวนการและขั้นตอนการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ให้เป็นแนวปฏิบัติที่ดี

4. การดำเนินการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่

เมื่อตรวจสอบชุดของคความรู้จากผู้เชี่ยวชาญแล้ว CoP-EBP ดำเนินการให้เข้าถึงความรู้ โดยเผยแพร่ทาง Website วิจัย เมนูการจัดการความรู้/ email group / Facebook /Group line CoP Evidence-based practice วทบ.สปส. ตัวชี้วัดคือ มีชุดของคความรู้เรื่องคู่มือการใช้ Evidence – Based Practice เพื่อการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษาในศตวรรษที่ 21 (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 2)

5. การเรียนรู้และการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ภายในหน่วยงาน

ขั้นของการใช้ประโยชน์เพื่อการผลิตบัณฑิตใช้วงจร PDCA เป็นการปรับปรุงคุณภาพเชิงกระบวนการ (Process-oriented quality improvement) ในการจัดกิจกรรมให้กับนักศึกษาแต่ละชั้นปี 4 วงจร โดยมีการวิเคราะห์ทักษะทางปัญญาและจัดกิจกรรมที่พัฒนาทักษะการใช้ EBP ตามสมรรถนะชั้นปีของนักศึกษา ดังภาพ

ภาพที่ 24 วิเคราะห์ทักษะทางปัญญารายชั้นปี

จากการใช้แผนผังวิเคราะห์ทักษะทางปัญญารายชั้นปี ช่วยให้ฝ่ายวิชาการได้มองเห็นกิจกรรมที่ควรส่งเสริมสร้างทักษะการคิดได้ชัดเจนยิ่งขึ้น จึงร่วมกันออกแบบการจัดการเรียนเรียนรู้โดยให้นักศึกษามีส่วนร่วม ในการจัดทำเส้นทางการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาตั้งแต่ปี 1-4 อย่างเป็นระบบให้สอดคล้องกับสมรรถนะของนักศึกษารายชั้นปี ที่คาดว่าเมื่อศึกษาครบ 4 ปี การศึกษา จะช่วยให้นักศึกษามีระบบในการแสวงหาความรู้และใช้ความรู้และทักษะการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ ช่วยพัฒนาตนเองจนเกิดความมั่นใจในการเป็นบัณฑิตพยาบาลที่มีคุณภาพต่อไป ตาม PDCA ดังนี้

1. การวางแผน (Plan)

1) ฝ่ายวิชาการประชุมคณะกรรมการบริหารหลักสูตรเพื่อประเมินผลการบริหารหลักสูตร นำผลสรุปมาใช้ออกแบบการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาทักษะการคิดผ่านการเรียนรู้โดยใช้ EBP โดยมอบหมายรายวิชาดังตารางที่ 12

2) สาขาวิชา ประชุมอาจารย์ในสาขาเพื่อออกแบบการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาที่รับผิดชอบ และนำเสนอฝ่ายวิชาการ

3) ฝ่ายวิชาการ เสนอแผนงาน/โครงการ “4 Cycles-EBP BCNSP Model”

ตารางที่ 12 แสดงกระบวนการพัฒนาพัฒนาทักษะการใช้ EBP

ชั้นปีที่	กิจกรรมและทักษะการใช้ EBP	ภาคเรียนที่ 1	ภาคเรียนที่ 2	ภาคฤดูร้อน
1	คุณวินิจฉัย มอบหมายให้เลือกวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ 1 เรื่อง วิเคราะห์ PICO ทักษะ EBP 1.1 การอ่านงานวิจัย 1.2 ระบุ PICO, PICO	วิชามโนคติ ทฤษฎีและกระบวนการพยาบาล		
2	คุณค้นคว้า ทักษะ EBP 2.1 การวิเคราะห์ปัญหาสุขภาพ 2.2 การตั้งคำถามเชิงคลินิก และตั้ง PICO 2.3 การสืบค้นเพื่อเลือกใช้ EBP ออกแบบนวัตกรรม		วิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้สูงอายุ (ห้อง A) วิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ 2 (ห้อง B)	วิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้สูงอายุ (ห้อง B) วิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ 2 (ห้อง A)
3	คุณวิเคราะห์ ทักษะ EBP 3.1 การวิเคราะห์ 3.2 การตั้งคำถามเชิงคลินิก และตั้ง PICO 3.3 การสืบค้นและประเมินคุณภาพหลักฐานเพื่อเลือกใช้ EBP หรือพัฒนา CNPG	วิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 2 (ห้อง A) เป็นงานกลุ่มๆละ 1 เรื่อง	วิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 2 (ห้อง B) เป็นงานกลุ่มๆละ 1 เรื่อง	

ชั้นปีที่	กิจกรรมและทักษะ การใช้ EBP	ภาคเรียนที่ 1	ภาคเรียนที่ 2	ภาคฤดูร้อน
4	คุณประดิษฐ์ ทักษะ EBP (พัฒนา จากปี 3) เพิ่มเติม ได้แก่ 4.1 กระบวนการคิด สร้างสรรค์ 4.2 การแก้ปัญหาโดย พัฒนา CQI		การฝึก ประสบการณ์ วิชาชีพก่อนสำเร็จ การศึกษา (Internship) (120 ชั่วโมง)	

2. การปฏิบัติ (Do)

อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาประชุมวางแผนการจัดการเรียนรู้กับอาจารย์ผู้สอนหรืออาจารย์นิเทศ ดำเนินการสอนตามแผนการสอน ดังนี้

นักศึกษาปีที่ 1 ก่อนที่จะเริ่มเรียนรายวิชาวิชานโมมติ ทฤษฎีและกระบวนการพยาบาล ได้มีการประชุมนิเทศรายวิชาและชี้แจงกิจกรรมการเรียนรู้ในหัวข้อ “การพยาบาลโดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์” ซึ่งเป็นการบรรยายแนวคิดหลักการและวิธีการอ่านงานวิจัยและระบุ PICO หรือ PICO ได้ โดยอาจารย์จัดทำ Template ของรายงานให้นักศึกษาทำงานเดี่ยวพร้อมทั้งให้ตัวอย่างรายงาน 3 หน้า ส่งงานภายใน 3 สัปดาห์ ทาง Google classroom ซึ่งอาจารย์ตรวจงานและให้ข้อมูลย้อนกลับให้นักศึกษาภายใน 2 วันทุกคน ประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา LO 3.2

นักศึกษาปีที่ 2 วิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้สูงอายุ ระยะเวลา 2 สัปดาห์ที่นักศึกษาฝึกในชุมชน โดยมี requirement คือ ให้คิดหาวิธีการดูแลผู้สูงอายุในชุมชน เป็นงานกลุ่มที่นักศึกษาจะต้องฝึกวิเคราะห์ปัญหาสุขภาพ ตั้งคำถามเชิงคลินิก และตั้ง PICO และสืบค้นเพื่อเลือกใช้ EBP จากนั้นออกแบบนวัตกรรม เมื่อทำเสร็จแล้วให้เสนอให้อาจารย์พี่เลี้ยงในชุมชนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ก่อนนำไปใช้กับผู้สูงอายุในชุมชน งานชิ้นนี้ประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา LO 3.3 และ LO 6.2 นอกจากนี้ยังใช้ EBP ในการเรียนรู้วิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ 2 ในบทที่ 5 หัวข้อ การพยาบาลระบบประสาท โดยอาจารย์มอบหมายให้สืบค้นหลักฐานเชิงประจักษ์เรื่องการพยาบาลผู้ป่วยที่มีปัญหาาระบบประสาท รายงานเป็นกลุ่ม

กลุ่มละ 10 คน ให้ส่งงานภายใน 2 สัปดาห์ ประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา LO 3.2

นักศึกษาปีที่ 3 วิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 2 ระยะเวลาการฝึก 3 สัปดาห์ ศึกษา EBP กลุ่มละ 1 เรื่อง มีอาจารย์ที่ปรึกษากลุ่มละ 1 คน โดยฝึกวิเคราะห์ ตั้งคำถามเชิงคลินิก ตั้ง PICO หรือ PICo จากนั้นสืบค้นและประเมินคุณภาพหลักฐานเพื่อเลือกใช้ EBP หรือพัฒนา CNPG โดยทุกกลุ่มจะต้องนำเสนอในเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนกลุ่มอื่น ๆ ในวัน “EBP sharing day” ซึ่งอาจารย์นิเทศเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และข้อเสนอแนะงานชิ้นนี้ ประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา LO 4.1, LO 4.2 และ LO 5.2 ในชั้น การฝึกปฏิบัติบนหอผู้ป่วย ได้มีการใช้ EBP บูรณาการ ในการ Pre-conference หรือ Post-conference การทำ Nursing round, การ Conference case study รวมถึงการฝึกเขียนหลักฐานลงในชั้น Nursing intervention ของ Nursing care plan ของนักศึกษา

นักศึกษาปีที่ 4 การฝึกประสบการณ์วิชาชีพก่อนสำเร็จการศึกษา (Internship) ระยะเวลา 120 ชั่วโมง เน้นฝึกประสบการณ์การพยาบาล ปฏิบัติบทบาทการพยาบาลในขอบเขตการประกอบวิชาชีพการพยาบาล ภายใต้การดูแลของพยาบาลวิชาชีพในสถานบริการสุขภาพ มีนักศึกษากลุ่มละ 4-5 คน นักศึกษาได้ใช้ความรู้และประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้ EBP มาอย่างต่อเนื่องจากชั้นปีที่ 1-3 ร่วมกับพยาบาลของในหอผู้ป่วยออกแบบเพื่อแก้ปัญหาทางคลินิกหรือปัญหาจากการทำงาน ภายใต้ชื่อโครงการ “โครงการพัฒนาคุณภาพการพยาบาลของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพก่อนสำเร็จการศึกษา ปี 4 รุ่นที่ 48” ได้ผลงาน 35 ชื่อ เรื่องที่เน้นการพัฒนาคุณภาพการพยาบาลอย่างต่อเนื่อง (CQI) ก่อนสิ้นสุดการฝึกปฏิบัติ นักศึกษานำเสนอให้อาจารย์พี่เลี้ยงและทีมการพยาบาลได้รับทราบผลงาน จากนั้นจึงนำเสนอในเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับอาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา เพื่อนักศึกษาและผู้แทนหอผู้ป่วยที่ฝึกปฏิบัติ

แต่มีรายวิชาการพยาบาลอื่น ๆ ที่ใช้ EBP เป็นฐานในการเรียนรู้ แต่เนื่องจากรูปแบบยังไม่ชัดเจน ยังคงต้องการการเรียนรู้สำหรับอาจารย์ต่อไป

3. การประเมินผล

- 1) กลุ่มวิชาฯ วิเคราะห์ผลการสอบความรู้ กับภูมิหลังของนักศึกษาแต่ละคนที่สอบไม่ผ่าน (เช่น เกรด และคะแนนรายวิชาภาคทฤษฎีและปฏิบัติ)
- 2) ผู้รับผิดชอบรายวิชารวบรวมผลการประเมินการจัดการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา

6. การเรียนรู้และการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ภายนอกหน่วยงาน

กิจกรรมที่ 1 นำคู่มือการใช้ Evidence – Based Practice (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 2) เผยแพร่ในเว็บไซต์ของวิทยาลัยฯ ที่บุคคลภายนอกสามารถเข้าถึงได้ และเผยแพร่คู่มือการใช้ Evidence – Based Practice ให้กับหน่วยงานภายนอกผ่านการเป็นวิทยากรโดยอาจารย์ของวิทยาลัยที่บรรยายประเด็นการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ การพัฒนาแนวปฏิบัติ การวิจัยทางการพยาบาล หรือประเด็นการพยาบาลที่เลือกสรร

กิจกรรมที่ 2 การมีส่วนร่วมของอาจารย์ในการร่วมพัฒนาการใช้ Evidence – Based Practice หรือพัฒนาแนวทางปฏิบัติการพยาบาลในประเด็นต่าง ๆ ของหน่วยบริการสุขภาพ โดยในปี พ.ศ. 2564 มีอาจารย์ที่ปรึกษาและเป็นผู้ร่วมพัฒนา CNPG ให้กับโรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ 20 คน นอกจากนี้อาจารย์ยังได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาต่อยอดเป็นงานวิจัยร่วมกับหน่วยบริการ และการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารจำนวน 2 เรื่องสรุป

7. อธิบายกระบวนการ/ขั้นตอนการดำเนินการวิธีการ/นวัตกรรมที่เป็นแนวปฏิบัติที่ดี/ที่เป็นเลิศ

ใช้ System Approach ประกอบด้วย Input, Process, Output, Feedback และทุกขั้นตอนจะควบคุมโดยวงจรคุณภาพ PDCA

Input : นโยบาย หลักสูตร อาจารย์ นักศึกษา ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ สถาบันที่เป็นเครือข่ายการศึกษา และหน่วยบริการสุขภาพ

Process : สำหรับอาจารย์ ได้แก่

1) การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์เป็นฐานในการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับนักศึกษาศตวรรษที่ 21

2) เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการประชุมเชิงปฏิบัติการออกแบบการเรียนการสอนทุกปีการศึกษาสำหรับนักศึกษา ได้แก่

- ในหลักสูตร โดยการจัดการเรียนรู้ EBP ในรายวิชาที่ที่เหมาะสมกับสมรรถนะรายชั้นปี

- เสริมหลักสูตร ได้แก่ การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการใช้ EBP ให้ผู้เรียน

Output : อาจารย์ ได้แก่ ผลงาน EBP ของอาจารย์ที่ร่วมเขียนกับนักศึกษา ผลงานการพัฒนา CNPG กับหน่วยบริการสุขภาพ : นักศึกษา ได้แก่ ผลลัพธ์การเรียนรู้ (LO) ที่ได้จากการใช้ EBP เป็นฐานในการเรียนรู้

Feedback : จากการประเมินผลที่ได้นำมาพิจารณาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ให้ มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

8. อธิบายคลังความรู้ที่ได้ดำเนินการ (เช่น คู่มือ/โมเดล เป็นต้น)

คู่มือการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ EBP เป็นฐานที่พัฒนา อาจารย์หรือผู้เรียนทำความเข้าใจ เรื่องการใช้ EBP เป็นฐานการเรียนรู้มี 5 ขั้นตอน ได้แก่

1. การตั้งคำถามจากสถานการณ์ปัญหาที่มีความไม่แน่นอนในประสิทธิผลของการปฏิบัติ
2. การสืบค้นหลักฐานเชิงประจักษ์
3. การประเมินคุณภาพหลักฐานเชิงประจักษ์
4. การตัดสินใจและนำไปปฏิบัติโดยนำผลการวิจัยไปใช้ เพื่อการเปลี่ยนแปลงหรือการแก้ไขสถานการณ์ปัญหา
5. การตรวจสอบผลการปฏิบัติ

ขั้นตอนการสอนโดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์มี 3 ขั้นตอน ได้แก่

1. ขั้นเตรียมการ ได้แก่ การเตรียมนักศึกษา อาจารย์ และสิ่งสนับสนุนก่อนที่จะสอนโดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ จะต้องมีการเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับขั้นตอนการสอนโดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ ออกแบบการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับลักษณะของรายวิชา และผลลัพธ์การเรียนรู้ การเตรียมสิ่งสนับสนุน ได้แก่ การเตรียมระบบฐานข้อมูลที่พร้อมใช้งาน เครื่องคอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ต เพื่อให้ให้นักศึกษาได้สืบค้นข้อมูล

2. ขั้นการสอนโดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ มีทั้งหมด 5 ขั้นตอน คือ Ask, Acquire, Appraise, Apply และ Assess

- 1) Ask หมายถึง การตั้งคำถามจากสถานการณ์ปัญหา การกำหนดปัญหาใช้หลักการตั้งปัญหาตามหลัก PICO ซึ่งจะทำให้นักศึกษาเข้าใจสถานการณ์ปัญหา และเป็นแนวทางในการสืบค้นข้อมูล

2) Acquire หมายถึง การสืบค้นหลักฐานเชิงประจักษ์
 นักศึกษาจะต้องระบุฐานข้อมูล หรือเอกสารหลักฐาน เพื่อสืบค้นข้อมูล
 โดยกำหนดคำสำคัญ ตามหลัก PICO

3) Appraise หมายถึง การประเมินคุณภาพหลักฐานเชิงประจักษ์
 นักศึกษาต้องอ่านหลักฐานเชิงประจักษ์ เพื่อพิจารณาคุณภาพของ
 หลักฐานเชิงประจักษ์ที่จะนำไปใช้ในทางคลินิกได้หรือไม่ ในคู่มือนี้ใช้ Joanna Briggs Institute
 2014

4) Apply หมายถึง การตัดสินใจและนำไปใช้ในการปฏิบัติ
 นักศึกษาจะต้องหาข้อสรุป และข้อเสนอแนะจากหลักฐานเชิงประจักษ์
 เพื่อนำไปใช้ในการแก้ไขสถานการณ์ปัญหา และนำไปทดลองใช้

5) Assess หมายถึง การตรวจสอบผลการปฏิบัติ
 สามารถวัดผลการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ เป็น 3 ระยะ คือ ก่อนใช้
 ระหว่างใช้ และหลังการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์

3. ชั้นประเมินผลลัพธ์

เชิงปริมาณโดยให้นักศึกษาตอบแบบสอบถามการประเมินสมรรถนะการ
 ใช้ EBP หรือประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตามเครื่องมือ LO ส่วนการประเมินผลเชิง
 คุณภาพ ทำได้โดยการประเมินการเขียนบันทึกการสะท้อนคิดหรือการสนทนากลุ่ม

ตารางที่ 13 แนวทางการมอบหมายงานเมื่อใช้ EBP เพื่อการเรียนรู้

การนัดหมาย	วัตถุประสงค์	กิจกรรม	บทบาทอาจารย์/ นักศึกษา
ครั้งที่ 1 (สัปดาห์ที่ 1)	1.การวิเคราะห์ปัญหา ทางการพยาบาลและ การกำหนดคำสำคัญ เพื่อการสืบค้นรายงาน การวิจัย	1. นศ.ศึกษาปรากฏการณ์/ปัญหา ทางการพยาบาล ที่ต้องการใช้ ผลงานวิจัยไปพัฒนา ปรับปรุงหรือ แก้ไข 2. นักศึกษาระบุตรงกันมากที่สุด 3.อภิปรายสถานการณ์ของปัญหา ตามประสบการณ์ของนักศึกษา 4.หาสาเหตุของปัญหา และ scope ปัญหาให้ชัดเจน 5.หาคำสำคัญ เพื่อนำไปสืบค้น	น.ศ.เข้ากลุ่ม แลกเปลี่ยน อาจารย์ประจำกลุ่ม เป็นผู้ดำเนินรายการ

การนัดหมาย	วัตถุประสงค์	กิจกรรม	บทบาทอาจารย์/ นักศึกษา
ครั้งที่ 2-3 (นอกเวลา) (สัปดาห์ที่ 2-3)	1.ประเมินความถูกต้องตามหลักการของงานวิจัยได้ 2.วิเคราะห์และสร้างข้อสรุปที่ได้จากผลงานวิจัยแต่ละเรื่องได้ 3.พิจารณาความเป็นไปได้ของผลงานวิจัยที่จะนำไปใช้ในคลินิกได้ 4.สังเคราะห์ข้อสรุปในภาพรวมจากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมดได้	1.นศ. สืบค้นข้อมูลแล้วให้อ่านและทำความเข้าใจงานวิจัยนั้นจากบทคัดย่อและเลือกคร่าว ๆ 2.อ่านทั้งฉบับและสกัดความรู้ลงในตารางการประเมินคุณภาพหลักฐาน 3.วิเคราะห์ความเป็นไปได้ที่จะนำไปใช้ใน setting/area of interest 4. สรุปตัดสินใจเพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติใน setting/area of interest 5. การสังเคราะห์ข้อสรุปในภาพรวมเพื่อการนำไปใช้ (จากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมด)	-นศ.เข้ากลุ่มสืบค้นข้อมูลและแลกเปลี่ยนข้อมูลและอภิปราย -หากมีข้อสงสัยให้ปรึกษาอาจารย์ประจำกลุ่มได้หลายทาง ทั้งโดยตรง โทรศัพท์ โอนไลน์ และ Facebook
ครั้งที่ 4 (นอกเวลา) (สัปดาห์ที่ 4)	1.วิเคราะห์สถานการณ์ในคลินิก บุคคลและสิ่งแวดล้อมและการเตรียมความพร้อมเพื่อนำผลงานวิจัยที่สังเคราะห์ไว้ ไปใช้ในการเปลี่ยนแปลงในคลินิก	1. ร่วมกันวิเคราะห์วิเคราะห์สถานการณ์ในคลินิก บุคคลและสิ่งแวดล้อมและการเตรียมความพร้อมเพื่อนำผลงานวิจัยที่สังเคราะห์ไว้ ไปใช้ในการเปลี่ยนแปลงในคลินิก เพื่อให้การนำผลงานวิจัยที่สังเคราะห์ไว้ ไปใช้ได้ อย่างสมบูรณ์แบบและราบรื่นมากที่สุด แล้วสรุปลงในใบรายงานกลุ่ม	นศ.เข้ากลุ่มอภิปรายร่วมกับอาจารย์ประจำกลุ่ม
ครั้งที่ 5 เวลาตารางที่จัดให้นำเสนอ	1.นำเสนอผลการวิเคราะห์สถานการณ์และแผนที่จะเป็นข้อเสนอแก่อาจารย์และบุคลากรบนหอผู้ป่วย	2.นำเสนอผลงานกลุ่ม ๆ ละ 15 นาที ในห้องประชุมใหญ่ อาจารย์ให้ข้อเสนอแนะทั้งด้านเนื้อหาความรู้ การคิดต่อยอดความรู้ และแนะนำแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม	แบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่มนำเสนอ และมอบหมายให้มีกลุ่มแลกเปลี่ยนอาจารย์ให้ข้อเสนอแนะ

9. ผลการดำเนินการตามตัวชี้วัด/ผลสัมฤทธิ์/ประโยชน์ที่ได้รับ

ปีการศึกษา 2561 อาจารย์ร่วมกับนักศึกษาปี 3 ได้ผลงานจากการฝึกชั้นตอนทำ EBP หรือ CNPG จำนวน 20 เรื่อง

ปีการศึกษา 2562 นักศึกษาปี 1 อ่านงานวิจัยโดยใช้ PICO และจัดทำเป็นรายงาน จำนวน 150 เรื่อง อาจารย์ร่วมกับนักศึกษาปี 3 ได้ผลงานจากการฝึกชั้นตอนทำ EBP หรือ CNPG จำนวน 20 เรื่อง

ปีการศึกษา 2563 นักศึกษาปี 1 อ่านงานวิจัยโดยใช้ PICO และจัดทำเป็นรายงาน จำนวน 149 เรื่อง อาจารย์ร่วมกับนักศึกษาปี 3 ได้ผลงานจากการฝึกชั้นตอนทำ EBP หรือ CNPG จำนวน 20 เรื่อง นักศึกษาปี 4 ทำงานร่วมกับพยาบาลประจำการในหอผู้ป่วยที่ขึ้นฝึก ปฏิบัติ ได้ผลงาน CQI/EBP/นวัตกรรม จำนวน 35 เรื่อง/ชิ้นงาน

10. ปัจจัยความสำเร็จ

1. ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการพัฒนาอาจารย์เพื่อให้ออกแบบการเรียนรู้พัฒนาสมรรถนะด้วยวิธีการที่หลากหลายและสนับสนุนการพัฒนาระบบงานภายในวิทยาลัยที่สนับสนุนการเรียนรู้ที่ใช้ EBP เป็นฐานในการเรียนรู้ควบคู่ไปด้วย

2. การมีส่วนร่วมของอาจารย์ โดยอาจารย์เกิดการเปลี่ยนแปลงในตนเอง และมีความตระหนักว่าการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ EBP เป็นฐาน เป็นวิธีการหนึ่งในส่งเสริมผลลัพธ์การเรียนรู้ (LO) ให้นักศึกษาได้

3. การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม เช่น การมีพื้นที่สืบค้นที่สะดวก มีสัญญาณอินเทอร์เน็ตครอบคลุมทั้งวิทยาลัยรวมถึงหอพัก รวมทั้งการสื่อสารและเรียนรู้ระบบออนไลน์ ช่วยให้เกิดการค้นหาคำตอบและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว

4. อาจารย์มีความพร้อมและความตั้งใจที่ได้นำประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ที่ใช้ EBP เป็นฐานในการเรียนรู้และพัฒนาปรับปรุงระบบการทำงานอย่างต่อเนื่อง

5. ผู้เชี่ยวชาญให้ความช่วยเหลือชี้แนะเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน

11. บทเรียนที่ได้รับ

1. ควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เมื่อมีโอกาส รวมทั้งทบทวนความรู้และความพร้อมของอาจารย์ที่จะใช้การเรียนรู้ที่ใช้ EBP เป็นฐานในการเรียนรู้ เนื่องจากวิธีการส่งเสริมการเรียนรู้นักศึกษาแต่ละคนที่แตกต่างกันตามสไตล์การเรียนรู้ของนักศึกษา และสไตล์การสอนของอาจารย์ จึงต้องปรับวิธีการใช้อย่างเหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคน

2. การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้กับหน่วยบริการสุขภาพ รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการพัฒนา CNPG ตามความเชี่ยวชาญของอาจารย์ โดยสามารถนำไปเป็นส่วนหนึ่งของการฝึกปฏิบัติของอาจารย์ (Faculty practice) เพื่อสร้างความร่วมมือในการทำงาน และส่งต่อบัณฑิตของวิทยาลัยที่สามารถใช้ EBP ในการปฏิบัติงานและร่วมพัฒนาคุณภาพการพยาบาลต่อเนื่อง (CQI) ได้

3. การตรวจสอบความรู้จากหลักฐานเชิงประจักษ์ที่นำมาใช้ในการปฏิบัติต้องการการทบทวนความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอเนื่องจากความรู้ทางการแพทย์ก้าวหน้าไปเร็วมากประกอบกับเทคโนโลยีสารสนเทศสามารถสืบค้นได้อย่างรวดเร็ว อาจารย์จึงต้องเป็นเปลี่ยนตนเองให้ก้าวทันความรู้จากหลักฐานเชิงประจักษ์ที่ใหม่ ๆ อยู่เสมอ

12. การเผยแพร่

ยุพาพิน สายแหว, พรทิพย์ สรสนธิ, วิภาพรรณ คงชนะ, ศิริเอมอร วิชาชาติ, สุเพ็ญร โภคทิพย์ และ จริญญาศรี มีหนองหว้า. (2562). การพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดต่อนิ้วมือโดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ ในหอผู้ป่วยออร์โธปิดิกส์ชาย 1 โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์. **วารสารวิทยาศาสตร์สุขภาพ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์**, 3(3), 68-82.

จริญญาศรี มีหนองหว้า และไวยพร พรมงคล. (2562). แนวปฏิบัติการพยาบาลเพื่อจัดการอาการหายใจหอบเหนื่อยในผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลว: การทบทวนวรรณกรรมแบบบูรณาการ. **พุทธชินราชเวชสาร**, 36(1), 51-64.

นุสรรา ประเสริฐศรี, มณีรัตน์ จิรัปปภา และอภิรดี เจริญนุกูล. (2559). ผลของโปรแกรมการสอนตามแนวคิดการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ ต่อสมรรถนะการพยาบาล ตามหลักฐานเชิงประจักษ์ในนักศึกษาพยาบาล. **วารสารการพยาบาล การสาธารณสุขและการศึกษา**, 17(3), 145-155.

การจัดการความรู้ สู่องค์กรแห่งการเรียนรู้

KM for Learning Organization

ปีการศึกษา 2563

"พันธกิจการผลิตบัณฑิต"

วิธีการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์
ที่เน้นการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์

ผู้นำเสนอ

อ.อังสินี กันสุขเจริญ และคณะ

วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี

วิธีการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ที่เน้นการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์

1. ความเป็นมาและความสำคัญของแนวทางปฏิบัติที่ดี

วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ เป็นทักษะทางปัญญา ในมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามกรอบคุณวุฒิระดับปริญญาตรีของนักศึกษาพยาบาล และได้จัดการเรียนการสอนในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต เพื่อมุ่งผลิตบัณฑิตพยาบาลที่มีความรู้ ความสามารถและทักษะด้านการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ (หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี ฉบับปรับปรุง 2561) สำหรับนักศึกษาพยาบาลแล้วทักษะการคิดวิเคราะห์ ถือว่าเป็นทักษะที่สำคัญยิ่งต่อการคิดขั้นสูงหรือการคิดอย่างมีวิจารณญาณของผู้ประกอบวิชาชีพพยาบาล จะเห็นได้จากการกำหนดเรื่องการมีความคิดสร้างสรรค์และคิดอย่างมีวิจารณญาณไว้ในสมรรถนะที่ 13 ด้านการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างคุณค่าในตนเองและสมรรถนะการปฏิบัติการพยาบาล (สภาการพยาบาล, 2564) แนวทางการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาพยาบาลมีปัจจัยที่สำคัญคือ การจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้เกิดการคิดวิเคราะห์ในตัวนักศึกษาพยาบาล (สุทธิณี เสาร์แก้ว, 2561) และการสอนโดยใช้กระบวนการของหลักฐานเชิงประจักษ์มีผลต่อทักษะทางปัญญาด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาล (นุสรา นามเดช จิราภา บุญศิลป์ นงคาร รวงแดงและดวงดาว อุบลแย้ม, 2560) และมีผลต่อสมรรถนะการพยาบาลตามหลักฐานเชิงประจักษ์ในนักศึกษาพยาบาลเช่นกัน (นุสรา ประเสริฐศรี, มณีรัตน์ จิรัปปภา และอภิรดี เจริญนุกุล, 2559) ซึ่งวิทยาลัย ได้มีการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาพยาบาลโดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี (2561) ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ การตั้งคำถาม การสืบค้นหลักฐาน การประเมินคุณภาพหลักฐาน การตัดสินใจนำไปใช้ และการตรวจสอบผลการปฏิบัติ (Melnyk & Fineout-Overholt, 2015) มาจนถึงปัจจุบัน การจัดการความรู้เป็นเครื่องมือที่พัฒนาองค์กรให้บรรลุ เป้าหมายที่สำคัญอย่างน้อย 4 ประการ ได้แก่ เป้าหมายของงาน เป้าหมายการพัฒนาคน เป้าหมายการพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และบรรลุความเป็นชุมชนเป็นหมู่คณะเกิดความเอื้ออาทรระหว่างกันในที่ทำงาน (วิจารณ์ พานิช, 2555) วิทยาลัย จึงใช้กระบวนการจัดการความรู้ มาช่วยให้เกิดพัฒนาการของความรู้ เรื่องพัฒนาการคิด

วิเคราะห์ของผู้เรียนและพัฒนาการนำหลักฐานเชิงประจักษ์มาใช้ในการพยาบาล โดยดำเนินการอย่างต่อเนื่อง จนมีผลงานเชิงประจักษ์ คือ ปีการศึกษา 2560 มีแนวปฏิบัติที่ดี เรื่อง วิธีการสอนเพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน ปีการศึกษา 2561 มีแนวปฏิบัติที่ดี เรื่อง การใช้กรณีศึกษาสู่การพัฒนาการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษา และปีการศึกษา 2562 มีแนวปฏิบัติที่ดี เรื่อง การพัฒนาการคิดวิเคราะห์โดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ จึงอาจกล่าวได้ว่าองค์ความรู้เรื่อง วิธีการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ การใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ ของวิทยาลัยฯ อยู่ในรูปแบบ คู่มือ แนวปฏิบัติที่ดีและมีอยู่ในตัวบุคคลของชุมชนนักปฏิบัติ แต่จากผลการประเมินผู้เรียน พบว่าทักษะด้านปัญญา ตามผลการเรียนรู้ตามกรอบคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ฉบับปรับปรุง 2561 ปีการศึกษา 2562 มีค่าคะแนนร้อยละ 73.68 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง (วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี, 2563) และผลการวิจัยของจินตนา ทองเพชร และคณะ (2563) พบว่า คุณลักษณะผู้เรียน คุณลักษณะผู้สอนและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ มีความความสัมพันธ์ทางบวกกับทักษะการเรียนรู้โดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการปฏิบัติ การพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี สอดคล้องกับผลการถอดบทเรียนจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของอาจารย์ผู้สอน ปีการศึกษา 2562 ที่พบว่า ทักษะการคิดวิเคราะห์ และสมรรถนะการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ของนักศึกษาแต่ละชั้นปีมีความแตกต่างกัน ดังนั้น ฝ่ายวิชาการของวิทยาลัยฯ จึงมุ่งหวังพัฒนาทักษะดังกล่าวให้เกิดกับนักศึกษา ผ่านความรู้ความเข้าใจการพัฒนาตนเองของอาจารย์ และพัฒนาให้สอดคล้องจุดมุ่งหมายของหลักสูตรฯ อย่างต่อเนื่อง โดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ มาสร้างองค์ความรู้ที่จำเป็นและยังมีไม่เพียงพอของวิทยาลัยฯ ให้นำไปสู่การปฏิบัติจริงจนเกิดผลลัพธ์ที่มีคุณค่าตามนโยบายของวิทยาลัยฯ ดังนั้นในปีการศึกษา 2563 คณะอาจารย์ของวิทยาลัยฯ จึงระบุประเด็นการจัดการความรู้ เรื่อง วิธีการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ที่เน้นการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ เสนอและได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารวิทยาลัยฯ โดยดำเนินการทุกสาขาวิชา

2. วัตถุประสงค์

1. พัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับวิธีการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ที่เน้นการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์จากชุมชนนักปฏิบัติทั่วทั้งองค์กร
2. เพื่อประเมินผลวิธีการจัดการเรียนการสอนวิธีการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ที่เน้นการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์

3. เพื่อประเมินผลลัพธ์เชิงคุณภาพต่อผู้สอนและผู้เรียนจากประสบการณ์วิธีการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ที่เน้นการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์

3. เป้าหมาย/ตัวชี้วัด

1. วิทยาลัยฯ มีการพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับวิธีการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ที่เน้นการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ จำนวน 1 เรื่องจากชุมชนนักปฏิบัติทั่วทั้งองค์กร

2. ค่าเฉลี่ยทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาในรายวิชาแต่ละชั้นปีที่ได้รับการสอนด้วยวิธีการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ ระดับดีขึ้นไป 3.51

3. อาจารย์ผู้สอนและผู้เรียน ด้วยวิธีการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ที่เน้นการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ มีชิ้นงานที่แสดงถึงการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ และสะท้อนผลลัพธ์ด้วยข้อมูลเชิงคุณภาพ

4. แนวคิด/โมเดลที่นำมาใช้ในการพัฒนา แนวปฏิบัติที่ดี

ใช้แนวคิด การใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ มีขั้นตอนกระบวนการปฏิบัติตามหลักฐานเชิงประจักษ์ 5A (Sackett et.al.) ได้แก่

A1 การตั้งคำถาม (Ask the question) การประเมินผู้ป่วย/ผู้รับบริการ (Assess the patient) วิเคราะห์และกำหนดปัญหา

A2 การสืบค้นหลักฐานเชิงประจักษ์ (Acquire the evidence)

A3 การประเมินหลักฐานเชิงประจักษ์ (Appraise the evidence)

A4 การนำไปใช้ (Apply: talk with the patient)

A5 การวิเคราะห์ผลลัพธ์และการปรับใช้ (Analyse, Adjust) และใช้วงจรคุณภาพ PDCA (Deming, 1950) ในการพัฒนาองค์ความรู้

5. ขอบเขตและระยะเวลาดำเนินการ

วงรอบปีการศึกษา 2563

6. กระบวนการที่ทำให้เกิดแนวปฏิบัติที่ดี

การดำเนินการจัดการความรู้ของวิทยาลัยฯ ในพันธกิจด้านการเรียนการสอน ประจำปีการศึกษา 2563 ดำเนินการตามรูปแบบของการจัดการความรู้ของสำนักคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ขั้นตอน 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. การสร้างและแสวงหาความรู้

1) กำหนดแหล่งความรู้ ทั้งในรูปแบบ เอกสารที่เป็นองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับ การส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ และการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ ได้แก่ แนวปฏิบัติที่ดี ปีการศึกษา 2560 ปีการศึกษา 2561 และปีการศึกษา 2562 ซึ่งเป็นความรู้ที่ชัดเจน (Explicit Knowledge) ของวิทยาลัยที่เป็นผลมาจากการจัดการความรู้ และแหล่งความรู้ที่ฝังลึก (Tacit Knowledge) ของอาจารย์ในสาขาวิชาที่มีประสบการณ์ทำงาน และความรู้ที่ไม่ชัดเจนต้องไปแสวงหาความรู้ที่ชัดเจน เพิ่มเติม จากเอกสาร ตำรา งานวิจัย เรื่องการคิดวิเคราะห์ หลักฐานเชิงประจักษ์ นำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้

2) อาจารย์ในสาขาวิชาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในสาขาวิชาตามรูปแบบที่กำหนดร่วมกัน ในที่ประชุมสาขาวิชา และนำไปใช้พัฒนาการเรียนการสอนในรายวิชาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ วางแผนงานการจัดการความรู้และกำหนดวิธีการได้มาซึ่งความรู้โดยการศึกษาค้นคว้า ลงมือปฏิบัติ พัฒนาคำถามที่มีอยู่เดิมและเพิ่มเติมความรู้ที่ยังไม่ชัดเจนในตนเอง ประชุมร่วมกันเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทุกสองเดือน และบันทึกการประชุมในลักษณะการสรุปความรู้ การนำความรู้ไปใช้ในสาขาวิชา และใช้เทคโนโลยีมาสนับสนุนส่งเสริมการเรียนรู้ของอาจารย์สอดคล้องกับความต้องการรายบุคคล

3) การสร้างและการแสวงหาความรู้ร่วมกันใน CoP ย่อย 5 สาขาวิชาของฝ่ายวิชาการ ดำเนินการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน 1 ครั้งในวันที่ 16 มีนาคม 2564 จนตกผลึกร่วมกัน กำหนดเป็น “แนวปฏิบัติที่ดี เรื่องวิธีการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ที่เน้นการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ รอบที่ 1”

4) แสวงหาความรู้จากผู้ทรงคุณวุฒิ ในการประชุมเชิงปฏิบัติการ KM Day ในวันที่ 28 เมษายน 2564 ดำเนินการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และมี ผศ.ดร.วงจันทร์ เพชรพิเชฐเชียร ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกให้ข้อเสนอแนะและแลกเปลี่ยนเรียนรู้

2. การจัดระบบขององค์ความรู้

1) งานจัดการความรู้ ได้จัดเก็บข้อมูลการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของฝ่ายวิชาการ และเอกสาร “แนวปฏิบัติที่ดี เรื่อง วิธีการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ที่เน้นการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ รอบที่ 1” ไว้ใน Google classroom “KM PCKPB” Google Drive KM และใน Website ของวิทยาลัย เพื่อให้นำไปใช้ และบันทึกรายบุคคลในแบบรายงานสรุปการนำความรู้ไปใช้รายบุคคล ครั้งที่ 2

2) ดำเนินการพัฒนาระบบขององค์ความรู้ที่มี โดยงานจัดการความรู้จัดทำโครงการพัฒนาการจัดการความรู้ของวิทยาลัย (KM: Knowledge Management) ประเด็น “วิธีการส่งเสริมการคิดวิเคราะห์โดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์” จัดในวันที่ 28 เมษายน 2564 โดยผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก และจัดเก็บความรู้ “แนวปฏิบัติที่ดีเรื่องวิธีการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ที่เน้นการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์” ไว้ใน Google classroom “KM PCKPB” Google Drive KM และใน Website ของวิทยาลัย เพื่อให้เข้าถึงองค์ความรู้ได้ง่ายและสะดวก

3. การประมวลผลกิจกรรมตรวจสอบขององค์ความรู้

งานจัดการความรู้ได้สังเคราะห์และเรียบเรียงเนื้อหาตามประเด็นที่ได้รับข้อเสนอแนะจากวิทยากร กำหนด ประมวลองค์ความรู้ ผ่านการปรับปรุงรูปแบบ เนื้อหา เอกสารหรือองค์ความรู้ให้สมบูรณ์ มีมาตรฐานเดียวกัน เกี่ยวกับ “วิธีการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ที่เน้นการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์”

4. การดำเนินการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่

การดำเนินการจัดการความรู้ได้ทำตามแผนที่กำหนดไว้ โดยระบุผู้รับผิดชอบวันเวลาที่แลกเปลี่ยนภายในสาขาวิชา ระหว่างสาขาวิชาและร่วมกับวิทยากรภายนอก สำหรับ CoP ย่อยสาขาวิชาแลกเปลี่ยนเรียนรู้แบบพี่เลี้ยงสำหรับอาจารย์รุ่นใหม่และประสบการณ์การสอนโดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ที่มีความแตกต่างกัน ใช้เทคนิคการรับฟังอย่างตั้งใจ สนทนาด้วยบรรยากาศกัลยาณมิตรอันเป็น Soft skill เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำความเข้าใจ และพัฒนาวิธีการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ (Hard science) ทำให้ได้ความรู้เพิ่มขึ้นภายใต้บรรยากาศแห่งกัลยาณมิตร คณาจารย์ของวิทยาลัยสามารถเข้าถึงเอกสารและรายงานสรุป “วิธีการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ที่เน้นการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์” รวมถึงรายงานสรุป “การดำเนินโครงการพัฒนาการจัดการความรู้ของวิทยาลัย” ไว้ใน Google classroom “KM PCKPB” Google Drive KM และใน Website ของวิทยาลัย

5. การเรียนรู้และการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ภายในหน่วยงาน

การดำเนินการจัดการความรู้ของวิทยาลัยฯ ในพันธกิจด้านการเรียนการสอน ประจำปีการศึกษา 2563 ดำเนินการตามรูปแบบของการจัดการความรู้ ของสำนักคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ขั้นตอน 7 ขั้นตอน มีจุดเด่น คือ อาจารย์ทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนาแนวปฏิบัติ “วิธีการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ที่เน้นการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์” และมีการติดตามผลลัพธ์ของการนำไปปฏิบัติที่ชัดเจน เป็นระบบ มีช่องทางการเข้าถึงแนวปฏิบัติและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันโดยงานจัดการความรู้ได้นำแนวปฏิบัติ ทำเป็น

เอกสารและคู่มือ นำไปเผยแพร่ใน Google classroom KM PCKPB เพื่อให้อาจารย์ในสาขาวิชาต่าง ๆ เรียนรู้และได้นำแนวปฏิบัติที่ดีดังกล่าวสู่การปฏิบัติโดยใช้ในการจัดการเรียนการสอนรวมทั้งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในสาขาวิชา และระหว่างสาขาวิชาอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เกิดการพัฒนาการเรียนการสอน พัฒนาผู้เรียนและพัฒนาคณาจารย์ทั้งองค์กรต่อไป

6. การเรียนรู้และการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ภายนอกหน่วยงาน

มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับพยาบาลวิชาชีพในหอผู้ป่วยและแหล่งฝึก โดยนำเสนอบทความหรือหลักฐานเชิงประจักษ์ให้หน่วยงานภายนอกหรือแหล่งฝึก เพื่อส่งเสริมการนำหลักฐานเชิงประจักษ์ไปใช้ในการปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกที่สอดคล้องกับปัญหาและบริบทจริงในพื้นที่ ควบคู่ไปกับการสร้างพัฒนาแนวปฏิบัติที่ดีทางคลินิกร่วมกับพยาบาลที่เลี้ยงประจำแหล่งฝึก(Faculty Practice)และในเวทีการจัดประชุมสัมมนาการเรียนการสอนสำหรับพยาบาลที่เลี้ยงฝ่ายวิชาการ

7. อธิบายกระบวนการ/ขั้นตอนการดำเนินการวิธีการที่เป็นแนวปฏิบัติที่ดี

ภาพที่ 25 แผนภูมิของวิธีการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ที่เน้นการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์

วงจรรคุณภาพการจัดการความรู้วิธีการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ที่เน้นการใช้
หลักฐานเชิงประจักษ์ มีดังนี้

การวางแผน Plan

ปีการศึกษา 2563 วิทยาลัยฯ มีระบบและกลไกการจัดการความรู้ และกำหนด
ผู้รับผิดชอบดำเนินการตามระบบ ในขั้นตอนการวางแผน มีการวางแผนและดำเนินการตาม
ระบบกลไกการจัดการความรู้ กำกับ ติดตาม ส่งเสริมสนับสนุนให้ฝ่ายวิชาการ ดำเนินการ
จัดการความรู้ตามระบบและสอดคล้องกับนโยบายการจัดการความรู้ของคณะพยาบาล
ศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก ดังนี้

- 1) แต่งตั้งคณะกรรมการการจัดการความรู้ของวิทยาลัยฯ
- 2) คณะกรรมการบริหารวิทยาลัย เห็นชอบกับการกำหนดประเด็นการ
จัดการความรู้ประจำปีงบประมาณ 2563 และกำหนดแผนการจัดการความรู้ไว้ในแผนปฏิบัติ
การประจำปีงบประมาณ 2563
- 3) วางแผนดำเนินการจัดการความรู้ ในฝ่ายวิชาการ โดยจัดประชุมประธานสาขา
และผู้ช่วยประธานสาขา ทำความเข้าใจตรงกันขับเคลื่อนวางแผนใน CoP ย่อยของแต่ละสาขา
ให้เป็นแนวทางเดียวกัน กำหนดใบงานการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแนวทางการจัดการความรู้
ในวันที่ 11 กันยายน 2563 กำหนดบทบาทการดำเนินการของประธาน CoP ติดตามและ
รวบรวมการบันทึกรายงานการนำความรู้ไปใช้เกี่ยวกับการจัดการความรู้ของอาจารย์
กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ใน CoP อย่างน้อย วงรอบ 6 เดือนอย่างน้อย 1 ครั้ง พร้อมทั้งจัดทำ
รายงาน
- 4) วางแผนดำเนินการจัดการความรู้ในแต่ละสาขาวิชา โดยใช้เวทีการ
แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการประชุมสาขาวิชา มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายใต้บรรยากาศแห่ง
กัลยาณมิตรและกำหนดประธานสาขาเป็นผู้อำนวยความสะดวก อาจารย์ประจำสาขา
แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผู้ช่วยประธานสาขาทำหน้าที่ลิขิตความรู้และเปิดช่องทางของสาขาวิชาที่จะ
จัดเก็บความรู้ในรูปแบบของเอกสารตามแบบฟอร์ม ที่ใช้ในการรายงานการนำความรู้ไปใช้ราย
บุคคลและ e- Document ไลน์สาขาวิชา และ แลกเปลี่ยนในการประชุมในกิจกรรมจัดการ
ความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และจัดเก็บความรู้ใน Google drive KM และ Google classroom
- 5) วางแผนติดตามประเมินผลการนำความรู้ที่จัดเก็บอย่างเป็นระบบนำไปใช้
ในการปฏิบัติจริงในการเรียนการสอน

ปฏิบัติตามแผน (Do) คือ การดำเนินการเพื่อให้ได้ตามแผนการจัดการความรู้ ฝ่ายวิชาการ ที่มีการกำหนดไว้

ตรวจสอบการปฏิบัติตามแผน (Check) คือ ประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงานที่กำหนด ประเมินในส่วนผลงานการดำเนินการ การดำเนินตามขั้นตอน และการประเมินผลงานตามเป้าหมายของแผนงานที่ได้มีการกำหนดไว้ โดยใช้คณะกรรมการจัดการความรู้ในสาขาวิชาแต่ละสาขาวิชา และคณะกรรมการจัดการความรู้ เน้นที่ตรงกับวัตถุประสงค์การจัดการความรู้

ปรับปรุงแก้ไขพัฒนาต่อเนื่อง (Act) คือ นำจุดอ่อนมาปรับปรุงพัฒนาต่อไป

8. อธิบายคลังความรู้ที่ได้ดำเนินการ

แนวคิดแกนกลาง (Core concept) เรื่องการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ EBP Principle นิยาม ความสำคัญ ข้อดี ข้อจำกัดของการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ เน้นการจัดการเรียนการสอนด้วยการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์อย่างต่อเนื่องในทุกชั้นปี โดยเน้นทักษะ 5A ที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับศักยภาพและพื้นฐานความรู้ของนักศึกษาในแต่ละระดับชั้นปี ดังนี้

ตารางที่ 14 การจัดการเรียนการสอนด้วยการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์โดยเน้นทักษะ 5A

ชั้นปี	กระบวนการ 5A	กิจกรรมการเรียนรู้และ ประเมินผล	รายวิชาที่สอน
ชั้นปีที่ 1	เน้นการพัฒนาทักษะการตั้งคำถาม (Ask the question) ตามความสนใจของผู้เรียน และการสืบค้นหลักฐานเชิงประจักษ์ (Acquire the evidence)	ภาคทฤษฎี เริ่มต้นจากการพัฒนาทักษะการสืบค้นข้อมูลจากฐานข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ จำนวน 8 ชั่วโมง และฝึกการตั้งคำถามและเนื้อหาเรื่องการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ทางการพยาบาล ส่งเสริมการใช้คำถาม 5W 1H ในการตั้งคำถามเพื่อจัดทำโครงการเพื่อพัฒนาสังคมที่นักศึกษาสนใจ และประเมินผลจากพฤติกรรมและชิ้นงาน	วิชาเทคโนโลยีสารสนเทศในชีวิตประจำวัน วิชาการศึกษาทั่วไป เพื่อการพัฒนา มนุษย์

ชั้นปี	กระบวนการ 5A	กิจกรรมการเรียนรู้และ ประเมินผล	รายวิชาที่สอน
ชั้นปีที่ 2	เน้นการประเมินหลักฐานเชิง ประจักษ์ (Appraise the evidence) โดยใช้เกณฑ์การ ประเมินความน่าเชื่อถือของ หลักฐานเชิงประจักษ์ จาก แหล่งฐานข้อมูลที่เข้าถึง เตรียมการให้การช่วยเหลือ ผู้เรียนในการเข้าถึงฐานข้อมูล และ การนำไปใช้ (Apply: talk with the patient)	ภาคทฤษฎี ใช้สถานการณ์จำลอง กรณีศึกษา การมอบหมายงาน เพื่อพัฒนาทักษะการตั้งคำถาม คำค้นและทบทวนทักษะการ สืบค้นข้อมูลจากฐานข้อมูลที่มี ความน่าเชื่อถือ และฝึกประเมิน คุณภาพหลักฐานเชิงประจักษ์ ภาคปฏิบัติ ใช้กรณีศึกษา/ผู้ป่วย ในความดูแล และการมอบหมาย งาน เน้นการวิเคราะห์ปัญหาของ ผู้ป่วยเพื่อสืบค้นหลักฐานเชิง ประจักษ์ที่เหมาะสม โดยการ ประชุมกลุ่ม ประชุมระดมสมอง และประชุมปรึกษาทางการ พยาบาล ประเมินผลจาก พฤติกรรมและชิ้นงาน ตามแบบ ประเมิน	วิชาการพยาบาล บุคคลที่มีปัญหา สุขภาพ 1 วิชาปฏิบัติการ พยาบาลบุคคลที่มี ปัญหาสุขภาพ 1 วิชา ภูมิปัญญาไทยฯ วิชา ปฏิบัติการ พยาบาลผู้ใหญ่และ ผู้สูงอายุ 1 วิชา ปฏิบัติการ พยาบาลผู้ใหญ่และ ผู้สูงอายุ 2 วิชา การพยาบาล ผู้ใหญ่ 1 วิชา การพยาบาล ผู้สูงอายุวิชา ปฏิบัติการสร้าง เสริมสุขภาพและ การป้องกัน เจ็บป่วย วิชาปฏิบัติการ พยาบาลเด็ก 1
ชั้นปีที่ 3	เน้นการใช้กระบวนการปฏิบัติ ตามหลักฐานเชิงประจักษ์ ครบทั้ง 5A	ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ดำเนินการเหมือนในชั้นปีที่ 2 แต่ เพิ่มการมอบหมายงานให้ผู้เรียน ดำเนินการเรียนรู้ตามขั้นตอนครบ 5 A และผู้เรียนต้องวิเคราะห์ ประเมินความน่าเชื่อถือของ	วิชาการพยาบาล ผู้ใหญ่ 2 วิชาปฏิบัติการ พยาบาลผู้ใหญ่และ ผู้สูงอายุ 2

ชั้นปี	กระบวนการ 5A	กิจกรรมการเรียนรู้และ ประเมินผล	รายวิชาที่สอน
		<p>หลักฐานเชิงประจักษ์ (Appraise the evidence) ตามเกณฑ์ สถาบัน The Joanna Briggs Institute ได้ทั้ง 5 ระดับ (JBI, 2014) ให้การช่วยเหลือผู้เรียนในการเข้าถึงฐานข้อมูล และการนำไปใช้ (Apply: talk with the patient) คือ สามารถประยุกต์ในกิจกรรมการพยาบาลได้ และส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับพยาบาลวิชาชีพในขณะฝึกปฏิบัติงาน นอกจากนี้ได้ส่งเสริมกระบวนการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการจัดทำวิจัยขั้นพื้นฐาน ประเมินผู้เรียนเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม จากชิ้นงาน การทดสอบ และการทวนสอบ เน้นการประเมินคุณภาพงานวิจัย ระบุในเนื้อหา การสอน การทบทวนวรรณกรรม วิจัยทางการพยาบาลเพื่อตรวจสอบคุณภาพงานวิจัยอย่างมีระบบเพื่อพิจารณาว่างานวิจัยที่เลือกใช้มีความน่าเชื่อถือ (Critical Appraisal) ประเมินผลจากพฤติกรรมและผลงาน ตามแบบประเมิน</p>	<p>วิชา ปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ 3 วิชาปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช วิชาการพยาบาลมารดาทารกและผดุงครรภ์ 1 วิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดาทารกและผดุงครรภ์ 1 วิชาการพยาบาล</p>
ชั้นปีที่ 4	เน้นเรื่อง การใช้กระบวนการปฏิบัติตามหลักฐานเชิงประจักษ์ ครบทั้ง 5A	ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ดำเนินการเหมือนในชั้นปีที่ 3 แต่เน้นให้ผู้เรียนต้องวิเคราะห์	วิชาการพยาบาลมารดาทารกและผดุงครรภ์ 2

ชั้นปี	กระบวนการ 5A	กิจกรรมการเรียนรู้และ ประเมินผล	รายวิชาที่สอน
	วิเคราะห์ประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐานเชิงประจักษ์ (Appraise the evidence) ตามเกณฑ์ สถาบัน The Joanna Briggs Institute ได้ทั้ง 5 ระดับ เน้น 1-3 (JBI, 2014) และสามารถวิเคราะห์ผลลัพธ์และการปรับประยุกต์ใช้ในกิจกรรมการพยาบาลได้ (Analyse, Adjust)	ประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐานเชิงประจักษ์ (Appraise the evidence) ตามเกณฑ์ สถาบัน The Joanna Briggs Institute ได้ทั้ง 5 ระดับ โดยเฉพาะระดับที่ 1-3 (JBI, 2014) เน้นการนำหลักฐานเชิงประจักษ์ไปใช้ในการปฏิบัติในคลินิกหรือชุมชนเพิ่มขึ้น และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทีมสุขภาพในการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ โดยการเสนอแนวทางการปฏิบัติการพยาบาลที่สอดคล้องกับปัญหาของผู้ป่วยหรือชุมชน ประเมินผู้เรียนเป็นรายบุคคลและรายกลุ่มจากชิ้นงาน การทดสอบ และการทวนสอบ ในรายวิชากับประธานสาขาและคณะกรรมการทวนสอบและวิพากษ์ มคอ.	วิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดาทารกและผดุงครรภ์ 2 วิชาบริหารการพยาบาล วิชาเวชบริบาล วิชาปฏิบัติเวชบริบาล

9. ผลการดำเนินการตามตัวชี้วัด/ผลสัมฤทธิ์/ประโยชน์ที่ได้รับ

“วิธีการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ที่เน้นการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์”

1. วิทยาลัยฯ มีแนวปฏิบัติ เรื่อง วิธีการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ที่เน้นการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ จากชุมชนนักปฏิบัติทั่วทั้งองค์กร

2. ค่าเฉลี่ยทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาในรายวิชาแต่ละชั้นปีที่ได้รับการสอนด้วยวิธีการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ ดังนี้

นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 ค่าเฉลี่ยทักษะการคิดวิเคราะห์ 4.20

นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 ค่าเฉลี่ยทักษะการคิดวิเคราะห์ 4.08

นักศึกษายาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 ค่าเฉลี่ยทักษะการคิดวิเคราะห์ 4.27

นักศึกษายาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 ค่าเฉลี่ยทักษะการคิดวิเคราะห์ 4.15

3. อาจารย์ผู้สอนและผู้เรียน ด้วยวิธีการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ที่เน้นการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ มีชิ้นงานที่แสดงถึงการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ และมีผลลัพธ์ที่สะท้อนด้วยข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังนี้

1) ผลที่เกิดกับผู้เรียน

- เกิดความอยากรู้อยากเห็น มีความสนใจเรียนรู้ในสิ่งที่เกิดขึ้นจากการกระตุ้นของครู จากเรื่องที่น่าสนใจ ปัญหา ความสนใจส่วนบุคคลและปัญหาของผู้ป่วย พัฒนาทักษะการมองและวิเคราะห์ปัญหา

- ได้ศึกษาค้นคว้าและเรียนรู้มากกว่าที่อาจารย์สอนซึ่งเป็นความรู้ในห้องเรียน

- สามารถใช้หลักฐานเชิงประจักษ์มาใช้ในการแก้ปัญหากับตนเอง คนใน

ครอบครัวและผู้ป่วยและชุมชน

- เกิดความภาคภูมิใจ มีความสุข ที่สามารถแก้ไขปัญหาของผู้ป่วยได้ตรงตาม

ความต้องการของผู้ป่วย

- เกิดทักษะการเรียนรู้แก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์

- เกิดทักษะการคิดวิเคราะห์เพิ่มขึ้น

- พัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษและการสืบค้นฐานข้อมูล

- อ่านและเลือกใช้งานวิจัยและประเมินระดับความน่าเชื่อถือได้

2) ผลที่เกิดกับอาจารย์

- ช่วยพัฒนาทักษะการสอนในรูปแบบการส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ โดยใช้

หลักฐานเชิงประจักษ์

- ช่วยพัฒนาการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ของตนเอง

- เกิดความภาคภูมิใจ มีความสุข ที่ทำให้ผู้เรียนสามารถ สืบค้นและใช้

หลักฐานเชิงประจักษ์ในการให้การพยาบาลและสามารถพัฒนานวัตกรรมจนได้รับรางวัล

- ทราบปัญหาและอุปสรรคของผู้เรียนในการสืบค้นหลักฐานเชิงประจักษ์

เพื่อให้การพยาบาลเนื่องจากไม่ทราบปัญหาที่แท้จริงของผู้ป่วย

- พัฒนาทักษะการฟังอย่างตั้งใจเป็นกัลยาณมิตรในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

3) ผลที่เกิดกับวิทยาลัย

- เกิดเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

- บุคลากรอาจารย์เกิดการพัฒนาองค์ความรู้ที่ทำให้องค์กรมีความเจริญก้าวหน้าและได้รับการยอมรับจากการที่ผู้เรียนพัฒนาการเรียนรู้ด้วยวิธีการส่งเสริมการคิดวิเคราะห์จากการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์จนได้รับรางวัลนวัตกรรมในรายวิชาการศึกษาทั่วไป

4) ผลที่เกิดกับผู้ป่วยและวิชาชีพ

- ได้รับการพยาบาลที่มาตรฐานจากการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์
- เกิดการพัฒนาวิชาชีพการพยาบาลให้เป็นที่ยอมรับในสาขาวิชาชีพอื่น ๆ

ด้วยการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการพยาบาล

10. ปัจจัยความสำเร็จ (สิ่งที่ช่วยให้งานประสบความสำเร็จ)

1. การกำหนดนโยบาย แผนการจัดการความรู้ การกำหนดผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน
2. การดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง 3 วงรอบการศึกษา
3. เน้นการเสริมสร้างทักษะการจัดการความรู้ (Hard Skills) และการพัฒนาอาจารย์ทั่วทั้งองค์กรด้วยวิธีสุทธริยสนทนา เปิดใจเรียนรู้และยอมรับซึ่งกันและกัน (Soft Skills)
4. การประเมินตามสภาพจริงและนำผลมาวางแผนพัฒนาปรับปรุงต่อเนื่องด้วยวงจรคุณภาพ (CQI)

11. แนวทางการพัฒนาเพิ่มเติมให้ประสบความสำเร็จมากขึ้น

วางแผนในการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาเป็นวงรอบปีการศึกษา 2564 และดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนางานจัดการความรู้ควบคู่ไปด้วย และจัดทำ Faculty Practice ร่วมกับแหล่งฝึก

12. การเผยแพร่ (ร่องรอยหลักฐานการเผยแพร่ที่มีการนำไปใช้ ผลงานที่ได้รับการยอมรับ)

1. แนวปฏิบัติการพยาบาลป้องกันการตกเลือดหลังคลอด นางบุษยรัตน์ เขียวหวาน และคณะพยาบาลห้องคลอด โรงพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี ดร. ชุติมา เทียนชัย ทัศนและคณะอาจารย์สาขาวิชาการพยาบาลมารดาทารก วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี

2. แนวปฏิบัติที่ดีเรื่องการพัฒนาการคิดวิเคราะห์โดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ ประชาสัมพันธ์ ในการสัมมนาครูพี่เลี้ยง ในปีการศึกษา 2562

การจัดการความรู้ สู่องค์กรแห่งการเรียนรู้

KM for Learning Organization

ปีการศึกษา 2563

"พันธกิจการผลิตบัณฑิต"

รูปแบบการสอนภาคปฏิบัติ
เพื่อให้ผู้เรียนเกิด Transformative Learning
เพื่อพัฒนาพฤติกรรมบริการ
ด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของผู้เรียน

ผู้นำเสนอ

1.ดร.ทัศนีย์	ทิพย์สูงเนิน	5.อ.วัชรี	แสงสาย
2.อ.ทยาวิร์	จันทร์วิวัฒน์	6.อ.ญาภัทร	นิยมลัตย์
3.อ.วิจิตรา	นวนันทวงศ์	7.อ.แสงนภา	บารมี
4.อ.ภรณ์ทิพย์	ผลกระโทก	8.ดร.พรฤดี	นิริรัตน์

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา

รูปแบบการสอนภาคปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนเกิด Transformative Learning เพื่อพัฒนาพฤติกรรมการบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของผู้เรียน

1. ความเป็นมาและความสำคัญของวิธีหรือแนวทางปฏิบัติที่ดี

การจัดการความรู้ (Knowledge Management : KM) เป็นเครื่องมือหรือวิธีการในการพัฒนา ประสิทธิภาพในการทำงาน การพัฒนาบุคลากร รวมไปถึงการพัฒนาองค์กร สืบเนื่องมาจากพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 หมวด 3 มาตรา 11 ได้กำหนดว่า ส่วนราชการมีหน้าที่พัฒนาความรู้ในส่วนราชการ เพื่อให้มีลักษณะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติราชการได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว และเหมาะสมต่อสถานการณ์ รวมทั้งต้องส่งเสริมและพัฒนาความรู้ความสามารถให้เป็นบุคลากรที่มีประสิทธิภาพและมีการเรียนรู้ร่วมกัน การจัดการความรู้จึงเป็นกระบวนการในการนำความรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในบุคคลขององค์กร รวมทั้งความรู้ที่อยู่ในรูปของเอกสารสื่อต่าง ๆ มาจัดการให้เป็นระบบ เพื่อให้สามารถนำความรู้ดังกล่าวที่มีไปใช้เพื่อการบรรลุเป้าหมายอย่างน้อย 4 ประการไปพร้อม ๆ กัน ได้แก่ 1) บรรลุเป้าหมายของงาน 2) บรรลุเป้าหมายการพัฒนาคน 3) บรรลุเป้าหมายการพัฒนาองค์กรไปเป็นองค์กรเรียนรู้ และ 4) บรรลุความเป็นชุมชน เป็นหมู่คณะ ความเอื้ออาทรระหว่างกันในที่ทำงาน (วิจารณ์ พานิช, 2558)

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา เป็นองค์กรภาครัฐที่จัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาเฉพาะทางด้านสุขภาพ สังกัดคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก ต้องมีการจัดการเรียนการสอนเพื่อ พัฒนาบัณฑิตที่มีคุณลักษณะบัณฑิตตามอัตลักษณ์ตามสถาบันพระบรมราชชนก คือ “บริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์” (กองกิจการนักศึกษา และกิจการพิเศษ สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข, ม.ป.ป.) ดังนั้นกลุ่มงานวิชาการได้ระบุดูประเด็นความรู้ที่จำเป็นของการจัดการความรู้เรื่อง การจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนเกิด Transformative Learning เพื่อพัฒนาพฤติกรรมการบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของผู้เรียน ตามอัตลักษณ์บัณฑิตที่ต้องการ

2. วัตถุประสงค์

1. พัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบการสอนภาคปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนเกิด Transformative Learning เพื่อพัฒนาพฤติกรรมบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของผู้เรียน

2. เพื่อประเมินผลวิธีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนภาคปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนเกิด Transformative Learning เพื่อพัฒนาพฤติกรรมบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของผู้เรียน

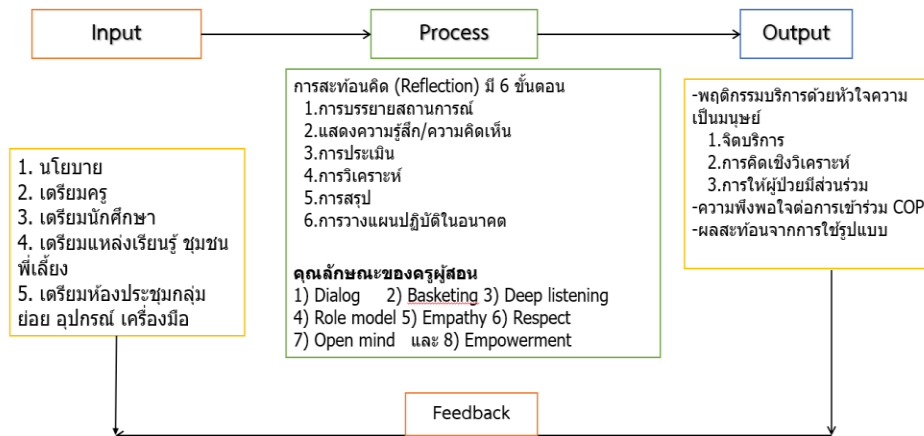
3. เป้าหมาย (ตัวชี้วัดเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ)

1. วิทยาลัยฯ มีการพัฒนาองค์ความรู้ รูปแบบการสอนภาคปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนเกิด Transformative Learning เพื่อพัฒนาพฤติกรรมบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของผู้เรียน จำนวน 1 เรื่อง

2. ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของผู้เรียนที่ได้รับการสอนจากผู้สอนที่ประยุกต์ใช้รูปแบบการสอนภาคปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนเกิด Transformative Learning เพื่อพัฒนาพฤติกรรมบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยหลังการสอนสูงกว่าก่อนสอน

4. แนวคิด/โมเดลที่นำมาใช้ในการพัฒนาวิธี/แนวปฏิบัติที่ดีที่สุดที่เป็นเลิศ

กรอบแนวคิดการศึกษารูปแบบการสอนภาคปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนเกิด Transformative Learning เพื่อพัฒนาพฤติกรรมบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของผู้เรียนเชื่อว่าปัจจัยการสอนที่มีประสิทธิภาพนั้นมีปัจจัยตามแนวคิดทฤษฎีระบบ ประกอบด้วย 1) ปัจจัยนำเข้า (Input) 2) ปัจจัยกระบวนการ (Process) 3) ปัจจัยการประเมินผล (Output) 4) ปัจจัยการย้อนกลับ (Feedback) การประเมินย้อนกลับจากผลการประเมินระบบและย้อนกลับอย่างเป็นพลวัตร ดังภาพ

ภาพที่ 26 กรอบแนวคิดการศึกษาค

1. **ปัจจัยนำเข้า (Input)** ปัจจัยนำเข้าเป็นปัจจัยพื้นฐานที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาพฤติกรรมบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของผู้เรียน ได้แก่ 1) นโยบายเตรียมผู้สอน 2) เตรียมผู้เรียน 3) เตรียมแหล่งเรียนรู้ ชุมชน พี่เลี้ยง และ 4) เตรียมสิ่งสนับสนุนห้องประชุมกลุ่มย่อย และเครื่องมือสื่อการสอน

2. **ปัจจัยด้านกระบวนการ (Process)** ปัจจัยด้านกระบวนการเป็นขั้นที่สำคัญประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ คือ

2.1 **การสะท้อนคิดการสะท้อนคิด** การสะท้อนคิด เป็นกระบวนการคิดไตร่ตรอง ทวนสอบ (reflective thinking) เป็นการพิจารณาสิ่งต่าง ๆ อย่างรอบคอบโดยใช้สติ เป็นวิธีที่จะช่วยให้ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้ทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติ มีการตัดสินใจเชิงจริยธรรมที่เหมาะสมในการปฏิบัติงาน การสะท้อนคิดแสดงออกทางการพูดและการเขียนที่เรียนรู้จากประสบการณ์แสวงหาคำตอบ นำไปพัฒนาตนเองและงานให้มีประสิทธิภาพ (Johns, 2000) ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ได้นำการสะท้อนคิดมาเป็นเครื่องมือในการสอนภาคปฏิบัติ โดยการสะท้อนคิดตามวงจรการสะท้อน (Reflective Cycle) ของ Gibbs (1988) รูปแบบวงจรการสะท้อนคิดของกิบส์ (Gibbs, 1998 อ้างใน กัตตกมล พิศแสงาม, 2562) ประกอบไปด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การบรรยายสถานการณ์ที่เกิดขึ้น 2) การแสดงความคิดเห็นหรือรู้สึกต่อสถานการณ์ 3) การประเมินสถานการณ์ผ่านความคิด ความรู้สึกทั้งทางบวกและทางลบ 4) วิเคราะห์สถานการณ์ว่าสิ่งที่เกิดขึ้นว่ามีอะไรบ้างที่จะสามารถช่วยให้สถานการณ์ดีขึ้น 5) สรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากสถานการณ์ และ 6) สะท้อนผลเพื่อวางแผนการนำไปประยุกต์ใช้หากเกิดสถานการณ์ซ้ำกับตนเองและผู้อื่นในอนาคต

2.2 คุณลักษณะของผู้สอน การสอนโดยใช้สะท้อนคิดเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของนักศึกษาพยาบาลให้มีประสิทธิภาพนั้น สิ่งสำคัญคือสัมพันธภาพระหว่างผู้สอนและผู้เรียนที่ดีโดยผู้สอนต้องมีคุณลักษณะสำคัญ (Kleiman, 2009) ดังนี้

- 1) สุนทรียสนทนา (Dialogue)
- 2) การวางสิ่งที่ผู้สอนรู้ไว้ก่อน (Basketing)
- 3) การรับฟังอย่างตั้งใจ (Deep listening)
- 4) การเป็นแบบอย่าง (Role model)
- 5) เข้าใจความรู้สึกของผู้เรียน (Empathy) การมีการกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดขั้นสูงในสถานการณ์ ตามลำดับได้แก่ 1) รู้ 2) เข้าใจ 3) นำไปใช้เป็น 4) วิเคราะห์ได้ 5) สังเคราะห์ได้ 6) ประเมิน หรือเปรียบเทียบได้ 7) เปลี่ยนวิธีเรียนรู้ของตนเป็น และ 8) นำไปสู่การเปลี่ยนใจหรือเปลี่ยนกระบวนทัศน์ คือบรรลุ Transformative Learning นั้นเอง (วิจารณ์ พานิช, 2558)
- 6) การเคารพคุณค่า (Respect)
- 7) การเปิดใจยอมรับ (Open mind)
- 8) การเสริมพลัง (Empowerment)

3. ปัจจัยการประเมินผล (Output) เป็นผลที่เกิดจากการดำเนินการกระบวนการทั้งดำเนินการสะท้อนคิด และผู้สอนที่มีคุณลักษณะที่เอื้อให้การสะท้อนคิดมีประสิทธิภาพก็คาดหวังว่าผู้เรียนจะมีพฤติกรรมการบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของผู้เรียนในการบริการแก่ผู้รับบริการ

4. ปัจจัยข้อมูลย้อนกลับ (Feed back) ย้อนกลับจากการประเมินผลผลลัพธ์ ผลการประเมินบรรลุตัวชี้วัด แต่หากไม่บรรลุตัวชี้วัดก็นำมาพิจารณาว่าปัจจัยแต่ละชั้นเพื่อพัฒนาต่อไป

5. ขอบเขตและระยะเวลาดำเนินการ

วิทยาลัยพยาบาลขวางแผนการจัดการความรู้ระยะเวลา 3 ปี เพื่อให้มีการพัฒนารูปแบบองค์ความรู้ไปสู่แนวปฏิบัติที่ดีมีรายละเอียดดังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 แสดงแผนการดำเนินงานการจัดการความรู้พันธกิจผลิตบัณฑิต วิทยาลัย

พยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา

ลำดับ ขั้น (ชั้น)	กิจกรรม การจัดการ ความรู้	ตัวชี้วัด/ เป้าหมาย	ปีการศึกษา 2563	ปีการศึกษา 2564	ปีการศึกษา 2565
1	การบ่งชี้องค์ ความรู้ 1.1 การประชุม ปรึกษาเพื่อ วิเคราะห์รูปแบบ และองค์ความรู้ที่ หน่วยงาน จำเป็นต้องมี	-จำนวน 1 เรื่อง	28 ต.ค. 63	-	-
2	การสร้างและ แสวงหาองค์ ความรู้ 2.1 ศึกษาข้อมูล เพื่อกำหนดแหล่ง ความรู้ทั้งภายใน และภายนอก หน่วยงาน	-จำนวนแหล่ง ให้ความรู้ อย่างน้อย 2 แหล่ง	4 ม.ค. 64	-	-
3	การจัดความรู้ให้ เป็นระบบ 3.1 จัดระบบ ความรู้โดยการ วิเคราะห์ความรู้ที่ ได้มา และจัดเก็บ	-จำนวนองค์ ความรู้ที่จัด หมวดหมู่ 1 เรื่อง	11 ม.ค. 64	14-18 มิ.ย.64	13-17 มิ.ย.65
4	การประมวลและ กลั่นกรองความรู้	-จำนวนองค์ ความรู้ 1 เรื่อง	11 ม.ค. 64	14-18 มิ.ย.64	13-17 มิ.ย.65

ลำดับ (ชั้น)	กิจกรรม การจัดการ ความรู้	ตัวชี้วัด/ เป้าหมาย	ปีการศึกษา 2563	ปีการศึกษา 2564	ปีการศึกษา 2565
	4.1 สังเคราะห์และ สรุปเรียบเรียง เนื้อหา				
5	การเข้าถึงองค์ ความรู้ - เผยแพร่ผ่าน เว็บไซต์/social media/จัดพิมพ์ เอกสารเผยแพร่ - นำเสนอเพื่อให้ สมาชิก COP นำ ความรู้ไปสู่การ ประยุกต์ใช้ในการ จัดการเรียนการ สอน (รอบที่1)	-จำนวนองค์ ความรู้ 2สื่อ/ ช่องทาง	18 ม.ค .64	-เผยแพร ใน- นอก COP ไป ใช้ในรายวิชา ต่างๆ -ประเมินผล 360องศา (ก่อนขึ้น ฝึกงาน) 4-10 ต.ค.64	-นำแนว ปฏิบัติที่ดี สู่การวิจัยเพื่อ พัฒนาการ สอนเพิ่ม จำนวน รายวิชา 4-10 ต.ค.65
6	การแบ่งปัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ 6.1 สมาชิก COP นำความรู้ที่ได้จาก การปฏิบัติงานมา แลกเปลี่ยน ปรับปรุงคู่มือการ ปฏิบัติงาน	-จำนวนผู้เข้า ประชุม มากกว่าร้อยละ 80	22 มี.ค. 64	- ผลประเมิน ทั้งปริมาณ และคุณภาพ 6-12 ธ.ค.64	- ผลประเมิน ทั้งปริมาณ และคุณภาพ 6-12 ธ.ค.65
	6.2 ประชุมเชิง ปฏิบัติการ KM Day เพื่อนำเสนอ องค์ความรู้ที่ได้	-ชุดองค์ ความรู้ที่เสนอ 1 เรื่อง	16-17 พ.ค. 64	7-13 ก.พ.65 -แลกเปลี่ยน นอกวิทยาลัยฯ 13 ก.พ.65	7-13 ก.พ.66 -ไป แลกเปลี่ยน นอกวิทยาลัย 13 ก.พ.66

ลำดับ (ชั้น)	กิจกรรม การจัดการ ความรู้	ตัวชี้วัด/ เป้าหมาย	ปีการศึกษา 2563	ปีการศึกษา 2564	ปีการศึกษา 2565
7	การเรียนรู้การ ดำเนินการใน ขั้นตอนนี้เป็นการ นำความรู้ที่ได้ไป ทดลองใช้ในการ ดำเนินการ โครงการต่าง ๆ	จำนวนสมาชิก COP ที่นำความรู้ ไปใช้ ร้อยละ 80 และสรุปผลการใช้	5 เม.ย. 64	4-10 ต.ค.64 (ก่อนขึ้นฝึก ปฏิบัติ)	4-10 ต.ค.65 (ก่อนขึ้นฝึก ปฏิบัติ)
8	การติดตามการนำ ความรู้ไปใช้พร้อม นำเสนอผลงานใน เวทีต่าง ๆ/ตีพิมพ์ ผลงานทางวิชาการ	- จำนวนเวทีที่ ไปเสนอ อย่าง น้อย 1 เวที -ผลงาน วิชาการที่นำไป เผยแพร่ อย่าง น้อย 1 ชิ้นงาน	-ผลงาน วิชาการที่ นำไปเผยแพร่ อย่างน้อย 1 ชิ้นงาน 31 พ.ค.64	-เสนอผลงาน KM ใน-นอก องค์กร -ผลงาน วิชาการที่ นำไปเผยแพร่ อย่างน้อย 2 ชิ้นงาน 13 ก.พ.65	-เสนอผลงาน KM ใน-นอก องค์กร -ผลงาน วิชาการที่ นำไปเผยแพร่ อย่างน้อย 3 ชิ้น 13 ก.พ.66
9	สรุปผลการ ดำเนินงานการ จัดการความรู้ ประจำปีการศึกษา 2563 (พ.ศ.63-66)	-รายงาน สรุปผลการ ดำเนินงานการ จัดความรู้ปีละ 1 ฉบับ	1-2 มิ.ย.64	9-14 พ.ค.65	1-15 พ.ค.66

6. กระบวนการที่ทำให้เกิดวิธี/แนวปฏิบัติที่ดีที่เป็นเลิศ

กระบวนการดำเนินการจัดการความรู้ในครั้งนี้ มี 7 ขั้นตอน มีรายละเอียด ดังนี้

1. การบ่งชี้องค์ความรู้

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา ระบุประเด็นองค์ความรู้ที่จำเป็นสำหรับพันธกิจผลิตบัณฑิต เรื่อง รูปแบบการสอนภาคปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนเกิด Transformative Learning เพื่อพัฒนาพฤติกรรมบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของผู้เรียน

2. การสร้างและแสวงหาความรู้

คณะกรรมการจัดการความรู้ (KM Team) คีถษารวบรวบเอกสารถึ่เกี่ยวข้องกับ 1) จัดกิจกรรม KM 2) ความรู้เกี่ยวกับการจัดการจัดการเรียนรูสู่การเปลี่ยนแปลง (Transformative Learning) 3) การจัดการเรียนการสอนแบบการสะท้อนคิด (Reflection) การแสวงหาความรู้ออกเป็น 2 แหล่ง คือ จากแหล่งความรู้ภายในองค์กร และจากแหล่งความรู้ภายนอกองค์กร รายละเอียดแต่ละแหล่ง ดังนี้

จากแหล่งความรู้ภายในองค์กร เป็นแหล่งความรู้ในองค์กร ได้แก่

1) เอกสารถึ่ / ตำราเกี่ยวกับ การจัดการเรียนรูสู่การเปลี่ยนแปลง (Transformative Learning) และการเรียนการสอนแบบการสะท้อนคิด (Reflection) ที่สมาชิกศึกษา และนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรูกันภายในกลุ่ม

2) อาจารย์ผู้สอนที่มีความเชี่ยวชาญที่เคยได้รับการอบรมระยะสั้นและเคยมีประสบการณ์เป็นผู้ที่ถ่ายทอด เรื่อง 1) การจัดการเรียนรูสู่การเปลี่ยนแปลง 2) การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาพฤติกรรมบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ 3) การสอนแบบการสะท้อนคิด

3) จัดประชุมให้สมาชิก COP มาแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากผลการนำรูปแบบการสอนภาคปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนเกิด Transformative Learning และพัฒนาพฤติกรรมบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของผู้เรียน โดยการใช้การจัดการเรียนการสอนแบบการสะท้อนคิด (Reflection) ไปใช้ และพัฒนาให้เป็นแนวปฏิบัติที่ดี

จากแหล่งความรู้ภายนอกองค์กร เป็นแหล่งเรียนรู้นอกองค์กร ได้แก่

1) ผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบการสะท้อนคิดในภาคปฏิบัติจากการจัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู วิทยาลัยสนับสนุนให้สมาชิก COP ได้มีส่วนร่วมเข้าประชุมการจัดการความรู้ระดับคณะพยาบาลศาสตร์

สถาบันพระบรมราชชนก แบบ online ที่ วพบ.เชียงใหม่ เป็นผู้จัดเพื่อให้สมาชิกได้เข้ารับฟังและมีการสรุปความรู้มาใช้ใน COP

2) วิทยาลัยฯ ส่งเสริมให้สมาชิก COP เข้าร่วมประชุมที่ผู้เชี่ยวชาญ ที่มาบรรยายเรื่องการจัดการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง ที่คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนกเป็นผู้จัด และให้สมาชิก สรุปความรู้ที่ได้มาแลกเปลี่ยนใน COP

3) วิทยาลัยฯ จัดการประชุมเพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิมาแลกเปลี่ยนมุมมองแนวคิด และเสนอแนะการจัดการความรู้ และการเขียนสรุปผลงาน ในวันจันทร์ที่ 5 เมษายน พ.ศ. 2564

3. การจัดระบบขององค์ความรู้

รวบรวมความรู้ที่ได้รับจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้/กิจกรรมการถอดองค์ความรู้ / การรับฟังความรู้จากผู้เชี่ยวชาญทั้งภายใน และภายนอกองค์กร เอกสารวิชาการ ตำรา นำมาบันทึกโดยใช้วิธีการจดบันทึก บันทึกเสียงและนำมาสกัดเป็นองค์ความรู้ สรุปบันทึกและนำมาจัดหมวดหมู่ให้ชัดเจน และจัดเก็บไว้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น รูปแบบของไฟล์ข้อมูลใน website ของวิทยาลัยฯ เอกสารรายงานจัดเก็บความรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อการเรียกใช้งานอย่างรวดเร็ว และถูกต้อง

4. การประมวลผลก่อนตรวจสอบองค์ความรู้

การประมวลผลและกลั่นกรองความรู้ มีขั้นตอนการกลั่นกรอง ดังนี้

1. คณะกรรมการจัดการความรู้ นำองค์ความรู้ที่ได้จากขั้นตอนการจัดระบบขององค์ความรู้ มาปรับปรุงรูปแบบเอกสารให้เป็นมาตรฐาน ทบทวน กลั่นกรอง ให้มีความทันสมัย ปรับปรุงเนื้อหาให้สมบูรณ์ตามขั้นตอน ดังนี้

1) นำความรู้ที่ได้จากกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของสมาชิก COP ในการประชุมวันที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2564 ถอดองค์ความรู้ นำมาปรับปรุงรูปแบบเอกสารให้เป็นมาตรฐาน ในวันจันทร์ที่ 11 มกราคม พ.ศ. 2564 เป็นการปรับแก้ไขภาษาและปรับปรุงเนื้อหา รอบที่ 1

2) นำความรู้ที่ได้จากการตรวจสอบ รอบที่ 1 มาให้สมาชิก COP-KM มาตรวจสอบว่าผลการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ครบถ้วนหรือไม่เพียงใดและสมาชิกมีการเพิ่มเติม ถือเป็น การตรวจสอบองค์ความรู้ รอบที่ 1 สมบูรณ์ โดยสมาชิก COP และให้สมาชิก นำองค์ความรู้ที่ได้ ไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ อย่างน้อยคนละ 1-2 Rotation 18 มกราคม พ.ศ. 2564

2. คณะกรรมการจัดการความรู้นำองค์ความรู้ที่ได้จากขั้นการจัดระบบขององค์ความรู้ มาปรับปรุงรูปแบบเอกสารให้เป็นมาตรฐาน ทบทวน กลั่นกรอง ให้มีความทันสมัย ใช้ภาษาเดียวกัน ปรับปรุงเนื้อหาให้สมบูรณ์ตามขั้นตอน ดังนี้

1) ความรู้ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของสมาชิก COP ถึงผลการนำรูปแบบการสอนไปประยุกต์ใช้ และความรู้ที่ได้จากขั้นการจัดระบบขององค์ความรู้ ทบทวน กลั่นกรอง ให้มีความทันสมัย ใช้ภาษาเดียวกัน ปรับปรุงเนื้อหาให้สมบูรณ์

2) นำความรู้ที่ได้จากการตรวจสอบ รอบที่ 2 มาให้สมาชิก COP-KM มาตรวจสอบว่าผลการแลกเปลี่ยนได้องค์ความรู้ครบถ้วนหรือไม่เพียงใดและสมาชิกมีการเพิ่มเติมความรู้ ถือเป็น การตรวจสอบองค์ความรู้ รอบที่ 2 สมบูรณ์ ในวันที่ 5 เมษายน พ.ศ. 2564 เนื้อหาถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์

5. การดำเนินการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเผยแพร่

การดำเนินการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเผยแพร่โดยคณะกรรมการจัดการความรู้ของวิทยาลัยฯ นำองค์ความรู้ไปเผยแพร่ทั้งในและนอกองค์กร ได้แก่ 1) ในองค์กร เผยแพร่องค์ความรู้โดยการนำเสนอในเวที KM Day ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา (มีกำหนดแผนของวิทยาลัยฯ) และ 2) นอกองค์กร โดยเสนอในการประชุมของคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก และนำเสนอในการประชุมร่วมกับสถาบันอุดมศึกษา จ.นครราชสีมา

6. การเรียนรู้และการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ภายในหน่วยงาน

คณะกรรมการจัดการความรู้ของวิทยาลัยฯ นำเสนอองค์ความรู้ที่ได้เผยแพร่ให้อาจารย์ทั้งในและนอก COP-KM ได้นำรูปแบบการสอนภาคปฏิบัติให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาพฤติกรรมบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของผู้เรียนไปใช้

7. การเรียนรู้และการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ภายนอกหน่วยงาน

คณะกรรมการจัดการความรู้นำองค์ความรู้ที่ได้ไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเวทีนำเสนอการจัดการความรู้ในระดับคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก และนำไปแลกเปลี่ยนกับคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันอุดมศึกษา ในจังหวัดนครราชสีมา

8. สรุป

วิทยาลัยฯ กระบวนการจัดการความรู้ เป็นเครื่องมือในการพัฒนางาน และคน โดยวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมานำมาพัฒนา ประเด็น พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้สู่ การเปลี่ยนแปลงในการสอนภาคปฏิบัติโดยใช้การสอนแบบสะท้อนคิด

(Reflection) เพื่อพัฒนาพฤติกรรมบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของผู้เรียนต่อไปจนได้แนวปฏิบัติที่ดีขององค์กร

7. อธิบายกระบวนการ/ขั้นตอนการดำเนินการวิธีการ/นวัตกรรมที่เป็นแนวปฏิบัติที่ดีที่เป็นเลิศ

ผลการจัดระบบความรู้ สื่อนอตามกรอบการจัดการศึกษิตตามแนวคิตทฤษฎีระบบ เรื่องรูปแบบการสอนภาคปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนเกิดTransformative Learning เพื่อพัฒนาพฤติกรรมบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของผู้เรียน โดยเสนอผลลัพธ์ตามกรอบทฤษฎีระบบ ปัจจัยดังนี้

1. ปัจจัยนำเข้า (Input) เป็นปัจจัยที่ต้องเตรียมก่อนการจัดการเรียนการสอน ได้แก่

1) **นโยบายของวิทยาลัยฯ** วิทยาลัยฯ ต้องมีนโยบายให้มีการจัดการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง (Transformation Learning) เพื่อการพัฒนาพฤติกรรมบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของผู้เรียน โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานการจัดการความรู้ของวิทยาลัยฯ

2) **วิทยาลัยฯ** ต้องมีการเตรียมผู้สอน และครูพี่เลี้ยงในแหล่งฝึก และในชุมชน เพื่อให้มีการนำแนวคิดรูปแบบการสอนไปสู่การประยุกต์ใช้ในการสอนภาคปฏิบัติเพื่อการพัฒนาพฤติกรรมบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของผู้เรียนร่วมกัน

3) **เตรียมนักศึกษา** ผู้สอนมีการเตรียมนักศึกษาตามแนวทางการสอนที่มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง (Transformation Learning) โดยใช้วิธีการสอนแบบสะท้อนคิด (Reflection) เพื่อการพัฒนาพฤติกรรมบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของผู้เรียน

2. **กระบวนการ (Process)** เป็นขั้นการสอนภาคปฏิบัติ มีการจัดการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง (Transformation Learning) โดยใช้วิธีการสอนแบบสะท้อนคิด (Reflection) เพื่อการพัฒนาพฤติกรรมบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของผู้เรียนนั้นมีการสอดแทรก ตามขั้นตอนการสอน 4 ขั้น คือ

1) **การปฐมนิเทศการฝึกภาคปฏิบัติ** ผู้สอนต้องมีการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียนเพื่อให้เกิดความอบอุ่นและไว้วางใจในการเรียนการสอน และผู้เรียนได้บอกความคาดหวังต่อบทบาทของกันและกันเพื่อเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน

2) **ประชุมก่อนลงมือฝึกปฏิบัติ (pre-conference)** โดยผู้สอนต้องสร้างบรรยากาศการเสนอแผนการพยาบาลในบรรยากาศที่ผ่อนคลาย และให้ผู้เรียนได้บอกความรู้สึกต่อการฝึกเพื่อผู้สอนจะได้ให้การช่วยเหลือที่เหมาะสม

3) **ขั้นตอนการให้การพยาบาล** ผู้สอนต้องเป็นแบบอย่างในในการแสดงออกพฤติกรรมบริการ ด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ต่อผู้ป่วยและครอบครัว ผู้สอนต้องมีสัมพันธภาพที่ดีต่อผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนกล้าบอกปัญหา และความต้องการในปัญหาที่จะให้การดูแลผู้ป่วย

4) **ประชุมหลังการฝึกปฏิบัติ (post-conference)** และการประเมินผล ผู้สอนให้ผู้เรียนได้สรุป และประเมินสะท้อนการเรียนรู้โดยผู้สอนเป็นผู้ตั้งคำถามที่มีระดับตามขั้นของการสะท้อนคิด เพื่อให้ผู้เรียนได้ได้สะท้อนคิด และชัดเจน เปลี่ยนมุมมองที่ถูกต้องเหมาะสมต่อการดูแลผู้ป่วยเฉพาะรายกรณี

3. **ผลงาน (out put)** ผลการประเมินตามกรอบแนวคิดการจัดการความรู้มี 2 ระดับ คือ

1) **ประเมินผลลัพธ์ระดับชุมชนนักปฏิบัติ** การประเมินผลลัพธ์ระดับชุมชนนักปฏิบัติ ได้แก่ 1) แบบประเมินพฤติกรรมบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของผู้เรียน (ประเมินก่อน-หลังการฝึกภาคปฏิบัติของผู้เรียนแต่ละกลุ่ม) 2) แบบประเมินความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมชุมชนนักปฏิบัติ

2) **ประเมินผลลัพธ์ระดับองค์กร** การประเมินโดยคณะกรรมการจัดการความรู้เสนอผลการประเมินจากการดำเนินงานการจัดการความรู้ทั้ง ผลลัพธ์ของชุมชนนักปฏิบัติ และประเมินผลการใช้ระบบกลไกการจัดการความรู้ของวิทยาลัยเสนอ

4. **การย้อนกลับ (Feedback)** นำผลการประเมินย้อนกลับไปสะท้อนการพัฒนากระบวนการดำเนินงานต่อไป

8. อธิบายคลังความรู้ที่ได้ดำเนินการ

รายละเอียดตั้งองค์ความรู้ที่ได้ตั้งแนวทางการจัดการสอนตามรายละเอียดใน หัวข้อที่ 7 อธิบายกระบวนการ/ขั้นตอนการดำเนินการวิธีการ

9. ผลการดำเนินการตามตัวชี้วัด/ผลสัมฤทธิ์/ประโยชน์ที่ได้รับ

ผลการบรรลุตัวชี้วัดของการดำเนินงานของชุมชนนักปฏิบัติ มีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 16 สรุปผลการบรรลุตัวชี้วัดของการดำเนินงานของชุมชนนักปฏิบัติ

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	การบรรลุผลตัวชี้วัด	
			บรรลุ	ไม่บรรลุ
1.วิทยาลัยฯ มีการพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบการสอนภาคปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนเกิด Transformative Learning และพัฒนาพฤติกรรมบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของผู้เรียน	จำนวน 1 เรื่อง	ได้รูปแบบการสอนภาคปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนเกิด Transformative Learning และพัฒนาพฤติกรรมบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของผู้เรียน 1 เรื่อง	√	
2. ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมด้วยการบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของผู้เรียนที่ได้รับการสอนจากอาจารย์ผู้ที่ประยุกต์ใช้รูปแบบการสอนภาคปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนเกิด Transformative Learning	มีค่าเฉลี่ยหลังการสอนสูงกว่าก่อนสอน	-หลังสูงกว่า-ก่อน (Meanหลัง = 60.47 และ, Meanก่อน= 51.16) เมื่อเปรียบเทียบผลพบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	√	
3. อาจารย์ผู้ใช้รูปแบบการสอนภาคปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนเกิด Transformative Learning เพื่อพัฒนาพฤติกรรมบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการสอน	ไม่น้อยกว่า 3.51	ผลค่าเฉลี่ยความพึงพอใจโดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด (Mean = 4.74, S.D.= 0.42)	√	

10. ปัจจัยความสำเร็จ

1. คณะกรรมการจัดการความรู้ของวิทยาลัยฯ แสวงหาแหล่งเรียนรู้ โดยมีการเปิดรับประสบการณ์ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชนนักปฏิบัติต่าง ๆ ทั้งในและนอกองค์กร เพื่อพัฒนากระบวนการดำเนินงานการจัดการความรู้อย่างต่อเนื่อง

2. บรรยากาศในการเรียนรู้และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สมาชิกมีการแลกเปลี่ยนกันอย่างกัลยาณมิตร รั้งฟังซึ่งกันและกัน มีความเป็นอิสระในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

11. บทเรียนที่ได้รับ

สถาบันที่จะนำรูปแบบการสอนไปใช้ควรมีข้อตระหนัก ดังนี้

1. ผู้สอนเห็นความสำคัญการสอนโดยการสะท้อนคิด ผู้สอนต้องใช้เวลาอย่างมากกว่าการสอนที่เน้นการสื่อสารทางเดียวเพื่อให้ผู้เรียนได้รับฟัง และต่อยอดความรู้จากเพื่อนในกลุ่มทำให้เกิดมุมมองใหม่ในการประยุกต์ใช้ความรู้

2. พัฒนาแบบประเมินผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม ต้องมีการพัฒนาเครื่องมือ/แบบประเมินเพื่อประเมินเชิงผลลัพธ์ต่อรูปแบบการสอนที่เป็นที่ยอมรับ

12. การเผยแพร่

วิทยาลัยฯ มีการเผยแพร่ผลงานการจัดการความรู้ใน Website วิทยาลัยฯ และเสนอผลงานในการประชุมของคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก ได้รับรางวัลชมเชย

ภาพที่ 27 การเผยแพร่ผลงานการจัดการความรู้ใน Website วิทยาลัยฯ

ภาพที่ 28 การเผยแพร่ผลงานการจัดการความรู้ ในการประชุมของคณะพยาบาลศาสตร์

บรรณานุกรม

- กองกิจการนักศึกษาและกิจการพิเศษ สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข, (ม.ป.ป.).
 แผนพัฒนานักศึกษา สถาบันพระบรมราชชนก ปีงบประมาณ 2563-2565, (ม.ป.ท.).
 วิจารณ์ พาณิช. (2558). *การเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง Transformative Learning*. กรุงเทพฯ: บริษัท
 เอส. อาร์.พรินติ้ง.
 หมอดวิชาศึกษาทั่วไป. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรม
 ราชนูปถัมภ์. 13(2): 1-13.
 Gibbs, G. (1998). *Learning by Doing: A Guide to Teaching and Learning Methods*. Oxford: Oxford
 Further Education Unit.
 Kleiman, S. (2009). *Human centered nursing: The foundation of quality care*. Philadelphia, PA:
 F.A. Davis.

การจัดการความรู้ สู่องค์กรแห่งการเรียนรู้
KM for Learning Organization

ปีการศึกษา 2563

"พันธกิจการผลิตบัณฑิต"

การพัฒนากิจการจัดการเรียนการสอนนวัตกรรม
ทางการพยาบาล ด้วย Design Thinking และ
Transprofessional Education Approach

ผู้นำเสนอ

1.ดร.กมลทิพย์ ตั้งหลักมั่นคง	4.ดร.ยุพาภรณ์ ตรีไพรวงศ์
2.ดร.อัจฉรา คำมะทิติย์	5.อ.มัทนา พรหมรักษา
3.ผศ.ดร.นพรัตน์ ธรรมวงษา	6.อ.เกศกัญญา ไชยวงศา

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุดรธานี

การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนนวัตกรรมทางการพยาบาล ด้วย Design Thinking และ Transprofessional Education Approach

1. ความเป็นมาและความสำคัญของวิธีหรือแนวทางปฏิบัติที่ดี / ที่เป็นเลิศ

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรดิตถ์ ได้จัดการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติและเกณฑ์มาตรฐานของสภาวิชาชีพ โดยมีเป้าหมายคือผลิตบัณฑิตที่มีเอกลักษณ์ มีสมรรถนะทางด้านวิชาชีพและมีทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 และด้วยความซับซ้อนของปัญหาทางสุขภาพ การทำงานในปัจจุบันจำเป็นต้องใช้ทีมสหอาชีพในการช่วยกันแก้ปัญหา แต่เนื่องจากวิทยาลัยเป็นสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนพยาบาลศาสตร์ เพียงหลักสูตรเดียว ทำให้อาจารย์และนักศึกษาพบข้อจำกัดในการทำงาน และขาดทักษะการเรียนรู้กับวิชาชีพอื่น ดังนั้นวิทยาลัยจึงจัดการเรียนการสอนโดยใช้กลุ่มวิชาเลือกคือนวัตกรรมทางการพยาบาล โดยให้นักศึกษาได้เรียนทุกคน ซึ่งรูปแบบการสอนแบบเดิมเน้นการบรรยาย 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และให้พัฒนาชิ้นงานนวัตกรรมในชั่วโมงทดลอง ทำให้การเรียนการสอนไม่น่าสนใจ มีผลให้ผู้เรียนขาดการคิดวิเคราะห์เพื่อแก้ปัญหาและขาดความคิดสร้างสรรค์ ผลงานส่วนใหญ่เป็นสิ่งประดิษฐ์ที่ไม่ทำให้เกิดสิ่งใหม่ที่น่าไปใช้ประโยชน์ได้จริง

ดังนั้นเพื่อเป็นการเตรียมนักศึกษาพยาบาลให้สามารถปฏิบัติงานรองรับการเปลี่ยนแปลงของแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปียุคThailand 4.0 ทีมผู้สอน จึงได้นำเทคนิคการสอนแบบใหม่มาใช้ ภายใต้กรอบแนวคิดของการปรับวิธีเรียน เปลี่ยนวิธีสอน Transform วิธีคิด ซึ่งเริ่มพัฒนาการเรียนการสอนมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2560 และมีการทำวิจัยและพัฒนาเรื่อยมาโดยนำแนวคิดการจัดการศึกษาแบบ STEM และ Transprofessional Education Approach มาประยุกต์ใช้¹ เนื่องจากทีมผู้สอนพบว่า แม้ว่าการจัดการศึกษาแบบ Inter Professional Education: IPE จะเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญในการขับเคลื่อนการปฏิรูประบบการศึกษาของบุคลากรด้านสุขภาพ ที่จะช่วยให้นักศึกษาเข้าใจในระบบสุขภาพและสังคมผ่านการเรียนรู้จากสถานการณ์การทำงานจริง แต่การเรียนร่วมกับวิชาชีพอื่นทางสุขภาพยังมีข้อจำกัดเรื่องความสามารถและมุมมองที่หลากหลาย โดยเฉพาะเรื่องของการพัฒนาเครื่องมือ เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมต่าง ในเชิงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์และการคำนวณ (Science, Technology, Engineer, Mathematic : STEM) ดังนั้น ทีมผู้สอนจึงเลือกใช้การจัดการศึกษาแบบ STEM และ Transprofessional Education Approach ซึ่งเป็นการเรียนรู้ร่วมกัน

ระหว่างวิชาชีพทางสุขภาพ และอาชีพอื่นที่แตกต่างกัน ทั้งนี้การเรียนรู้รวมแบบสหสาขาอาชีพนี้จะทำลายกำแพงของ professionalism และทำให้เกิดการเอื้อประโยชน์ในการทำงานที่ครอบคลุมหลายมิติ และสามารถใช้องค์ความรู้ของแต่ละศาสตร์มาทำงานอย่างบูรณาการและเป็นองค์รวมมากยิ่งขึ้น^{2,3}

สำหรับปีการศึกษา 2563 นี้ ทีมผู้สอนมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาใน 4 ด้าน (4Cs) ได้แก่ การคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) การคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาได้ (Critical Thinking and Problem Solving) การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (Communication) และการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ (Collaboration) โดยเปลี่ยนจุดเน้นจากอาจารย์เป็นผู้ให้ข้อมูลความรู้ มาเป็นนักศึกษาเป็นผู้ค้นหาข้อมูล คิดและเรียนรู้เอง (Self-Learning) จากประสบการณ์ลงมือปฏิบัติจริง ทำให้มีการพัฒนาการเรียนการสอนที่ไม่มุ่งเน้นความรู้ทางวิชาการอย่างเดียว แต่เน้นการพัฒนาทักษะด้านอื่นควบคู่ไปด้วย โดยทีมผู้สอนเลือกใช้ Transprofessional Education Approach และ Design Thinking มาใช้ในพัฒนาการเรียนการสอน ซึ่ง Design Thinking เป็นกระบวนการคิดเชิงออกแบบเพื่อแก้ไขปัญหาให้ถูกจุดตามความต้องการของผู้ใช้นวัตกรรม ร่วมกับการสร้างมูลค่านวัตกรรม และ การเรียนรู้แบบสหสาขาอาชีพ กับ สถาบันการศึกษาอื่น ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกอุดรธานี และสภาอุตสาหกรรมจังหวัดอุดรธานี โดยการพัฒนาแนวคิดใหม่นี้ เพื่อให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงตนเอง เกิดทักษะการคิดสร้างสรรค์ในการทำให้เกิดสิ่งใหม่ เพื่อแก้ไขปัญหาที่ตั้งไว้ รวมทั้งสามารถสื่อสารและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ เพื่อที่จะหาวิถีทางที่ดีที่สุดและเหมาะสมที่สุดที่นำไปใช้ประโยชน์ในโลกความเป็นจริง

2. วัตถุประสงค์

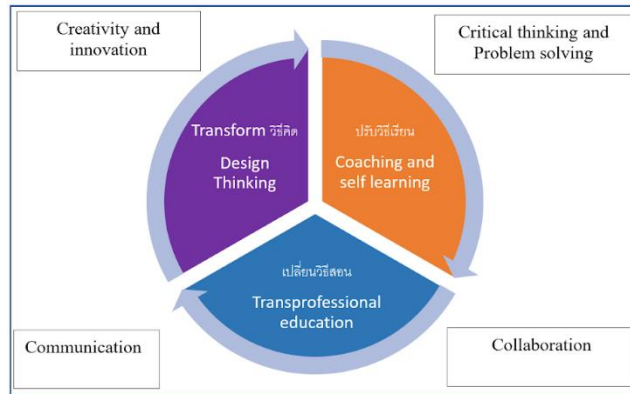
เพื่อพัฒนาและศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนวิชานวัตกรรมทางการพยาบาล ด้วย Design Thinking และ Transprofessional Education Approach

3. เป้าหมาย

1. หลังใช้รูปแบบการเรียนการสอนด้วย Design Thinking และ Transprofessional Education Approach และทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาพยาบาล สูงขึ้นกว่าก่อนใช้รูปแบบ

2. นักศึกษาได้รับรางวัลจากการเผยแพร่และนำเสนอผลงานในเวทีระดับชาติและนานาชาติ

4. แนวคิด/โมเดลที่นำมาใช้ในการพัฒนาวิธี/แนวปฏิบัติที่ดี/ที่เป็นเลิศ

ภาพที่ 29 โมเดลการพัฒนาแนวปฏิบัติที่ดี

5. ขอบเขตและระยะเวลาดำเนินการ

เริ่มพัฒนารูปแบบการสอนด้วย Transprofessional Education ตั้งแต่ปีการศึกษา 2560-2563 โดยปรับใช้ กรอบ Design Thinking ในปีการศึกษา 2563

6. กระบวนการที่ทำให้เกิดวิธี/แนวปฏิบัติที่ดี/ที่เป็นเลิศ

1. การสร้างและแสวงหาความรู้

ประชุมคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอน เพื่อตรวจสอบองค์ความรู้ที่จำเป็นต้องใช้เพื่อให้บรรลุตามประเด็นยุทธศาสตร์ที่กำหนด ผลลัพธ์คือ ได้ประเด็นในการจัดการความรู้ด้านการผลิตบัณฑิตเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดสมรรถนะที่พึงประสงค์ตามยุทธศาสตร์ของวิทยาลัย คือ ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษา ในด้านทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม 4 ด้าน (4Cs) โดยกำหนดรายวิชาที่สามารถพัฒนาทักษะของนักศึกษาให้ได้ผลลัพธ์ตามที่ต้องการคือ วิชานวัตกรรมทางการพยาบาล

2. การจัดระบบขององค์ความรู้

มีกระบวนการแสวงหาความรู้ที่ฝังในตัวคน (Tacit knowledge) โดยใช้การประชุมกลุ่ม Group discussion กับอาจารย์ประจำกลุ่ม Mentor ที่มีทักษะในการกระตุ้นการเรียนรู้ของนักศึกษา และการแสวงหา Explicit knowledge จากการทบทวนวรรณกรรม และหลักฐานเชิงประจักษ์เชิงวิชาการ ในการจัดระบบขององค์ความรู้มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องเพื่อการพัฒนา ตั้งแต่ปี 2560 จนถึงปัจจุบัน

3. การประมวลผลการตรวจสอบองค์ความรู้

ชุมชนนักปฏิบัติ ได้จัดประชุมผู้เกี่ยวข้องกับองค์ความรู้ และ เชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องขององค์ความรู้ที่รวบรวม และศึกษาแลกเปลี่ยนความรู้ของคณาจารย์นั้น ๆ กับผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตนวัตกรรมจากสถาบันการศึกษาอื่นในทุก ๆ ปีการศึกษา ซึ่งในปี 2563 ที่มีการเพิ่มองค์ความรู้เรื่อง Design thinking มาใช้เป็นกระบวนการหลักในการพัฒนา นวัตกรรม

4. การดำเนินการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่

ภายหลังตรวจสอบองค์ความรู้จากผู้เชี่ยวชาญ ชุมชนนักปฏิบัติจัดประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวปฏิบัติและเทคนิควิธีการที่ใช้สำหรับการ coaching นักศึกษาในการสร้างสรรค์ผลงานนวัตกรรมโดยมุ่งเป้าการผลิตงานที่สามารถนำไปใช้ได้จริงและมุ่งสู่การเผยแพร่ผลงานระดับชาติและนานาชาติ โดยการเผยแพร่องค์ความรู้จะจัดขึ้นทุกปี และเผยแพร่ใน google classroom และในคลังความรู้ งานจัดการความรู้ บน website www.bcu.ac.th

5. การเรียนรู้และการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ภายในหน่วยงาน

จากผลการจัดการความรู้ ทำให้ชุมชนนักปฏิบัติเกิดการเรียนรู้วิธีการพัฒนาการเรียนรู้นักศึกษาในการจัดการเรียนการสอนวิชานวัตกรรมทางการแพทย์ ในหลากหลายรูปแบบ ทำให้เกิดผลลัพธ์นวัตกรรมที่มีคุณภาพ สามารถนำไปใช้ได้จริง นอกจากนั้นการเรียนร่วมสหสาขาอาชีพ Transprofessional education ยังเป็นประโยชน์ในการฝึกให้นักศึกษาพยาบาลทำงานร่วมกับบุคคลอื่น ทำให้มีการขยายความร่วมมือ และการผลิตนวัตกรรมทางการแพทย์ร่วมกับสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุตรธานี วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกอุตรธานี วิทยาลัยการแพทย์แผนไทยอภัยภูเบศร จังหวัดปราจีนบุรี รวมทั้งหน่วยงานบริการต่าง ๆ ได้แก่ ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ ที่ 8 จังหวัด

อุดรธานี โรงพยาบาลค่ายประจักษ์ศิลปาคม จังหวัดอุดรธานี สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุดรธานี โรงพยาบาลอุดรธานี และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพต่าง ๆ

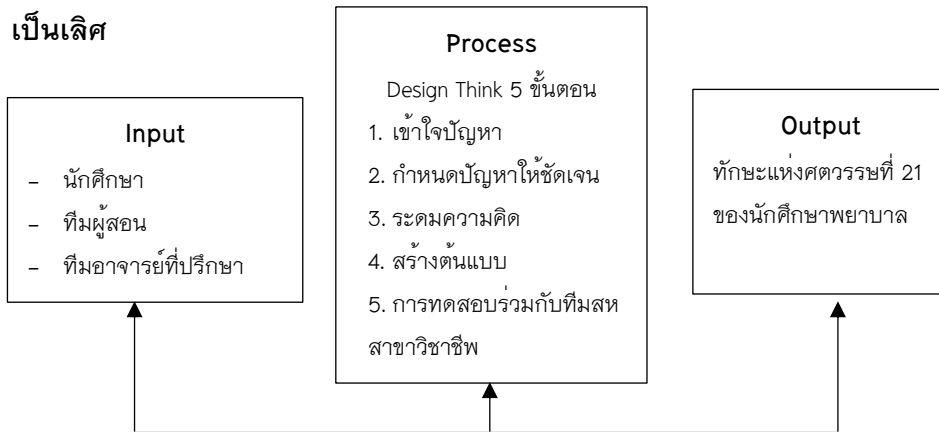
6. การเรียนรู้และการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ภายนอกหน่วยงาน

ชุมชนนักปฏิบัติได้เผยแพร่องค์ความรู้ แนวคิด ให้กับสถาบันการศึกษาพยาบาล และหน่วยงานสาธารณสุขอื่น อย่างต่อเนื่องทุกปี โดยมีการตีพิมพ์ผลงานวิชาการ นำเสนอผลงานในเวทีระดับชาติ และนานาชาติ และในปี 2563 ชุมชนนักปฏิบัติได้มีการนำแนวคิดการจัดการเรียนสอนเพื่อการพัฒนานวัตกรรมทางการพยาบาล ด้วย Design Thinking และการเรียนรู้แบบสหสาขาอาชีพ ไปเผยแพร่ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และทดลองใช้ กับคณะพยาบาลศาสตร์ ของ มหาวิทยาลัยราชธานี วิทยาเขตอุดรธานี คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุดรธานี ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ ที่ 8 จังหวัดอุดรธานี และศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 9 จังหวัดนครราชสีมา นอกจากนี้ ชุมชนนักปฏิบัติได้ส่งผลงานนวัตกรรมนักศึกษาประกวดในเวทีระดับชาติ และนานาชาติ อย่างต่อเนื่อง

7. สรุป

การศึกษาทางการพยาบาลในปัจจุบันจำเป็นต้องปรับรูปแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีสมรรถนะทางด้านวิชาชีพและมีทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 เพื่อเตรียมความพร้อมนักศึกษาให้สามารถปฏิบัติงานได้ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและมีการแข่งขันสูง การนำกระบวนการจัดการความรู้มาใช้พัฒนาการจัดการศึกษา ในรายวิชานวัตกรรมทางการพยาบาล เพื่อพัฒนาแนวปฏิบัติอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปีการศึกษา 2560 จนถึงปัจจุบัน เป็นการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง (Transformative Learning) ที่ผ่านการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เข้าใจตนเองและสิ่งต่าง ๆ นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงตนเองของผู้เรียน เกิดคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ โดยเฉพาะทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม 4 ด้าน (4Cs) ได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนมากขึ้น

7. อธิบายกระบวนการ/ขั้นตอนการดำเนินการวิธีการ/นวัตกรรมที่เป็นแนวปฏิบัติที่ดี/ที่เป็นเลิศ

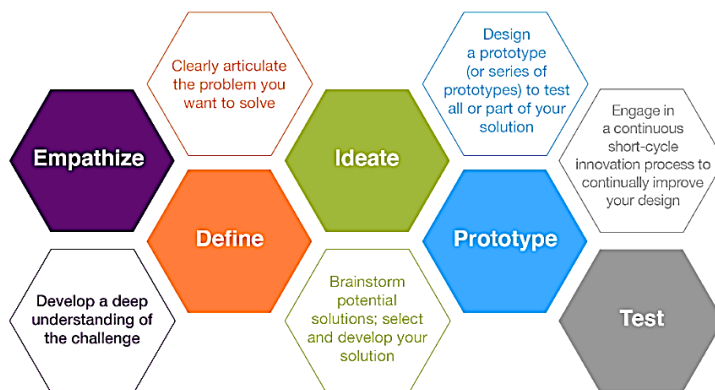

ภาพที่ 30 กระบวนการและขั้นตอนการดำเนินการ

8. อธิบายคลังความรู้ที่ได้ดำเนินการ

แนวคิดที่นำมาใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน 3 องค์ประกอบ ได้แก่

1. การปรับวิธีเรียน ปรับจุดเน้นจากอาจารย์ผู้สอนเป็นผู้ให้ข้อมูลความรู้ มาเป็นนักศึกษาเป็นผู้ค้นหาข้อมูล คิดและเรียนรู้เอง (Self-Learning)
2. เปลี่ยนวิธีสอน จากบรรยาย เป็นการเรียนการสอนร่วมจากสหสาขาอาชีพ Transprofessional Education Approach เน้นการพัฒนาทักษะคิดสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การสื่อสารและการทำงานเป็นทีม
3. Transform วิธีคิด ด้วยหลัก Design Thinking⁴

ภาพที่ 31 Design Thinking

[Source <https://www.jessevandoren.com/en/how-to-master-the-art-of-ideation/>]

การใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ ในการสร้างนวัตกรรม

1. Empathize การเข้าใจปัญหา

ขั้นแรกต้องทำความเข้าใจกับปัญหาให้ถ่องแท้ในทุกมุมมองเสียก่อน ตลอดจนเข้าใจผู้ใช้กลุ่มเป้าหมาย หรือเข้าใจในสิ่งที่เราต้องการแก้ไขนี้เพื่อหาหนทางที่เหมาะสมและดีที่สุดให้ได้ การเข้าใจคำถามอาจเริ่มตั้งด้วยการตั้งคำถาม สร้างสมมติฐาน กระตุ้นให้เกิดการใช้ความคิดที่นำไปสู่ความคิดสร้างสรรค์ที่ดีได้ ตลอดจนวิเคราะห์ปัญหาให้ถ่องแท้ เพื่อหาแนวทางที่ชัดเจนให้ได้ การเข้าใจในปัญหาอย่างลึกซึ้งซึ่งถูกต้องนั้นจะนำไปสู่การแก้ปัญหาที่ตรงประเด็นและได้ผลลัพธ์ที่ยอดเยี่ยม

1.1 การหาประเด็นปัญหา หรือโจทย์ปัญหา หมายถึง การมีคำถามที่ยังไม่มีคำตอบ หรือเป็นสิ่งที่เราต้องการค้นหาโจทย์ปัญหา มีแนวทางหรือแนวคิดที่สอดคล้องหรือแตกต่าง หรือต่อแยกออกจากผลงานของผู้อื่นอย่างไร? ดังนั้น โจทย์ที่ต้องการแก้ไข/ปรับปรุง/พัฒนาในปัญหา หรือโอกาสนั้นเพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางหรือแนวคิดที่กำหนดคืออะไร? โจทย์ปัญหาที่ดีจะนำไปกำหนดวัตถุประสงค์

1.2. การประเมินความต้องการการพัฒนานวัตกรรม

ปัญหา/สภาพที่กล่าวมา มีใครเคยศึกษาและเสนอวิธีการปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาให้ดีกว่าเดิมอย่างไรบ้าง? (การทบทวนผลการศึกษา หรือ การประดิษฐ์คิดค้นของผู้อื่น) จะมีแนวทางแก้ปัญหา/ปรับปรุง/พัฒนา/สร้างโอกาส หรือการใช้ศักยภาพเพื่อพัฒนางานของหน่วยงานหรือของตนอย่างไร จึงจะทำให้แก้ปัญหา/ปรับปรุง/พัฒนาในปัญหาดังกล่าวได้ หากสาเหตุว่าลักษณะงานที่รับผิดชอบอยู่เป็นอย่างไร? มีกระบวนการหรือขั้นตอนในการดำเนินงานหรือให้บริการอย่างไรและกับใคร? และผลการดำเนินงานที่ผ่านมาเป็นอย่างไรบ้าง? ปัญหาหรือข้อจำกัดใดบ้าง? และอย่างไร? หลังจากนั้นวางแผนวิธีแก้ปัญหา เคยแก้ปัญหาหรือปรับปรุงหรือไม่และผลเป็นอย่างไร? หากไม่ใช่ปัญหาหรือข้อจำกัด มีโอกาสหรือแนวโน้มที่จะทำให้ดีกว่าเดิมอย่างไร? กรณีที่เป็นปัญหา หากไม่แก้ไข/ปรับปรุง จะส่งผลเสียอย่างไร? และต่อใคร? กรณีที่ไม่ใช่ปัญหา หากทำแล้วจะส่งผลที่ดีขึ้นอย่างไร ?

2. Define การกำหนดปัญหาให้ชัดเจน

เมื่อเรารู้ถึงข้อมูลปัญหาที่ชัดเจน ตลอดจนวิเคราะห์อย่างรอบด้านแล้ว ให้นำเอาข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์เพื่อที่จะคัดกรองให้เป็นปัญหาที่แท้จริง กำหนดหรือบ่งชี้ปัญหาอย่างชัดเจน เพื่อที่จะเป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อไป รวมถึงมีแก่นยึดในการแก้ไขปัญหามีทิศทาง

2.1 เลือกประเด็นการพัฒนานวัตกรรม

เป็นขั้นตอนที่นำทางเลือกไว้ มาพัฒนาหรือสร้างเป็นนวัตกรรม กำหนดหัวข้อ และประเด็นให้ชัดเจน

2.2 กำหนดประเด็นและหัวข้อที่ต้องการพัฒนา

เริ่มจากการตั้งวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนว่าจะต้องทำอะไรบ้างจึงจะแก้ไขปัญหา/ปรับปรุง/พัฒนานวัตกรรม ตามโจทย์ที่กำหนดได้ ? ต้องวัดได้ หรือต้องชี้แนะวิธีการจัดเก็บ และวิเคราะห์ข้อมูล เช่น เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลของนวัตกรรมกับการทำงานแบบเดิม เพื่อออกแบบ เพื่อพัฒนาหรือสร้าง หรือเพื่อประเมิน

3. Ideate การระดมความคิด

การระดมความคิด คือการนำเสนอแนวความคิดตลอดจนแนวทางการแก้ไขปัญหาในรูปแบบต่าง ๆ อย่างไม่มีกรอบจำกัด ควรระดมความคิดในหลากหลายมุมมอง หลากหลายวิธีการ ออกมาให้มากที่สุด เพื่อที่จะเป็นฐานข้อมูลในการที่เราจะนำไปประเมินผลเพื่อสรุปเป็นความคิดที่ดีที่สุดสำหรับการแก้ไขปัญหา นั้น ๆ ซึ่งอาจไม่จำเป็นต้องเกิดจากความคิดเดียว หรือเลือกความคิดเดียว แต่เป็นการผสมผสานหลากหลายความคิดให้ออกมาเป็นแนวทางสุดท้ายที่ชัดเจนก็ได้ การระดมความคิดนี้ยังช่วยให้เรามองปัญหาได้อย่างรอบด้านและละเอียดขึ้นด้วย รวมถึงหาวิธีการแก้ปัญหาได้อย่างรอบคอบได้ด้วยเช่นกัน โดยการระดมความคิดต้องผ่านการทบทวนวรรณกรรม เพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ และต้องทบทวนวรรณกรรมอย่างละเอียดรอบคอบ เพื่อให้แน่ใจว่า สิ่งที่เราจะทำ เป็นนวัตกรรมหรือสิ่งใหม่โดยศึกษาองค์ความรู้ หรือ เนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องของการต้นแบบชิ้นงาน

4. Prototype การสร้างต้นแบบที่เลือก

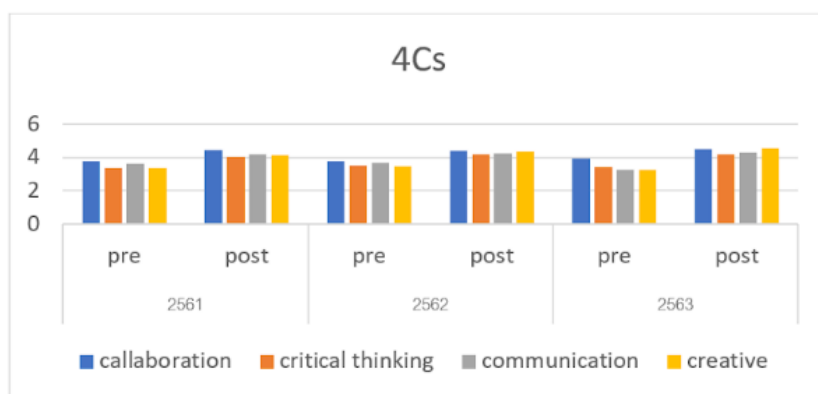
เป็นการสร้างต้นแบบเพื่อทดสอบจริง ก่อนที่จะนำไปผลิตจริง ขั้นนี้ ต้องลงมือปฏิบัติหรือทดลองทำจริงตามแนวทางที่ได้เลือกแล้ว ตลอดจนสร้างต้นแบบของปฏิบัติการที่เราต้องการจะนำไปใช้จริง การสังเคราะห์และออกแบบนวัตกรรม นอกเหนือจากการสร้างนวัตกรรม ต้องกำหนดวิธีการ กลุ่มเป้าหมายระบุเดือนปีที่เริ่มต้น สิ้นสุด สถานที่ ที่จะนำนวัตกรรมไปทดลองใช้ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง และการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ วิธีการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5. Test การทดสอบ

ทดลองนำต้นแบบหรือข้อสรุปที่จะนำไปใช้จริงมาปฏิบัติต่อก่อน เพื่อทดสอบประสิทธิภาพ ตลอดจนประเมินผล เสร็จแล้วก็นำเอาปัญหาหรือข้อดีข้อเสียที่เกิดขึ้นเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำไปใช้จริงอีกครั้งนั่นเอง

9. ผลการดำเนินการตามตัวชี้วัด/ผลสัมฤทธิ์/ประโยชน์ที่ได้รับ

ผลการประเมินทักษะศตวรรษที่ 21 ที่เป็นจุดเน้นของสถาบัน 4Cs พบว่า ภายหลังจากการเรียนวิชานวัตกรรมทางการแพทย์ นักศึกษามีการพัฒนาทักษะทั้ง 4 ด้านเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P \leq 0.05$)

ภาพที่ 32 แผนภูมิ เปรียบเทียบทักษะ 4Cs ของนักศึกษาพยาบาลที่เรียนวิชานวัตกรรมระหว่างปี 2561-2563

ผลลัพธ์เชิงประจักษ์เกี่ยวกับผลงานนวัตกรรมนักศึกษา

ปี 2560 ผลงานนวัตกรรมนักศึกษา 24 ชิ้นงาน

ปี 2561 ผลงานนวัตกรรมนักศึกษา 26 ชิ้นงาน ได้รับรางวัล 3 ชิ้นงาน

- รางวัล งานวิจัย R2R ระดับชาติ ดีเด่น เรื่อง ปรับวิธีเรียน เปลี่ยนวิธีสอน

Transform วิธีคิดเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอน วิชานวัตกรรมทางการแพทย์ เมื่อชวนนักศึกษาพยาบาลมาทำงานกับวิศวกร ครูควรปรับการเรียนการสอนอย่างไร

-รางวัลเหรียญทองแดง นวัตกรรม ปีบ ปีบ กระพริบเตือนเตือนน้ำเกลือใกล้

หมด Thailand Research Expo 2018 จัดโดยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

- รางวัลชนะเลิศ poster presentation นวัตกรรม QR code wrist band งานประชุมสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยฯ สาขาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ปี 2562 ผลงานนวัตกรรมนักศึกษา 26 ชิ้นงาน ได้รับรางวัล 3 ชิ้นงาน

-รางวัลเหรียญเงิน นวัตกรรมเครื่องพลิกตะแคงอัตโนมัติ และรางวัลเหรียญทองแดง จากนวัตกรรมเครื่องพุงซาบริหารข้อเข่า จาก Thailand Research Expo 2020

-รางวัลรองชนะเลิศ poster presentation ผลงานนวัตกรรม traction version 2 ประชุมสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยฯ สาขาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปี 2562

- นำเสนอผลงานในเวทีวิชาการนานาชาติ EAFONS 2020 นวัตกรรม CAPD be easy

ปี 2563 ผลงานนวัตกรรมนักศึกษา 38 ชิ้นงาน ได้รับรางวัล 11 รางวัล

- รางวัลนวัตกรรม ในงาน Udonthani Business Brotherhood 2020 พร้อมทุนพัฒนานวัตกรรม 80,000 บาท จัดโดย สภาอุตสาหกรรมจังหวัดอุดรธานี 3 รางวัล ได้แก่ รางวัลชนะเลิศ นวัตกรรม Angel Care ของ ทีมอาจารย์ผู้สอน รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ 2 Comfort pads แผ่นรองเท้า รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ 3 Laser walker

- รางวัลนวัตกรรมจาก โครงการประกวดนวัตกรรมเพื่อการต่อยอดในเชิงพาณิชย์ จัดโดย สภาอุตสาหกรรมจังหวัดอุดรธานี 8 รางวัล ได้แก่ รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ ที่ 1 โคมครอบศีรษะเด็กป้องกันการแพร่กระจายเชื้อ COVID-19, รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ ที่ 2 Forceps เรืองแสง รางวัลออกแบบ นวัตกรรมดีเด่น จำนวน 2 รางวัล ได้แก่ แสร์งว่าเนื้อ และ Comfort foot pads รางวัลชมเชย จำนวน 3 รางวัล ได้แก่ จักรยานปรับระดับ Stump 3 steps Laser Walker และเครื่องนวด แก้วหัวนมบอด

10. ปัจจัยความสำเร็จ

ประสบการณ์ลงมือปฏิบัติจริงอย่างต่อเนื่องของชุมชนแห่งการเรียนรู้(Cop) ผ่านกระบวนการ Plan Do Check Act ของทีมผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา และความร่วมมือ ในการพัฒนาการเรียนการสอนกับสหสาขาอาชีพ จากสถาบันต่าง ๆ

11. บทเรียนที่ได้รับ

1. **ด้านผู้สอน** หากนักศึกษาไม่มีความรู้ในการทดลองปฏิบัติ อาจารย์ควรเป็น Coach ให้นักศึกษามาเรียนรู้และเตรียมตัวให้พร้อมก่อนที่จะลงพื้นที่จริง อาจารย์ต้องให้ความเชื่อมั่น สร้างแรงบันดาลใจและแรงจูงใจให้กับนักศึกษา ต้อง support และช่วยนักศึกษาจัดการกับ

ปัญหา กรณีเด็กคิดนวัตกรรมหรือแก้โจทย์ยังไม่ได้ อาจารย์อาจต้องรอ ไม่ตบทหรือคิดให้ ถ้าอาจารย์เป็นผู้ออกความคิดจะทำให้เด็กหมด passion ในการทำงาน หากเด็กเป็นคนคิดเอง จะทำให้เด็กมี passion ในการทำงานมากกว่า

2. ด้านผู้เรียน นักศึกษาประเมินว่าบางนวัตกรรมใช้เงินมาก มีข้อจำกัดเรื่องงบประมาณ แต่ทำให้นักศึกษาได้เปิดมุมมองด้านธุรกิจ ทำให้มีมุมมองที่กว้างขึ้น เพราะนักศึกษา ได้เรียนรู้ถึงการบริหารธุรกิจจากการทำนวัตกรรมและการต่อยอดนวัตกรรมนั้นด้วย ทำให้นักศึกษาเข้าใจการทำงานนวัตกรรมเพื่อการต่อยอดเชิงพาณิชย์ และความสำคัญในการจดอนุสิทธิบัตร เพราะหากมีความต้องการซื้องานนวัตกรรม ซื้อมาไปต่อยอด หรือจดอนุสิทธิบัตร นั่นคืองานของนักศึกษาเป็นนวัตกรรมแล้ว

3. ด้านการจัดการ Design Thinking Process เป็นสิ่งที่ดีมากและอยากให้มีการต่อยอด ทำให้นักศึกษามีความคิดสร้างสรรค์ และรู้ว่าควรทำอะไรจากปัญหาที่ได้เจอ และการร่วมมือกับสาขาอื่น นศ. มีแรงกระตุ้นจากอาจารย์ นศ. มีมุมมองที่กว้างขึ้น แต่อยากให้มีการช่วยเหลือ เรื่องการประกวดนวัตกรรม ควรมีการวางแผนล่วงหน้าเนื่องจากเรารู้ช่วงเวลาแล้ว เพื่อให้นักศึกษาและอาจารย์สามารถเตรียมตัวได้ทัน การจัดการบริหารเวลาถือเป็นความท้าทายสำหรับเด็ก

12. การเผยแพร่

1. รางวัลงานวิจัย R2R ระดับชาติ ดีเด่น ปี2561 เรื่อง ปรับวิธีเรียน เปลี่ยนวิธีสอน Transform วิธีคิดเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอนนิสิตนวัตกรรมการพยาบาล เมื่อชวนนักศึกษาพยาบาลมาทำงานกับวิศวกร ครูควรปรับการเรียนการสอนอย่างไร? นำเสนอในเวทีวันที่ 6-8 มีนาคม 2562 ณ ห้องประชุมเชียงใหม่ 3-4 โรงแรมดวงตะวันเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

2. กมลทิพย์ ตั้งหลักมั่นคง, อัจฉรา คำมะতিชัย, นพรัตน์ ธรรมวงษา, อัจฉรา อาสน์ปาสา (2562). ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนนิสิตนวัตกรรมการพยาบาล ด้วยการเรียนรู้แบบสหสาขาอาชีพต่อความพร้อมต่อการเรียนรู้แบบสหสาขาอาชีพ และทักษะแห่งศตวรรษที่ 21.วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้ ปีที่ 26 (3) 126-132.

3. นำเสนองานในต่างประเทศ ในหัวข้อ Designing a better nursing care innovation using interprofessional collaboration approach : How Thai nursing students work with engineering students Oral presentation at All together better health IX conference 3–6 September 2018, Auckland, New Zealand

ภาพที่ 33 การเผยแพร่ผลงาน

บรรณานุกรม

กมลทิพย์ ตั้งหลักมั่นคง, ัจฉรา คำมะতিษฐ์, นพรัตน์ ธรรมวงษา, ัจฉรา อาสน์ปาสา (2562). ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนวิชานวัตกรรมทางการแพทย์ ด้วยการเรียนรู้แบบสหสาขาอาชีพต่อความพร้อมต่อการเรียนรู้แบบสหสาขาอาชีพ และทักษะแห่งศตวรรษที่ 21.วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้ ปีที่ 26 (3) 126–132.

Hulme, R., Cracknell, D., & Owens, A. (2009). Learning in Third Spaces: Developing Transprofessional Understanding Through Practitioner Enquiry. *Educational Action Research, 17*(4), 537–550

Frenk, J., Chen, L., Bhutta, Z. A., Cohen, J., Crisp, N., Evans, T., et al. (2010). Health Professionals for a New Century: Transforming Education to Strengthen Health Systems in an Interdependent World. *The Lancet, 376*(9756), 1923–1958.

ไพบรมา อิศรเสนา ณ อยุธยา และ ชูจิต ศรีรัตนพันธ์ (2560) การคิดเชิงออกแบบ: เรียนรู้ด้วยการลงมือทำ. กรุงเทพฯ ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ

สถาบันพระบรมราชชนก
กระทรวงสาธารณสุข อาคาร 4 ชั้น 8
สำนักปลัดกระทรวงสาธารณสุข
ถนนติวานนท์ ตำบลตลาดขวัญ
อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000
โทรศัพท์ : 0 2580 8989, 0 2590 1831
WEBSITE : WWW.PI.AC.TH

คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก
กระทรวงสาธารณสุข อาคาร 4 ชั้น 6
สำนักปลัดกระทรวงสาธารณสุข
ถนนติวานนท์ ตำบลตลาดขวัญ
อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000
โทรศัพท์ : 0 2590 1926
WEBSITE : PBRI-NURSE.PI.AC.TH

